TASSUMÄEN ASEMAKAAVA

Kaavan valmisteluaineisto nähtävillä (MRL 62 §, MRA 30 §) 16.9.–18.10.2024

YHTEENVETO OSALLISTEN KUULEMISESTA SEKÄ KAAVOITTAJAN VASTINEET KAAVALUONNOKSESTA SAATUIHIN LAUSUNTOIHIN JA MIELIPITEISIIN

Lausunnon antaja	Lausunto	Vastine
1. **Uudenmaan ELY-keskus**	1.1. Uudenmaan ELY-keskus katsoo, että alueen sijainti Luoman rautatieseisakkeen läheisyydessä luo hyvät edellytykset asemakaavan laatimiselle.	Merkitään tiedoksi.
	1.2. Uudenmaan ELY-keskus pitää yleiskaavan määräysten tulkintaa oikeansuuntaisena. ELY-keskus kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että asemakaavassa osoitettu rakentamisen määrä ja tehokkuus poikkeaa yleiskaavalla tavoitellusta kylämäisestä aluerakenteesta. Uudenmaan ELY-keskus katsoo, että asemakaavan selostusta tulee täydentää siten, että perustelut poikkeamiselle on kootusti esitetty.	Yleiskaavassa alue on osoitettu pääosin kyläkeskuksen alueeksi. Yleiskaavassa mainitaan, että asutuksen painopiste on kylissä, muiden muassa Luomassa, yleisten teiden varsilla ja yhdyskuntarakenteen kannalta edullisilla alueilla. Alueen tavoitteena on kylämäinen rakenne, joka tarjoaa monipuolista ja luonnonläheistä asumista kaikenikäisille. Tiiviit korttelialueet jättävät runsaasti rakentamisesta vapaita viheralueita ympärilleen kaava-alueen aluetehokkuuden ollessa noin 0,10. Rakentamistapaa ohjataan kylämäiseksi ja Luoman kylän kehittämistä tukevaksi kaavamääräyksin sekä erillisellä lähiympäristö- ja rakentamistapaohjeella. HSL:n (Helsingin seudun liikenne) bussilinjat 901, 901K, 906 ja 911 liikennöivät Masalantiellä (tilanne syksyllä 2026). Näin ollen on perusteltua sijoittaa uutta asumista toimivan joukkoliikenteen vaikutusalueelle. Uudelta asuntoalueelta on mahdollista liikkua bussilla esimerkiksi Jorvaksen juna-asemalle, josta lähijunat liikennöivät sekä kuntakeskuksen että pääkaupunkiseudun suuntaan. Masalassa on mahdollista myös vaihto esimerkiksi metroasemalle johtavaan bussivuoroon. Kunnan yksi olennainen maankäytön tavoite on pientalovaltaisten alueiden kehittäminen olemassa olevien liikenneyhteyksien

Liite 6

Lausunnon antaja	Lausunto	Vastine
		sekä muun infran äärelle. Kirkkonummen kuntastrategia 2024–2030:ssa on mainittu, että Kirkkonummen veto- ja pitovoimatekijöinä ovat omaleimaiset kylät ja alueet, joiden oma identiteetti on vahva. Lisäksi strategian mukaan kaavoitetaan pientalovaltaisesti luonnonläheisiä, viihtyisiä ja turvallisia asuinalueita. Laadittu suunnitelma toteuttaa kaikkia edellä mainittuja tavoitteita. Luoman kyläyhdistys ei antanut lausuntoa asemakaavan valmisteluaineistosta. **Kaavaehdotusta on muutettu valmisteluaineistoon verrattuna seuraavasti:** Tonteilla rakentamisen määrää ja niiden tehokkuutta on vähennetty jonkin verran sekä maisema-alueen reunoilla että tiiviimmillä korttelialueilla talousmetsän alueella. Ehdotusvaiheessa on tutkittu bussivuoron järjestämistä uuden asuntoalueen kokoojakadulle (Tyriksentie). Aluetta koskevassa kunnallistekniikan yleissuunnitelmassa on varauduttu bussiliikenteen järjestämiseen edellä mainitulle kokoojakadulle, jonne on toteutettavissa tarvittavat bussipysäkit.
	1.3. Kaavaselostuksessa on maininta myöhemmin laadittavasta lähiympäristö- ja rakentamistapaohjeesta. Uudenmaan ELY-keskus suosittaa osoittamaan merkittävät alueen toteutusta ohjaavat kirjaukset suoraan asemakaavan määräyksissä. Näin menetellen määräysten oikeusvaikutukset ovat yksiselitteiset. Uudenmaan ELY-keskus tuo esiin, että mikäli ohje ei ole mukana kaavan laadintaan liittyvässä osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyssä, tai ohjetta hyväksytä kunnanvaltuustossa kaavan yhteydessä, ei ohjeelle välttämättä synny välitöntä oikeudellista merkitystä (KHO 2008:12).	Alueen kaupunkikuvallista ilmettä ohjaamaan on laadittu Tassumäen asemakaavan liitteeksi lähiympäristö- ja rakentamistapaohje. Se asetetaan nähtäville asemakaavaehdotuksen kanssa. **Kaavaehdotusta on muutettu valmisteluaineistoon verrattuna seuraavasti:** Lisätään keskeisimmät suunniteltua ilmettä ohjaavat rakentamistapaa koskevat tekijät kaavamääräyksiin.

Lausunnon antaja	Lausunto	Vastine
	1.4. Liikenne Masalantie on osoitettu asemakaavassa kaduksi. Tie on kyseisellä sijainnilla hallinnolliselta luokaltaan valtion ylläpitämä maantie. Kaava-alueen toteuttamisen tulee tukeutua katuverkkoon myös Masalantien osalta, mistä syystä Uudenmaan ELY-keskus katsoo, että Masalantie tulee hallinnollisesti muuttaa kaduksi ennen asemakaavan muuta toteuttamista.	Merkitään tiedoksi. **Ei aiheuta muutosta kaavaehdotukseen valmisteluaineistoon verrattuna.**
	1.5. Kulttuuriympäristö Asemakaavan muutos huomioi rakennetun kulttuuriympäristön osalta suojelutavoitteet asianmukaisesti. Kulttuuriympäristön osalta kaava perustuu riittäviin selvityksiin ja vaikutusten arviointiin. Alueen rakennettu ympäristö on rakeinen, eikä perustu nykytilassaan suunnitelmallisuuteen. Uudisrakentaminen muuttaa luonnollisesti rakentamattomat alueet rakennetuiksi ja täydentää olemassa olevaa rakennettua ympäristöä, mutta kaavamääräysten sekä myöhemmin laadittavan lähiympäristö- ja rakentamistapaohjeen tavoitteena on muodostaa laadukasta ja viihtyisää sekä alueiden ominaispiirteisiin sopeutuvaa uutta rakennettua kerrostumaa.	Merkitään tiedoksi. **Ei aiheuta muutosta kaavaehdotukseen valmisteluaineistoon verrattuna.**
	1.6. Luonnonsuojelu Alla esitetyt kommentit perustuvat Ympäristösuunnittelu Enviro Oy:n laatimaan dokumenttiin Luontoselvitys 2023, yhteenveto tuloksista, joka on päivätty 15.2.2024. ELY-keskus pyytää huomioimaan, että alla oleviin kommentteihin voi tulla muutoksia ja lisäyksiä, kun koko luontoselvitys on saatavilla. ELY-keskus ei voi tässä kohtaa ottaa kantaa, onko luontoselvitys riittävä.	Ehdotusvaiheessa on laadittu kattava luontoselvitys (Luontotieto Keiron Oy, 2026). Selvityksen laatijalla on ollut tiedossaan valmisteluaineistovaiheessa (Ympäristönsuunnittelu Enviro Oy, 2024) tekemät inventointitulokset. Luontoselvityksen tiedot ovat olleet kaavan suunnittelijoiden käytössä loppuvuonna 2025 ja ne on huomioitu suunnitelmaratkaisussa. Liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikka on huomioitu asemakaavassa, vaikka havaintoja liito-oravista ei ole ollut 2020-luvulla.

Lausunnon antaja	Lausunto	Vastine
	Kommentteja kaavakartasta luontoselvityksen tulosten yhteenvedon perusteella; - Liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikka on huomioitu hyvin. Kulkuyhteyksien säilyminen tulee varmistaa myös VL-alueella. - Ensimmäisen luokan lepakkoalueet ovat lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikkoja, jotka tulee huomioida luonnonsuojeluin 78 §:n mukaisesti ja merkitä kaavaan esim. aluemerkinnällä s-2. - Erityissuojeltavien lajien elinympäristöt tulee kaavassa turvata s-3 tms. -merkinnällä. Luontoselvityksen yhteenvedon perusteella alueella esiintyy ainakin erityissuojeltava kantopaanusammal sekä mahdollisesti korpihohtosammal. Korpihohtosammaleen esiintyminen alueella tulee varmistaa. - Monipuolisen kääpä- ja sammallajiston sekä pesimälinnuston säilyttämiseksi ja luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi, tulee VL-alueen määräykset laatia niin, että luonnon monimuotoisuusarvot säilyvät ja pystyvät kehittymään yhä monipuolisemmiksi. - Bobäck -bäckenin rantapuusto tulee merkitä säilytettäväksi. - Luontoselvityksen kartoilla tulee näkyä kaava-alueen raja. Lajeista ja luontotyypeistä tulee kertoa selkeästi niiden suojelustatus.	Liito-oravien kulkuyhteydet on varmistettu puustoisilla yhteyksillä ydinalueelta lähiympäristöön. Lepakoista on runsaasti havaintoja alueelta. Luontoselvityksen mukaan I-luokan lepakkoalueita ei Tassumäestä kuitenkaan löydy. II-luokan lepakkoalueiksi on tulkittu kaksi aluetta, jotka sijaitsevat pääosin rakennettujen kiinteistöjen alueella. Pääosa muusta metsäalueesta on tulkittu III-luokan lepakkoalueeksi. Korpihohtosammaleen ja kantopaanusammaleen esiintyminen alueella on tarkistettu laaditussa luontoselvityksessä~~.~~ Aiemmin tunnistetuilta kasvupaikoilta kerättiin sammalnäytteitä potentiaalisista lajiesiintymistä, mutta em. lajeja ei sammalasiantuntijan mukaan löytynyt. Arvokkaimmat kääpäalueet sijoittuvat pääosin asemakaavan lähivirkistysalueille (VL), joista suurin osa jää koskemattomaksi metsäksi. Asemakaavan pohjoisosassa sijaitsevan puron (Bobäck bäcken) rantavyöhykkeelle on lisätty asemakaavaan luo-n-merkintä ”Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alueen osa. Puron varren puustoa ei saa hävittää”. Luontoselvityksen kartoissa on kaava-alueen rajaus. Siinä on esitetty lajien ja luontotyyppien suojelustatukset. **Kaavaehdotusta on muutettu valmisteluaineistoon verrattuna seuraavasti:** Liito-oravan kulkuyhteytenä toimivia reittejä on levennetty kortteleiden väleillä. Lisäksi lähivirkistysalueelle (VL) on tärkeimmässä kohdassa annettu ”/eko”-merkintä: ”Liito-oravan elinpiirin kannalta tärkeä alue.” Asemakaavan pohjoisosassa olevan puron (Bobäck bäcken) rantavyöhykkeen lähivirkistysaluetta (VL) ja maisemallisesti arvokasta

Lausunnon antaja	Lausunto	Vastine
		peltoaluetta (MA) koskee ympäristön säilyttämistä koskeva kaavamerkintä (luo-n): ”Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alueen osa. Puron varren puusto ei saa hävittää.” Tälle alueelle ei osoiteta asukkaille tarkoitettua vetovoimaista toimintaa ja tämä turvaa luontoarvojen säilymisen alueella. Lähivirkistysalueiden (VL) kaavamerkintään on lisätty kohta: ”Alueen puustoa, kasvualustaa sekä kasvillisuutta on hoidettava siten, että luonnon monimuotoisuusarvot säilyvät ja pystyvät kehittymään yhä monipuolisemmiksi.” Kaavaselostukseen on lisätty keskeisimmät luontoselvityksen havainnot ja kartta-aineistot.
	1.7. Pohjavesi Alueella on ollut aiemmin II-luokan pohjavesialue, mutta vuonna 2017 tehdyssä pohjavesialueiden luokitus- ja rajaustyössä kohde on poistettu luokituksesta. Yleiskaavassa on vielä pv-merkintä vanhan luokituksen mukaan. Tämä on kaavaselostuksessa tunnistettu.	Merkitään tiedoksi. **Ei aiheuta muutosta kaavaehdotukseen valmisteluaineistoon verrattuna.**
	1.8. Melu Masalantien ympäristö tien molemmin puolin on jo nyt melualuetta (yli 55 dB) Kehä III:n liikenteen takia. Masalantiestä aiheutuu lisää melua, jota ei ole huomioitu/tarkasteltu Väylän meluselvityksessä. Tassumäen alueelle esitetään merkittävää asukasmäärän kasvua, mikä kasvattaa liikennemääriä mm. Masalantiellä. Kaavaratkaisun vaikutuksia liikennemääriin ja siitä aiheutuvaan liikennemeluun tulee selvittää. Meluvaikutukset ulottuvat varsinaista kaava-aluetta laajemmalle alueelle. Meluselvityksessä tulee huomioida yhteisvaikutuksina myös Kehä III:n ja Rantaradan	Asemakaavan alueelle on laadittu Masalantietä koskeva melutarkastelu kunnallistekniikan yleissuunnitelman yhteydessä (Sweco Finland Oy). Liikenneväylien aiheuttamat melutiedot on lisätty kaavaselostuksen liitteeksi, eivätkä ne aiheuta muutoksia kaavan suunniteltuun rakentamiseen. Masalantien varren pihoilla on pihojen suuntaamisessa ja rajaamisessa huomioitava liikennemelu. **Ei aiheuta muutosta kaavaehdotukseen valmisteluaineistoon verrattuna.**

Lausunnon antaja	Lausunto	Vastine
	liikennöinnin aiheuttama melu. Raideliikenteen osalta olisi syytä tarkistella myös enimmäistasot.	
	1.9. Tärinä Kaavaselostuksessa todetaan seuraavasti: "Kaava-alueelta ei ole tunnistettu pilaantuneita maa-alueita tai erityisiä tärinään tai ilmanlaatuun vaikuttavia tekijöitä." Helsingin ja Turun välinen Rantarata kulkee kuitenkin lähimmillään alle 100 m etäisyydellä kaava-alueesta. Uudenmaan ELY-keskus katsoo, että tärinävaikutuksia tulee tästä syystä selvittää, etenkin, kun maaperä on osin savea.	Ennen asemakaavan hyväksymistä tärinästä pyydetään asiantuntija-arvio. Vaikka Rantaradan maaperä on savea, asemakaavan alueen tontit ovat lähes kokonaan kalliomaalla eikä asemakaavan alueella ole todennäköisiä tärinävaikutuksia. **Ei aiheuta muutosta kaavaehdotukseen valmisteluaineistoon verrattuna.**
	1.10. Ilmanlaatu Ilmanlaadun osalta Uudenmaan ELY-keskuksella ei ole kommentoitavaa.	Merkitään tiedoksi. **Ei aiheuta muutosta kaavaehdotukseen valmisteluaineistoon verrattuna.**
	1.11. Ilmastovaikutukset Kaavaselostuksen mukaan asuinalue on ilmastovaikutuksiltaan myönteinen. ELY-keskus katsoo, että esitetty arvio tulee todentaa ilmastovaikutusten arvioinnin avulla. Kaavaratkaisun aiheuttaessa metsäkatoa ja lisätessä henkilöautoilua, on sillä myös todennäköisesti merkittäviä haitallisia ilmastovaikutuksia. ELY-keskus katsoo, että kaavaratkaisun ilmastovaikutukset on arvioitava. Arviointi on tehtävä osana suunnittelua ja aloitettava mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Ilmastovaikutusten arvioinnin tulee sisältää ilmastonmuutoksen hillintä sekä sopeutumisen tarpeet. Lisäksi on arvioitava, miten kielteisiä ilmastovaikutuksia vähennetään ja miten myönteisiä vaikutuksia vahvistetaan. Ilmastovaikutusten arvioinnissa on erityisesti tarkasteltava maankäytön muutoksen sekä liikenteenteen haitallisia ilmastovaikutuksia ja	Kaavaratkaisusta on laadittu ilmastovaikutusten arviointi KILVA-työkalulla. **Kaavaehdotusta on muutettu valmisteluaineistoon verrattuna seuraavasti:** Kaavaselostusta on täydennetty ilmastokestävyyden arviointiraportin tiedoilla. Lisäksi kaavaselostuksessa on kannanotot maankäytön ilmastovaikutuksiin. Verrattaessa valmisteluaineiston maankäyttöön rakentamattomaksi jääviä virkistysalueita on laajennettu jonkin verran. Osassa kortteleita rakentamisen tehokkuutta on vähennetty ja kaavamääräyksiin on lisätty määräys olemassa olevien puiden säilyttämisestä tonteilla. Lisätään kaavakartalle tonttien istutettavaksi jätettäviä osia.

Lausunnon antaja	Lausunto	Vastine
	lievennettävä niitä. Ilmastovaikutusten tarkastelut tulee sisällyttää kaava-aineistoon.	Laaditussa Tassumäen asemakaavan lähiympäristö- ja rakentamistapaohjeessa (Tengbom, 2026) on lisäksi annettu ohjeita ja määräyksiä muun muassa tonttien rakentamattomien osien käsittelystä.
	1.12. Kaavan jatkosuunnittelussa on syytä huolehtia siitä, kuinka kyseinen kaava tukee ilmastotavoitteiden saavuttamista. Kirkkonummen kunta tavoittelee hiilineutraaliutta jo 2030 mennessä. Kirkkonummen päästöistä 35 prosenttia on peräisin tieliikenteestä, jossa on myös merkittävä päästövähennyspotentiaali. Ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi tulee pyöräilyn ja kävelyn osuuden kasvaa. Pyöräily Masalaan on mahdollista välimatkan pituuden puolesta. Pyöräilyn edistäminen edellyttää kuitenkin suurta panostusta. Kävelyn ja pyöräilyn reittien tulee olla lyhyempiä, sujuvampia ja viihtyisämpiä kuin vastaavat autolla. Näiden reittien toteuttamisen tulee myös olla etupainotteista. Sähkö- ja kuormapyöriin ja niiden säilytykseen on syytä varautua kaavassa. Kestävää liikkumista tulee edistää myös koulun ja päiväkodin osalta.	Kävelyn ja pyöräilyn yhteydet asemakaavan alueelta Masalan liikekeskustaan, juna-asemalle ja kouluille ovat varsin sujuvat ja ne ovat reitteinä selvästi lyhyemmät kuin autoliikenteen reitit lukuun ottamatta Masalantien varren täydennysrakentamisaluetta. Osa kävelyn ja pyöräilyn reiteistä on maastonmuotojen vuoksi pituuskaltevuudeltaan yli 10 %, mutta esteetön reitti Tassumäen uudelta asuinalueelta ja Masalan välillä kulkee Majbyntien kautta ja se on yhteytenä melko luonteva. Erilaisten pyörien säilytykselle on pientaloalueella mahdollisuus järjestää sopivia ja riittäviä tiloja. **Kaavaehdotusta on muutettu valmisteluaineistoon verrattuna seuraavasti:** Koulun ja mahdollisen päiväkodin ympäristön liikenneratkaisua on tarkennettu asemakaavan rinnalla tehdyssä kunnallisteknisessä yleissuunnitelmassa (Sweco Finland Oy, 2026). Kävelyn ja pyöräilyn reittien sujuvuutta ja turvallisuutta on parannettu koko alueella. Lisäksi kokoojakadulle (Tyriksentie) on mahdollista toteuttaa bussilinja pysäkkeineen.
	1.13. Liikkumisratkaisujen lisäksi on syytä kiinnittää huomiota rakentamisen sekä maankäytön muutosten ilmastovaikutuksiin ja niiden lieventämiseen. On huolehdittava, että rakentamisesta huolimatta maankäytön kehitys on kaava-alueella mahdollisimman paljon hiilinieluja ja -varastoja ylläpitävää ja tukevaa. Uuden istuttamisen sijaan tulisi olemassa olevaa säilyttää mahdollisimman paljon myös muun kasvillisuuden kuin suuren puuston osalta. Kaava-alueen	Alueella on hyvät mahdollisuudet hyödyntää maalämpöä ja aurinkoenergiaa. Alueelta on poistunut pohjavesialueluokitus. **Kaavaehdotusta on muutettu valmisteluaineistoon verrattuna seuraavasti:** Lähivirkistysalueiden (VL) kaavamerkintään on lisätty kohta: ”Alueen puustoa, kasvualustaa sekä kasvillisuutta on hoidettava siten,

Lausunnon antaja	Lausunto	Vastine
	jatkosuunnittelussa on syytä varmistaa paikallisten maamassojen hyödyntämisen ja kierrätysmateriaalien käytön maksimointi sekä rakentamiseen tarvittavien materiaalien kuljetusmatkojen minimointi. Myös ratkaisuja energiahuoltoon liittyen on syytä tutkia, esimerkiksi rakennusten suuntautumista ja maalämpöä.	että luonnon monimuotoisuusarvot säilyvät ja pystyvät kehittymään yhä monipuolisemmiksi." Lisäksi kaikkia korttelialueita koskee määräys: "Rakentamisen ulkopuolelle jäävän tontin osan puustoa on hoidettava siten, että sen ominaispiirteet säilyvät. Halkaisijaltaan yli 15 cm:n olevat puut rakentamisen ulkopuolella on säilytettävä osana pihan kasvillisuutta. Suoritettavat toimenpiteet eivät saa vaarantaa maisemakuvaa eikä luonnon monimuotoisuutta. Uudisrakennukset on sijoitettava tontille siten, että se ei aiheuta tarpeetonta puiden kaatamista ja maaston korkeussuhteiden muuttamista. Rakentamatta jäävä tontin osa, jota ei käytetä oleskeluun, leikkialueeksi tai liikenteeseen, on istutettava pääosin pensain ja puin." Lisäksi rakennusten katoille on sallittua sijoittaa aurinkokeräimiä.
	1.14. Aineistossa todetaan, että aiheutettuja päästöjä voidaan kompensoida alueelle toteutettavilla ratkaisuilla. Valtioneuvoston julkaisuja 2023:3 mukaisesti kaavaratkaisun aiheuttamia ilmastovaikutuksia ei voida tällä tavoin kompensoida. Kompensoinnin sijaan kyse on esimerkiksi ilmastovaikutusten lieventämisestä tai päästöjen hillitsemisestä.	**Kaavaehdotusta on muutettu valmisteluaineistoon verrattuna seuraavasti:** Kaavaselostusta on päivitetty termistöltään tarkoituksenmukaiseksi.

Lausunnon antaja	Lausunto	Vastine
2. **Länsi-Uudenmaan museo**	2.1. Kaavaluonnoksessa on nyt osoitettu kaavan suojelumerkinnällä 16 kohdetta 13:lla eri tontilla. Kaksi rakennusinventoinnissa esiteltyä kohdetta on jätetty ilman kaavan suojelumerkintää: toinen, koska se on vanhan mallin mukaan tehty uudisrakennus (Sommarhem 2) ja toinen 1960-luvun rakennuksena historiallisella rakennuspaikalla (Högtorp). Suojelumerkinnän pois jättäminen näiden kohteiden osalta on museon mielestä perustelua. Muilta osin suojelumerkinnät ovat inventoinnin mukaiset. Kaavakartalla suojelukohteet olisi hyvä varustaa myös indeksinumerolla, joka vastaa kaavaselostuksen luetteloa suojeltaviksi osoitetuista rakennuksista. Niin kohteiden tunnistaminen ja löytäminen kaavakartalta helpottuu.	**Kaavaehdotusta on muutettu valmisteluaineistoon verrattuna seuraavasti:** Asemakaavaehdotuksessa suojeltavat kohteet on merkitty juoksevalla indeksinumeroinnilla, joka vastaa kaavaselostuksen luetteloa kohteista.
	2.2. Sr-merkinnän määräysteksti on hyvä ja riittävä. Se huomioi suojeltavien rakennusten lisäksi pihapiirin kokonaisuuden rakennuksineen, mikä on kannatettavaa. Suojeltavien rakennusten pihapiirit voitaisiin osoittaa lisäksi /s-merkinnällä, jotta piha-alueen kokonaisuutta koskeva suojelumääräys tulee huomatuksi myös silloin, kun toimenpiteet koskevat muuta kuin itse suojeltua rakennusta. Lisäksi museo huomauttaa, että sr-määräystekstin viimeisessä lauseessa sana museoviranomainen tulee korjata muotoon alueellinen vastuumuseo (Länsi-Uudenmaan museo) nykykäytännön mukaisesti.	**Kaavaehdotusta on muutettu valmisteluaineistoon verrattuna seuraavasti:** Asemakaava sr-merkinnän sana ”museoviranomaisen” on korjattu muotoon ”alueellisen vastuumuseon (Länsi-Uudenmaan museo)” kunnassa käyttöönotetun periaatteen mukaisesti. Suojeltavien rakennusten pihapiirejä ei ole esitetty /s-merkinnällä tai muulla vastaavalla merkinnällä, koska ne ovat keskenään hyvin erilaisessa tilassa eikä niitä kaikkia ole tarkoituksenmukaista esittää suojeltaviksi. Sr-merkintä sisältää rakennusten lisäksi pihojen kulttuurihistorialliset, maisemalliset ja kyläkuvalliset arvot. Suunnittelualueen pohjois- ja itäosaan on lisätty ma-merkintä, jolla huomioidaan laajemmin Hvitträskin ja Luoman kulttuurimaisemakokonaisuus ja se kattaa suurimman osan sr-merkittyjen rakennusten pihapiireistä.

Lausunnon antaja	Lausunto	Vastine
	2.3. Historiallista tielinjaa (sh) koskeva merkintä määräystekstineen on asianmukainen. Samoin maisemallisesti arvokasta peltoaluetta koskeva MA-merkintä on hyvä ja kannatettava, joskin aluetta on hieman supistettu nykylaajuudestaan sekä yleiskaavan ja maisemaselvityksen osoittamasta laajuudesta. Alueen tulee säilyä riittävän laajana. MA-määräykseen on hyvä lisätä tarkennus, että alue tulee säilyttää avoimena.	Merkitään tiedoksi. MA-merkintää ei ole tarkennettu, koska peltoalue on lähtökohtaisesti avointa. Kaavaselostusta on täydennetty MA-merkinnän osalta. **Ei aiheuta muutosta kaavaehdotukseen valmisteluaineistoon verrattuna.**
	2.4. Lisäksi maisemaselvityksessäkin esiin tuotu kasvillisuusvyöhyke Bobäck bäckenin puron rantavyöhykkeellä on hyvä osoittaa arvokkaaksi ja säilytettäväksi myös kaavakartalla.	**Kaavaehdotusta on muutettu valmisteluaineistoon verrattuna seuraavasti:** Asemakaavan pohjoisosassa olevan puron (Bobäck bäcken) rantavyöhykkeen lähivirkistysaluetta (VL) ja maisemallisesti arvokasta peltoaluetta (MA) koskee ympäristön säilyttämistä koskeva kaavamerkintä (luo-n): ”Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alueen osa. Puron varren puusto ei saa hävittää.” Tälle alueelle ei osoiteta asukkaille tarkoitettua vetovoimaista toimintaa ja tämä turvaa luontoarvojen säilymisen alueella.
	2.5. Kaavakartan määräyksissä on hyvä olla näkyvissä myös se, että puolet alueesta kuuluu Luoman kylän ja Vitträskin merkittävään kulttuuriympäristöön.	**Kaavaehdotusta on muutettu valmisteluaineistoon verrattuna seuraavasti:** Kaavakartalle on lisätty Uusimaa-kaavan 2050 (maakuntakaava) mukainen ma-merkintä eli arvokas kulttuurimaisemakokonaisuus. Sen rajausta on tarkennettu maakuntakaavassa esitettyyn rajaukseen verrattuna huomioiden mm. pääosan sr-rakennuksista pihapiireineen.

Lausunnon antaja	Lausunto	Vastine
	2.6. Kaavan yleismääräyksissä annetut määräykset koskien rakennustapaa ja tonttien käsittelyä vaikuttavat kannatettavilta. Koska uudisrakentamisen määrä on kuitenkin suuri ja myös vanhaa asuinaluetta tiivistetään varsin paljon, herää kysymys, vaikuttaako tiivistäminen paikoin jo kielteisesti alueen vehreään kulttuuriympäristöön. Maisemaselvityksessä arvokkaiksi osoitetut avokalliot, kosteikot ja paikallisesti maiseman kannalta merkittävät pienipiirteiset avoimet ja puoliavoimet alueet ja niiden säilyminen tulee huomioida, kun uudisrakentamisen paikkoja osoitetaan.	Merkitään tiedoksi. **Kaavaehdotusta on muutettu valmisteluaineistoon verrattuna seuraavasti:** Uudisrakentamisessa on huomioitu maisemaselvityksessä esitetyt arvokkaat paikat. Asemakaavassa kulttuuriympäristöä on huomioitu mm. istutettavilla ja puustoisena säilytettävillä alueen osilla sekä korttelien rajauksilla yleisille alueille. Rakentamisen määrää on jonkin verran vähennetty verrattuna kaavan valmisteluaineistoon. Joka tapauksessa alueen luonne muuttuu selvästi nykyistä rakennetummaksi. Toteuttamiskelpoisen kaavatalouden näkökulmasta asemakaava edellyttää riittävän määrän uutta asuinrakentamista.
	2.7. Maisemaselvityksessä arvokkaana piirteenä esiin tuotu Suuren Rantatien (Masalantie) reunan puistomainen vyöhyke, jolla kasvaa vanhoja kookkaita puita, tulee osoittaa kaavassa. Tienvarren puuston säilyminen tulee turvata myös jatkossa. Edelleen, koska olevia katualueita on tarkoitus leventää, niiden osalta on hyvä määrätä, että katualueen leventäminen ei saa haitata olevaa rakennuskantaa eikä heikentää alueen maisemakuvaa tai kulttuuriympäristön ja maiseman arvoja.	**Kaavaehdotusta on muutettu valmisteluaineistoon verrattuna seuraavasti:** Masalantien varteen on esitetty tonteille istutettavat alueet ja rakennusalojen rajauksia on tarkistettu huomioiden kasvillisuuden säilyminen Masalantien varressa. Masalantiellä on asemakaavassa historiallisen tielinjan (sh) merkintä eikä sen linjaukseen esitetä muutosta. Olevilla ajoyhteyksillä, jotka muuttuvat asemakaavan toteuttamisen myötä pääsääntöisesti tonttikaduiksi, kadut ja niiden osat levenevät nykytilanteeseen verrattuna. Katujen mitoituksessa on huomioitu nykytilanne eli niistä tehdään kuitenkin mahdollisimman kapeita, jolloin niiden rakentamisen vaikutus vallitsevaan kulttuuriympäristöön on mahdollisimman vähäinen.

Lausunnon antaja	Lausunto	Vastine
	2.8. Lisäksi museo suosittaa, että alueella sijaitsevat Porkkalan vuokra-alueen rajamerkit merkitään kaavaan esimerkiksi muistomerkkeinä, koska ne on tarkoitus säilyttää.	Asemakaavan alueella olevat vuokra-alueen rajamerkit eivät ole alkuperäisiä rajamerkkejä eikä niillä arvioida olevan erityistä arvoa. Niitä ei ole tarkoituksenmukaista merkitä asemakaavaan. **Ei aiheuta muutosta kaavaehdotukseen valmisteluaineistoon verrattuna.**
	2.9. Arkeologisen kulttuuriperinnön osalta museo toteaa, että kaava-alueella on tehty arkeologinen inventointi vuonna 2023 ja tieto kaava-alueen arkeologisesta kulttuuriperinnöstä on ajan tasalla. Asemakaava-alueella on seitsemän kuoppakohdetta, jotka kaikki ovat muita kulttuuriperintökohteita. Kohteista osan päälle on kaavassa osoitettu muuttuvaa maankäyttöä. Länsi-Uudenmaan museon arkeologille on varattava tilaisuus tarvittaessa valvoa kohteiden poistoa ja dokumentoida mahdolliset esiin tulevat lisärakenteet.	Merkitään tiedoksi. **Ei aiheuta muutosta kaavaehdotukseen valmisteluaineistoon verrattuna.**
	2.10. Säilyvät kohteet aluerajauksineen on merkittävä kaavakarttaan pistekatkoviivalla ja sn-merkinnällä (n = juokseva numero, johon tulee viitata kaavaselostuksessa) ja varustettava kaavamääräyksellä: *Muu kulttuuriperintökohde. Maarakenteita koskevista suunnitelmista tulee neuvotella alueellisen vastuumuseon (Länsi-Uudenmaan museon) kanssa.* Kaavaselostuksen sivulla 34 teksti Muinaismuistoista (kuopat) tulee korjata muotoon Muista kulttuuriperintökohteista (kuopat).	**Kaavaehdotusta on muutettu valmisteluaineistoon verrattuna seuraavasti:** Kaavakonsultin ja vastuumuseon välillä käydyssä keskustelussa sovittiin, että säilyvät kuoppakohteet merkitään asemakaavaan kohdemerkinnöillä ja juoksevalla numeroinnilla. Kaavaselostusta on muokattu esityksen mukaan.

Lausunnon antaja	Lausunto	Vastine
3. **Fasa-Hommas tiekunta**	3.1. Fasa-Hommas tiekunta suhtautuu erittäin positiivisesti siihen, kuinka Luoman kylän kaavoitusta edistetään viimein myös asuinympäristön kehittämisen näkökulmasta. Tosin Tassumäen kaavan käsittely irrallisena Luoman osayleiskaavasta asettaa haasteita Luoman alueen kokonaisuuden näkökulmasta, johon liittyen haluamme tuoda esiin havaintojamme.	Merkitään tiedoksi. **Ei aiheuta muutosta kaavaehdotukseen valmisteluaineistoon verrattuna.**
	3.2. Tassumäen kaavan alueelle suunnitellaan asuntorakentamista noin 1270 hengelle, mikä itsessään on noin kaksinkertainen määrä Luoman alueen nykyiseen asukasmäärään verrattuna. Tällä on merkittäviä vaikutuksia myös Fasa-Hommas tiekunnan ylläpitämään yhteensä noin 3,6 km pitkään tieverkostoon kasvavan ulkopuolisen käyttäjämäärän muodossa. Fasa-Hommas tiekunnan hallinnoima yksityisteiden verkosto muodostaa keskeisen tieverkon niin läpiajoliikenteelle Hommaksentien ja Hvitträskintien välillä kuin reitit virkistykselle ja kuntoilulle. Tieverkosto palvelee paitsi tiekunnan vaikutusalueen asukkaita myös jo voimakkaasti kasvaneen Masalan alueen asukkaita muiden satunnaisten tienkäyttäjien lisäksi. Tienkäyttö on viimevuosina lisääntynyt huomattavasti ja asettaa kasvavia paineita, kustannuspaineet mukaan lukien, käyttäjien kannalta turvalliselle tienpidolle. Näitä vaikutuksia ei nähdäksemme ole huomioitu lainkaan Tassumäen kaavan valmistelussa.	Asemakaavan toteuduttua alueen uusien asukkaiden määrä asettuu noin 1150 asukkaaseen, mikä on huomattava lisäys Luoman nykyiseen asukaslukuun verrattuna. Asemakaavan toteuduttua sen asukasmäärä aiheuttaa tuntuvan liikennemäärien kasvun lähitienoon tieverkostossa. Asukasmäärä vaikuttaa myös virkistysalueiden sekä esimerkiksi uimarannan käyttöön. Todettakoon, että edellä kuvatun tulevaisuuskehityksen mukainen auto- ja pyöräilyliikenne suuntautuu selkeästi muualle kuin Fasa-Hommas-tiekunnan ylläpitämille tieyhteyksille. Näin ollen uuden asuntoalueen ajoneuvoliikenne ei kuormittane juurikaan tiekunnan hallinnoimia tieyhteyksiä, koska se suuntautuu Masalantielle eikä se käytännössä ohjaudu Fasantielle eikä Hommaksentielle. Kuitenkin kävelijät ja pyöräilijät käyttänevät yhteyttä Luoman Kvarnvikin uimarannalle. Näin ollen yksittäiset ulkoilijat kävellen tai pyörillä käyttävät varmasti myös Fasa-Hommas-tiekunnan tiestöä esimerkiksi ulkoilulenkeillään. **Ei aiheuta muutosta kaavaehdotukseen valmisteluaineistoon verrattuna.**

Lausunnon antaja	Lausunto	Vastine
	3.3. Virkistyskäyttöä ajatellen Fasa-Hommas tiekunnan verkosto tarjoaa mahdollisuuden ulkoiluun ja onkin varsin suosittu ulkoilureitti jo nykyisellään. Virkistyskäytön näkökulmasta Kvarnvikin uimaranta on lähialueen asukkaille ainutlaatuinen mahdollisuus päästä uimaan ja nauttimaan Vitträskin järven rantamaisemista. Uimarannan käyttö on nykyisellään huomattavan vilkasta ja Kvarnvikintie sekä uimarannan parkkialue ovat käytännössä riittämättömät ja turvattomat lisääntynyt automäärä huomioiden. Kvarnvikintie kapeana pihatienä ei mahdollista jalankulkijoiden, joista huomattava osa lapsia, ja autoilijoiden turvallista kohtaamista. Autoilijoiden nykyinen määrä on myös suurempi kuin uimarannan parkkialueen kantokyky, mikä aiheuttaa etenkin kesäkaudella turvallista liikennettä entisestään haittaavaa pysäköintiä tienvarsilla. Jokaisella tiekunnan jäsenellä, jollainen Kirkkonummen kunta Kvarnvikin uimarannan osalta on, on velvollisuus ilmoittaa tienkäytössään tapahtuvista muutoksista. Esitämme, että Tassumäen kaavoitustyön yhteydessä tulee arvioida virkistyskäytön lisääntyminen Fasa-Hommas tiekunnan alueella ja varsinkin Kvarnvikin uimarantaan kohdistuva käytön lisäys, jotta tiekunta voi sen pohjalta arvioida uudelleen uimarannan käytöstä aiheutuvat tonnikilometrit ja Kirkkonummen kunnalle osoitettavan tiemaksun suuruuden.	Merkitään tiedoksi. Ks. edellinen vastine.

Lausunnon antaja	Lausunto	Vastine
	3.4. Vaikutukset Vanhan Hommaksentien sekä Ratsumiehentien ja Gränsnäsintien risteysten väliselle osuudelle tulevat arviomme mukaan olemaan merkittäviä. Tassumäen kaavassa ei nähtäville annetun aineiston pohjalta ole läpiajomahdollisuutta, jolloin luontainen lyhin kulkureitti niin Masalan päiväkodille kuin koululle tapahtuu Fasa-Hommas tiekunnan teiden kautta. Lasten lyhin jalan tai pyörällä taitettava koulutie ohjautuu Tassumäen alueelta jalankulkureittiä pitkin Vanhalle Hommaksentielle. Vanha Hommaksentie ei nykyisellään ole nähdäksemme luokiteltavissa turvalliseksi koulutieksi heikon näkyvyyden, tien kapeuden ja puuttuvan valaistuksen vuoksi. Toki käytettävissä on myös kunnan ylläpitämä kevyen liikenteen väylä, mutta jokainen aikoinaan lapsena koulumatkaa taittanut tietää kulun ohjautuvan aina lyhyimmälle reitille. Vastuuta ja kustannuksia turvallisen koulutien takaamisesta tiekuntaan kuulumattomien alueiden lapsille ei voida asettaa yksin Fasa-Hommas tiekunnalle. Esitämme, että kaavoituksen yhteydessä on huomioitava turvallisen koulureitin varmistaminen ja arvioitava Vanhan Hommaksentien osuuden liittämistä kaava-alueeseen ja siten kunnallisen tienhoidon piiriin. Edellytämme myös vaikutusarviota Tassumäen kaavan vaikutuksista Gränsnäsintien ja Ratsumiehentien välisestä ajoliikenteestä Fasa-Hommas tiekunnan vastuulle kuuluvalta osalta, jotta sen vaikutuksia tienpidon kustannuksiin voidaan arvioida kahdesta eri näkökulmasta.	Asemakaavalla ei ole juuri mitään vaikutusta liikennemääriin eikä etenkään moottoriajoneuvoliikenteen määriin Vanhalla Hommaksentiellä tai Hommaksentiellä Ratsumiehentien ja Gränsnäsintien välisellä osuudella. Asemakaavan keskeiseltä alueelta ei ole läpiajoa Hommaksentielle. Kävelijöille tai pyöräilijöillekään ei ole luontevaa kulkureittiä Tassumäen alueelta Hommaksentielle tai Vanhalle Hommaksentielle, koska maaston korkeuserot eivät mahdollista esteettömän reitin rakentamista. Lyhimmät reitit asemakaavan keskeiseltä alueelta Masalan suuntaan ohjautuvat Masalantietä myöten. Lisäksi kävelijät ja pyöräilijät voivat käyttää kulkuyhteyksinään mm. Majbyntietä ja Majbynkulmaa sekä Rusthollinpolkua. Asemakaavan keskeiseltä alueelta liikkujalle Gränsnäsintie on pidempi reitti Tassumäestä Masalaan kuin muut reitit, eikä sinne arvioida suuntautuvan muuta kuin ulkoiluliikennettä. Vanha Hommaksentie on kaavoitettu jalankululle ja polkupyöräilylle varatuksi tieksi, jolla rakennuspaikalle ajo on sallittu (pp/t) lainvoimaisessa rakennuskaavassa (Hommas ja Masala, keskusta, 1991), eikä sen liittäminen kokonaisuudessaan Tassumäen asemakaavaan ole tarkoituksenmukaista. Kyseisen reitin itäisin osa liitetään Tassumäen asemakaavaan Hommaksentien poikki esitetyn suojatien vuoksi. **Ei aiheuta muutosta kaavaehdotukseen valmisteluaineistoon verrattuna.**

Lausunnon antaja	Lausunto	Vastine
	3.5. Näiden kommenttien myötä toivotamme aikanaan Tassumäen alueen uudet Luomalaiset tervetulleiksi, mutta ennen sitä edellytämme Kirkkonummen kuntaa ottamaan alueen väkimäärän lisäysten vaikutukset huomioon myös omassa tienhoidon suunnittelussaan sekä ennen kaikkea budjetoinnissa. Fasa-Hommas tiekunnan jäsenet maksavat itse valtaosan kotitiensä ylläpidosta aiheutuvista kustannuksista kunnan yksityistieavustuksen ollessa vuonna 2024 vain noin 6 % kaikille käyttäjilleen turvallisen tienhoidon aiheuttamista kustannuksista. Yksityisen tiekunnan osakkaiden ei voida olettaa kantavan lisääntyviä kustannuksia, saati kasvavaa vastuuta turvallisesta tienpidosta näin merkittävän käyttäjämäärän lisäyksen yhteydessä.	Merkitään tiedoksi.
4. **Kirkkonummen ympäristöyhdistys ry**	4.1. Esitetty asemakaavan valmisteluaineisto ei ole Yleiskaavan 2000:n mukainen. Alueelle tulee laatia osayleiskaava. Luoman osayleiskaava ei ole mukana kaavoitusohjelmassa 2025–2028. Masalan ja Luoman kehityskuvassa 2040 alueelle esitetään ainoastaan olemassa olevaa ja tiivistyvää rakentamista, vain pienelle osalle itäreunaa, Masalantiehen tukeutuen uutta rakentamista. Maakuntakaavasta ei löydy tukea asemakaavan ”ohituskaistalle”. Ei ole esitetty erityisiä perusteluja sille miksi yleis- ja maakuntakaavoista on tarpeen poiketa. ”Postimerkkikaavoilla” luodaan ympäristöä, jossa kokonaisuutta ei ole suunniteltu luonnonympäristön, hiilensidonnan ja virkistyksen haittoja minimoiden eikä joukkoliikenteen toimivuuden ja korkean käyttöasteen tai palveluiden saavutettavuuden kannalta.	Asemakaava on pääosin Kirkkonummen yleiskaavan 2020 mukainen. Lähes koko asemakaava-alue on merkitty yleiskaavassa kyläkeskuksen alueeksi (AT). **Ei aiheuta muutosta kaavaehdotukseen valmisteluaineistoon verrattuna.**

Lausunnon antaja	Lausunto	Vastine
	4.2. Liito-oravan elinaluetta ei ole merkitty Hommaksentiehen rajautuvaan rinteeseen ja sen viereisen rakennetun kiinteistön itäpuolellle. Tästä liito-oravan elinalueesta olemme ilmoittaneet useamman kerran Masalan osayleiskaavaan liittyen. Kortteleiden 8019 ja 8020 läntisimmät tontit ovat liito-oravan elinalueen ja kulkuyhteyden Majbyntien varren liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikalle päällä.	Hommaksentien viereisessä rinteessä on luontoselvityksen (Luontotieto Keiron Oy, 2026) mukaan liito-oravien elinalueeksi soveltuvaa metsää, mutta sitä ei ole luokiteltu ydinalueeksi eikä sieltä ole tiedossa kolopuita. Asemakaavan valmisteluaineiston korttelien 8019 ja 8020 (asemakaavassa korttelit 8023 ja 8024) alueella on tehty hakkuita, mikä on heikentänyt liito-oravien elinolosuhteita kyseisellä alueella eikä sitä ole luokiteltu luontoselvityksessä elinalueeksi soveltuvaksi metsäksi. **Ei aiheuta muutosta kaavaehdotukseen valmisteluaineistoon verrattuna.**
	4.3. Maisemarakennekartassa on rajattu ja nimetty väärin Luomanpuron valuma-alue. Läntisimmän osan vedet päätyvät Jolkbyån-vesistöön, eivät Luomanpuroon. Vaikka kyse olisikin Vitträskin vesistöstä, alueen vedet päätyvät Luomanpuron kautta Espoonlahteen – eikä Tassunmäki miltään osin ole Vitträskin valuma-aluetta.	**Kaavaehdotusta on muutettu valmisteluaineistoon verrattuna seuraavasti:** Vitträskin valuma-alue on tarkistettu ja muutokset on päivitetty selostukseen sekä selvitykseen.
	4.4. Mahdollisen Luoman-Mankin junavarikon melu- ja valosaastehaittoja ei ole huomioitu, ei myöskään sen vaikutuksia toimivien viheryhteyksien sijaintiin.	Merkitään tiedoksi. Kunnanvaltuusto on 19.5.2025 (§ 45) päättänyt, että mahdollinen lähijunavarikko kaavoitetaan Vuohimäkeen. **Ei aiheuta muutosta kaavaehdotukseen valmisteluaineistoon verrattuna.**

Lausunnon antaja	Lausunto	Vastine
	4.5. Laajemman alueen viheryhteyksiä ei ole selvitetty, Luomanpuroa lukuun ottamatta. Maakuntakaavassa viheryhteys on merkitty summittain niin lähelle Tassumäkeä, että sen tarkka sijainti pitää olla tiedossa ennen kuin Tassumäen asemakaavasta voidaan tehdä päätöksiä. Maakuntakaavan viheryhteyden lisäksi on huomioitava paikallisempien yhteyksien jatkuminen asemakaavan rajojen yli.	Maakuntakaavan (Uusimaa-kaava 2050) viheryhteystarvemerkintä on merkitty Kirkkonummen ja Espoon rajalle, noin 700 metrin päähän asemakaava-alueen koillisnurkasta. Asemakaava ei vaikeuta maakuntakaavan viheryhteyden säilyttämisen edellytyksiä. Luontoselvityksessä (Luontotieto Keiron Oy, 2026) on esitetty paikallisesti tärkeät ekologiset yhteydet ja maakuntakaavan ekologiset käytävät. Näistä yksikään ei sijaitse asemakaavan alueella tai edes sen välittömässä läheisyydessä. **Ei aiheuta muutosta kaavaehdotukseen valmisteluaineistoon verrattuna.**
	4.6. Hulevesiselvitys puuttuu. Pääosa tonteista on niin ahtaita, että niille on vaikea sijoittaa luontopohjaisia hulevesiratkaisuja.	Hulevesien hallintasuunnitelma sisältyy kunnallistekniseen yleissuunnitelmaan (Sweco Finland Oy, 2026). Asemakaavan määräyksen mukaan hulevedet on käsiteltävä tontilla. Viivytysjärjestelmien laskennallinen minimitilavuus on yksi kuutiometri jokaista sataa vettä läpäisemätöntä neliömetriä kohti.
	4.7. Selvitys kunnallistekniikan rakentamisen luontovaikutuksista (ja hinnasta) puuttuu, nämä ovat merkittäviä rakennettaessa pienipiirteiseen kalliomaastoon.	Merkitään tiedoksi.

Lausunnon antaja	Lausunto	Vastine
	4.8. Suuri osa lepakoille ja käävälle tärkeimmistä alueista on jätetty rakentamisen ulkopuolelle, mutta ne ovatkin sitten ainoat virkistysalueet, joten kulutus tuhoaisi maapuita sekä uhanalaisia kääpiä ja uuden maapuujatkumon syntymyinen heikkenisi entisestään. Esimerkiksi kortteleiden 8017 ja 8016 koillisimmat osat ovat ± arvokkaan kääpäkeskittymän päällä. Näin luontokato etenisi alueella, jolla on mahdollisuus vielä ennallistua, jos maapuujatkumon annetaan syntyä.	Merkittävimmät kääpien esiintymisalueet sijaitsevat asemakaavan lähivirkistysalueilla (VL). Nykytilanteen mukaisten viheralueiden pienentymisen ja kaavan mahdollistaman asukasmäärän aiheuttama kulutus kohdistuu kaavan mukaisille virkistysalueille. On kuitenkin todettava, että uuden asuntoalueen asukkaita varten on asemakaavoitettu riittävä määrä virkistysalueita. Kulkua näillä alueilla ohjataan rakennetuille reiteille ja näin metsäisillä alueilla ulkoilu jäänee melko vähäiseksi. Paikallisesti osa luontoarvoista menetetään rakentamisen takia ja säilyvilläkin virkistysalueilla tapahtuva ulkoilu voi heikentää luontoarvoja. **Ei aiheuta muutosta kaavaehdotukseen valmisteluaineistoon verrattuna.**
	4.9. Luomanpuroon rajautuva VL-alue on tarpeen osoittaa suojeluun.	**Kaavaehdotusta on muutettu valmisteluaineistoon verrattuna seuraavasti:** Asemakaavan pohjoisosassa olevan puron (Bobäck bäcken) rantavyöhykkeen lähivirkistysaluetta (VL) ja maisemallisesti arvokasta peltoaluetta (MA) koskee ympäristön säilyttämistä koskeva kaavamerkintä (luo-n): ”Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alueen osa. Puron varren puusto ei saa hävittää.” Tälle alueelle ei osoiteta asukkaille tarkoitettua vetovoimaista toimintaa ja tämä turvaa luontoarvojen säilymisen alueella.

Lausunnon antaja	Lausunto	Vastine
	4.10. Esitetyt liito-oravan kulkuyhteydet ovat niin kapeita, että ovat pelkkää reunavaikutusaluetta. Nyt esitetty noin 20 metriä ei ole riittävä, vaikkei siitä puolta olisi osoitettu ulkoiluväyläksi ojineen. Lisäksi on pelättävissä merkittävän osan puista kaatuvan tai tulevan kaadetuiksi, kun tuuli- ja maaperäolosuhteet muuttuvat tai naapurit pelkäävät puiden kaatuvan. Rakentaminen korttelitehokkuudella 0,4 ja 0,5 ahtaille tonteille tuskin onnistuu, niin että viereisen liito-oravan kulkuyhteyden puuston hyvinvointi säilyy.	Keskeiset liito-oravien kulkuyhteydet ovat osin asemakaavan lähivirkistysalueilla (VL ja VL/eko) ja osin tonteilla. Etenkin kiinteistöillä, joilla on olevia rakennuksia, on runsasta ja asemakaavassa säilytettäväksi merkittyä puustoa, joka toimii osittain liito-oravien kulkuyhteytenä. Lisäksi uusilla asuinpientalojen korttelialueilla (AP) on joitain osa-alueita, joilla puusto on säilytettävä. Kapeimmillaan lähivirkistysalueet ovat leveydeltään noin 20–50 m. **Kaavaehdotusta on muutettu valmisteluaineistoon verrattuna seuraavasti:** Verrattuna valmisteluaineistoon, voidaan todeta, että rakentamisen tehokkuutta on vähennetty jonkin verran. Lisäksi tietyillä kaavan alueilla osaa virkistysalueista (VL- ja VL/eko-alueet muun muassa Vartiotuvanmetsässä ja Metsälaaksossa) on levennetty.
	4.11. Katsomme, että Tassunmäen asemakaavaa ei pidä edistää ennen kuin Luoman osayleiskaava on lainvoimainen. Näemme, että sen alueella: Nykyisen Tassutien linjausta mukailevaan tiehen tukeutuva rakentuminen aiheuttaa edellä esitettyjen haittojen lisäksi yhdyskuntarakenteen hajautumista ja autoliikenteen lisääntymistä. Eikä siihen tule ryhtyä.	Merkitään tiedoksi.
	4.12. Masalantiehen ja sen bussiliikenteeseen, vaikkakin harvaan, tukeutuva täydennysrakentaminen on perusteltua.	Merkitään tiedoksi.

Lausunnon antaja	Lausunto	Vastine
	4.13. Kaavamääräyksissä tulee olla määräys käyttää rakennusten kantavana rakenteena, eristeenä ja pintamateriaalina puuta tai muuta hiiltä varastoivaa materiaalia (esimerkiksi olkea). Määräysten tulee myös edistää niin passiivisten kuin aktiivisten uusiutuvien lämmitys- ja viilennystapojen hyödyntämistä sekä suosia pienimuotoista sähköntuotantoa auringosta ja tuulesta.	**Kaavaehdotusta on muutettu valmisteluaineistoon verrattuna seuraavasti:** Asemakaavan uusia asuinrakennusten (A) ja asuinpientalojen (AP) korttelialueita koskee kaavamääräys, jonka mukaan pääasiallisena julkisivujen verhousmateriaalina on käytettävä puuta.
	4.14. Valmisteluaineisto vaikuttaa siltä, että konsultti/maanomistaja yrittää saada rakennusoikeuden määrää kasvatettua ehdottamalla epärealistisen suuria rakennusmääriä, joista on varaa tinkiä paljon. Emme pidä tällaista hyvän hallintotavan mukaisena, emmekä osallisten työtä arvostavana.	Merkitään tiedoksi.
5. **Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos**	5.1. Pohjavesialue. Osa alueesta sijoittuu pohjavesialueelle. Tulipalon (esimerkiksi rakennuspalo tai liikennevälinepalo) aiheuttaman sammutusjäteveden hallintaan tulee kiinnittää suunnitteluvaiheessa huomiota.	Alue poistunut pohjavesiluokituksesta vuonna 2017. **Ei aiheuta muutosta kaavaehdotukseen valmisteluaineistoon verrattuna.**
	5.2. Paloturvallisuus. Asuinrakennusten sijoittelussa tulee huomioida lähelle rakentamisen asettamat vaatimukset paloturvallisuudelle. Mikäli rakennuksia sijoitetaan kiinteistön rajalle tai rajan tuntumaan, on huomioitava palomuurien rakentamisen mahdollistaminen.	Merkitään tiedoksi. Asia kuuluu alueen toteuttamisen rakennuslupavaiheeseen.

Lausunnon antaja	Lausunto	Vastine
	5.3. Tiestö. Mikäli kevyen liikenteen väylää on tarkoitus käyttää tonttiliikenteeseen, on se rakennettava pelastuslaitoksen raskaalla ajoneuvokalustolla liikennöitäväksi.	Merkitään tiedoksi. Asia kuuluu alueen toteuttamisvaiheeseen.
	5.4. Sammutusvesi. Alueen sammutusveden saanti on turvattava. Sammutusvesijärjestelyt on toteutettava Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen laatiman sammutusvesisuunnitelman mukaisesti. Alueelle on sijoitettava vähintään yksi palopostiasema, jonka tuotto on vähintään 1200 l/min.	Käydyssä keskustelussa kaavakonsultin ja pelastuslaitoksen edustajan välillä on sovittu, että palopostiasemaa ei merkitä asemakaavaan. Sen sijainti ratkaistaan asemakaavan katusuunnittelun yhteydessä. Samalla pitää varmistaa, että vesihuollon kapasiteetti on riittävä palopostille. Todennäköinen sijoituspaikka on Tyriksentiellä kiertoliittymän lähellä. **Ei aiheuta muutosta kaavaehdotukseen valmisteluaineistoon verrattuna.**

Lausunnon antaja	Lausunto	Vastine
6. **Uudenmaan liitto**	6.1. Yhdyskuntarakenne. Helsingin seudun vaihemaakuntakaavassa Kirkkonummelle on osoitettu kolme keskusta, Veikkola sekä Kirkkonummen keskusta ja Masala, ja näihin kahteen liittyvä taajamatoimintojen kehittämisvyöhyke. Kyseinen Kirkkonummen taajamatoimintojen kehittämisvyöhyke ulottuu suunnittelualueen eteläosaan. Asemakaavahankkeen tavoitteena on mahdollistaa tällä hetkellä jokseenkin rakentamattomalle alueelle yli 1200 uutta asukasta. Alueella asuu tällä hetkellä kaavaselostuksen mukaan 130 asukasta. Liitto tunnistaa tavoitteen kunnan yleiskaavan mukaiseksi, mutta toteaa, että tavoite ei suoraan edistä maakuntakaavan tavoitteita. Kunnan ensisijaisen kasvun olisi maakuntakaavan tavoitteissa hyvä kohdentua ensisijaisesti tiivistyville asemanseuduille ja näihin rinnastuville, kestäviin liikkumismuotoihin tukeutuville alueille. Viitaten Tolsan alueen asemakaavahankkeiden työneuvotteluun 22.8.2024 ja siinä esiin tulleeseen mahdollisuuteen kunnan laatia kokonaistarkastelu odotetun väestönkasvun kohdentumisesta Kirkkonummen eri alueille ajoitusarvioineen, pitää liitto ehdotusta yhä hyvänä ja myös tätä kaavatyötä tukevana. Mainittakoon myös, että liitto on käynnistänyt väestö- ja työpaikkaprojektioiden päivitystyön, jonka on määrä valmistua vuodenvaihteessa. Myös näitä tietoja on kunnan mahdollista hyödyntää.	Merkitään tiedoksi.

Lausunnon antaja	Lausunto	Vastine
	6.2. Varikko Kaava-aineistossa ei tunnisteta maakuntakaavan varikko-kohdemerkintää (Luoma/Mankki). Liitto toteaakin, että kaavaselostuksessa esitetty vaikutusalue tarkasteluineen on tältä osin riittämätön. Helsingin seudun MAL-sopimusehdotukseen on kirjattu, että Espoon kaupunki ja Kirkkonummen kunta laativat selvityksen Rantaradan lähijunaliikenteen varikoiden vaihtoehtoisista sijaintipaikoista vuoden 2024 aikana. Selvityksen perusteella kunnat käynnistävät kumpikin lähijunaliikenteen varikon kaavoituksen viimeistään vuoden 2025 aikana omilla alueillaan. Maakuntakaavassa osoitettu Luoma/Mankki -varikkoalue sijaitsee Tassumäen asemakaava-alueen välittömässä läheisyydessä. Myös varikon sijoittuminen toisaalle vaikuttaa suunnittelualueeseen, esimerkiksi mahdollisen siirtoraiteen muodossa. Kaava-aineistoon tulee lisätä arvio varikkovaihtoehdoista ja niiden vaikutuksesta asemakaavaratkaisuun.	Merkitään tiedoksi. Kunnanvaltuusto on 19.5.2025 (§ 45) päättänyt, että mahdollinen lähijunavarikko kaavoitetaan Vuohimäkeen. **Ei aiheuta muutosta kaavaehdotukseen valmisteluaineistoon verrattuna.**

	6.3. Liikenne Kaavaselostuksen mukaan alue tukeutuu Masalan keskustan palveluihin, jotka sijaitsevat noin kahden kilometrin päässä etelän suunnassa. Merkittävin liikenne alueella on Masalantiellä (yhdystie 81311). Tämän lisäksi on koulun liikennettä sekä läpikulkuliikennettä alueen länsipuolelle jonkin verran Gränsnäsintietä pitkin. Kaava-alue kuuluu HSL:n D-vyöhykkeeseen. Masalantiellä kulkee linjat 901, 901K, 906 ja 911. Pysäkkipareja on kolme kaava-alueen sisällä. Kaavaselostuksen mukaan asemakaavan mukainen maankäyttö toteutuessaan lisää joukkoliikenteen käyttäjämäärän kasvua ja sekä kysyntää palvelutason parantamiselle Masalantien osalta. Kaavaratkaisussa on alueen jalankulun ja pyöräilyn yhteyksissä huomioitu erityisesti yhteystarpeet Masalantielle, Masalan suuntaan sekä koululle. Uusilta alueilta pääsee jalan ja pyörällä Masalan suuntaan. Uusien alueiden autoliikenne ohjautuu kootusti uuden kokoojakadun kautta Masalantielle, eikä siten vaikuta Masalantien varressa sijaitseviin ajoyhteyksiin. Uudenmaan liitto esittää huolensa, että pientalovaltainen rakentaminen ja asukasmäärän mahdollisesti ennakoimaton lisääntyminen kasvattaa erityisesti henkilöautoliikenteen määrää ennen kuin joukkoliikenteen palvelutaso saadaan houkuttelevaksi. Lisäksi autoliikenne ohjautuu seudullisessa liikenteessä osittain Luomankujan kautta kantatielle 50 (Kehä III). Luomankujan liittymä on tasoristeys ja se ei palvele tarpeeksi sujuvasti ja turvallisesti alueelta tulevaa autoliikennettä. Kaavan liikenteellisistä vaikutuksista olisi hyvä tehdä kokonaisvaltainen selvitys.	Liikenneselvityksen (Masalantie-Tyriksentie liikenneselvitys, Kirkkonummi, Sweco Finland Oy, 2026) mukaan asemakaavan mahdollistama rakentaminen tuottaa arviolta noin 1200 ajoneuvon lisäyksen keskimääräiseen arkivuorokausiliikenteeseen (KAVL). Tämä lisäys kohdistuu lähes täysimääräisesti Masalantielle, jossa se jakautuu etelään Masalan suuntaan ja pohjoiseen Espoon ja Kauklahden suuntaan. Masalan suuntaan ohjautuvan liikenteen on arvioitu olevan merkittävämpää. Masalantiellä suoraan ajavien ajoneuvojen määrän on ennustettu olevan vuonna 2045 noin 3000 ajoneuvoa vuorokaudessa. Henkilöautolla tehtävien matkojen osuudeksi on kyseisessä liikenneselvityksessä arvioitu 67 %. Masalantien ja Tyriksentien liittymän toimivuus on edellä mainitun liikenneselvityksen mukaan erittäin hyvä kaikissa suunnissa myös vilkkaimman iltahuipputunnin aikana. Masalantielle muodostuu vasemmalle Tyriksentielle kääntyvistä ajoneuvoista jonoutumista, mutta selvityksen simuloinneissa havainnoidut jonot jäävät lyhyiksi (maksimijonopituus on 18 m) ja purkautuivat nopeasti. Selvityksen mukaan liittymä toimii ennustetilanteessa (2045) myös ilman erillistä kääntymiskaistaa etelästä Masalantieltä Tyriksentielle tai väistötilaa. **Kaavaehdotusta on muutettu valmisteluaineistoon verrattuna seuraavasti:** Masalantien bussilinjojen ja pysäkkien lisäksi kaavaratkaisu mahdollistaa myös Tyriksentielle toteutettavan vuorobussiliikenteen. Asuntoalueen keskeiselle alueelle on asemakaavassa esitetty kiertoliittymä, jossa bussit voivat käydä kääntymässä ja sen pohjoispuolella on yksi pysäkki. Lisäksi koulun ja mahdollisen päiväkodin pohjoispuolella on uusi pysäkkipari.

	6.4. Kulttuuriympäristö Maakuntakaavassa valtaosa suunnittelualueesta on kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeä aluetta (Luoman kylä ja Vitträskin ympäristö; Suuri Rantatie). Suunnittelumääräyksen mukaan ”Yksityiskohtaisemmassa alueiden suunnittelussa, rakentamisessa ja käytössä on turvattava valtakunnallisesti merkittävien kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvot.” Maakunnallisesti merkittävien kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvot on otettava huomioon alueita kehitettäessä. Alueen suunnittelussa on arvioitava ja sovitettava yhteen maakuntakaavassa osoitetun käyttötarkoituksen mukainen maankäyttö sekä alueen maisema- ja kulttuuriympäristöarvot. Alueen itäreunaa kulkeva Masalantie on osa Suurta Rantatietä. Sillä on valtakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön (RKY) status ja se on määritetty Kirkkonummen yleiskaavan 2020 suojelukohteeksi; suojeltavaksi on myös merkitty kaava-alueella sijaitseva kohde Sommarhem (r-315). Kaavaselostuksen mukaan kaava-alueelle on laadittu rakennetun kulttuuriympäristön inventointi, jossa inventoiduista kohteista yhteensä kolmellatoista todettiin olevan kulttuurihistoriallista tai maisemallista arvoa. Selvitysalueella on kaavaselostuksen mukaan tunnistettu useita arvokkaita rakennetun ympäristön kohteita sekä kulttuurimaiseman arvoja, kuten arvokkaita näkymiä ja avoimia alueita. Kaavaratkaisussa on osoitettu kaava-alueen pohjoisosaan maisemallisesti arvokas peltoalue (MA). Muilta osin arvokkaat näkymät eivät välity kaavaratkaisusta. Myöskään maisema-analyysiä ei ole kaava-aineis-	Tassumäen asemakaavan lähiympäristö- ja rakentamistapaohje on laadittu asemakaavaehdotuksen rinnalla. Asemakaavan alueen kulttuuriympäristön tunnistetut merkittävimmät näkymät säilyvät etenkin Masalantien (Suuren Rantatien) ja vanhojen ajoyhteyksien (asemakaavan Masalantiehen liittyvät tonttikadut) varsilla. Kaavan pohjoisosassa sijaitseva avoin peltomaisema säilyy osittain, mutta se pienenee uuden rakentamisen myötä. Niin ikään osa kaavan alueen paikallisesti avoimista tai puoliavoimista alueista säilyy avoimina tai puoliavoimina, mutta niille kohdistuu myös täydennysrakentamista. **Kaavaehdotusta on muutettu valmisteluaineistoon verrattuna seuraavasti:** Asemakaavan selostusta on täydennetty maisemarakennekartalla sekä maiseman ja rakennetun ympäristön arvokartalla (Tengbom, 2024). Lisäksi kaavakartalle on lisätty arvokkaan kulttuurimaisemakokonaisuuden merkintä (ma) kuvaamaan kulttuuriympäristön kannalta tärkeää aluetta liittyen Luoman kylään ja Vitträskin ympäristöön. Sen rajausta on tarkennettu asemakaavassa suhteessa maakuntakaavassa esitettyyn rajaukseen huomioiden mm. suojellut rakennukset pihapiireineen.

Lausunnon antaja	Lausunto	Vastine
	tossa esitetty. On kuitenkin hyvä, että asemakaavan yleismääräyksissä edellytetään, että alueelle laaditaan sitova lähiympäristö- ja rakentamistapaohje. Liitto kannustaa maiseman ja kulttuurihistoriallisen ulottuvuuden esittävän selvitysaineiston (kuten karttakuvaus) liittämistä kaava-aineistoon. Aineistoa voi parhaimmassa tapauksessa hyödyntää alueen myöhemmässä markkinoinnissa ja identiteetin vahvistamisessa.	

	6.5. Viherrakenne, ekologiset yhteydet Maakuntakaavassa on osoitettu viheryhteystarve noin 500 m päässä asemankaavassa rakentamiseen suunnitellun alueen koillispuolella. Maakuntakaavan mittakaava on 1:250 000 ja esittämistapa siten hyvin yleispiirteinen. Viheryhteystarvemerkinnän suunnittelumääräyksen mukaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on turvattava, että merkinnällä osoitettu yhteystarve säilyy tai toteutuu tavalla, joka turvaa lajiston liikkumismahdollisuudet, virkistys- ja ulkoilumahdollisuudet sekä ylläpitää maisema- ja luontoarvoja. Lisäksi viheryhteyden tarkkaa sijaintia ratkaistaessa on selvitettävä, että yhteydellä on edellytykset toimia osana laajempaa ekologista ja virkistyksellistä verkostoa. Kyseinen yhteystarve (Kauklahti-Espoonlahti-Mankki) on osa maakunnallista ekologista yhteyttä, joka on merkitty Espoon keskuspuistosta Espoonlahden rannikolle ja jatkumaan Kirkkonummen puolelle verrattain hyvin kytkeytyneeseen luonnon ydinalueeseen Mankin länsipuolella. Yhteyden maakunnallisuus perustuu selvitykseen Uudenmaan ekologisista verkostoista (Uudenmaan liitto 2018). Yhteystarve on osoitettu Espoonjokea pitkin Kauklahdesta Espoonlahden Natura-alueelle ja edelleen tien ja radan yli Espoon Mankkiin / Kirkkonummen Luomaan. Espoonlahti-Saunalahti Natura-arvioinnissa on todettu, että alueen etelä- ja pohjoispuolella kulkevat viheryhteystarvemerkinnät parantavat Natura-alueen yhteyttä ympäröiviin alueisiin ja siten myös alueen kytkeytyneisyyttä. Koska viheryhteystarpeen merkinnän sijainti on yleispiirteinen, ja lähellä kuntarajaa, tulee se ottaa huomioon molempien kuntien tarkemmassa suunnittelussa, kunnes sen turvaaminen ja vahvistaminen on tarkemmin ratkaistu.	Maakuntakaavan (Uusimaa-kaava 2050) viheryhteystarvemerkintä on merkitty Kirkkonummen ja Espoon rajalle, noin 700 metrin päähän asemakaava-alueen koillisnurkasta. Asemakaava ei vaikeuta maakuntakaavan viheryhteyden säilyttämisen edellytyksiä. Luontoselvityksessä (Luontotieto Keiron Oy, 2026) on esitetty paikallisesti tärkeät ekologiset yhteydet ja maakuntakaavan ekologiset käytävät. Näistä yksikään ei sijaitse asemakaavan alueella tai edes sen välittömässä läheisyydessä. **Kaavaehdotusta on muutettu valmisteluaineistoon verrattuna seuraavasti:** Asemakaavan pohjoisosassa olevan puron (Bobäck bäcken) rantavyöhykkeen lähivirkistysaluetta (VL) ja maisemallisesti arvokasta peltoaluetta (MA) koskee ympäristön säilyttämistä koskeva kaavamerkintä (luo-n): ”Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alueen osa. Puron varren puusto ei saa hävittää.” Tälle alueelle ei osoiteta asukkaille tarkoitettua vetovoimaista toimintaa ja tämä turvaa luontoarvojen säilymisen alueella.

Lausunnon antaja	Lausunto	Vastine
	Tarkemmassa suunnittelussa on huomioitava asemakaavan suunnittelualueelta tunnistetut kaksi merkittävää ekologista yhteyttä: kaavaselostuksessa kuvataan Bobäck bäckenin varren rehevä ympäristö sekä pihakasvillisuuden ja puuston mahdollistama yhteys liito-oravan ydinalueelta Espoonlahden suuntaan. Näillä yhteyksillä saattaa olla merkitystä osana maakunnallisen tason selvityksessä esitettyjä, Espoonlahden rantaa pohjoiseen kytkeviä ekologisia yhteyksiä. Tätä merkitystä ei ole kuvattu kaavaselostuksessa ja aineistoa tulisikin tältä osin täydentää. Uudenmaan liitto toteaa, että maakunnallisen ekologisen yhteyden toteutumismahdollisuuksia tulee asemakaavan yhteydessä tarkastella ja perustella, mikä on kyseisen asemakaava-alueen osuus sen toimivuuden turvaamisessa ja vahvistamisessa, viheryhteystarvemerkinnän suunnittelumääräyksen mukaisesti. Lisäksi tulee tarvittaessa osoittaa yhteyden toteuttamista turvaavat kaavamerkinnät. Ilmastonmuutokseen sopeutuminen lisää aiempaakin enemmän tarvetta toimiville ekologisille yhteyksille, mikä merkitsee tarvetta tarkastella ja vahvistaa useampia ekologisia yhteyskäytäviä. Ekologisia yhteyksiä on mahdollista tarkastella Uudenmaan liiton paikkatietoaineistolla, joka on saatavissa linkistä ”Ekologiset verkostot | Avoimet aineistot”. Uudenmaan liitto auttaa mieluusti aineistojen tulkinnassa.	

Lausunnon antaja	Lausunto	Vastine
	6.6. Viherrakenne, luontoarvot Kaava-alueen lounaisosassa on suoalue sekä sen vieressä soistunut alue, jotka ovat luontoselvityksessä rajattu arvokkaaksi luontokohteeksi. Alueella esiintyy lepakkoja sekä lahokaviosammalta ja monipuolinen kääväkäslajisto huolimatta heikohkosta lahopuujatkumosta. Luontotiedot esitetään kaavaselostuksen karttakuvissa s. 12–13. Asemakaavan selostuksen mukaan metsäisen alueen muuttamisella rakennetuksi ympäristöksi on vaikutusta luonnon monimuotoisuuteen. Luonnon monimuotoisuuden säilymistä pyritään kuitenkin asemakaavassa edesauttamaan laajoilla viherverkostoilla ja ekologisten yhteyksien turvaamisella sekä herkimpien alueiden, kuten Bobäck bäckenin varren, jyrkimpien kalliorinteiden ja avokallioiden sekä kosteikkoalueiden säilyttämisellä. Arvioinnissa todetaan, että isossa kuvassa kaava-alueen rakentaminen ei uhkaa alueen kasvilajistoa, eläimistöä tai ekosysteemin toimivuutta. Uudenmaan liitto huomauttaa, että arviointia vaikutuksista luontoon ja luontoympäristöön tulee täydentää. Kaava-alueella esitetyissä viherverkostoissa on leveimmillään kyse noin 100 m leveästä alueesta. Asemakaavan selostuksen “laajoilla viherverkostoilla” ilmausta tulee tarkentaa. Laajuus edellyttäisi suunnittelualueen ulkopuolisten alueiden sisällyttämistä verkostoihin, mikä tulee tuoda esiin. Nyt esitetty vaikutusten arviointi on suppea suhteessa tunnistettuihin luontoarvoihin eikä käsittele alueen suhdetta maakunnalliseen ekologiseen verkostoon.	**Kaavaehdotusta on muutettu valmisteluaineistoon verrattuna seuraavasti:** Asemakaavan vaikutusten arviointia on täydennetty luontoselvityksen (Luontotieto Keiron Oy, 2026) pohjalta. Asemakaavan selostusta on muokattu ja täydennetty muun muassa ekologisten yhteyksien osalta.

	6.7. Ilmastovaikutusten arviointi Maakuntakaavan keskeisen yleisen suunnittelumääräyksen mukaan ”Alueidenkäytön suunnittelussa on edistettävä ilmastonmuutoksen hillinnän ja ilmastonmuutokseen sopeutumisen kannalta kestäviä ratkaisuja”. Kirkkonummen kunta tavoittelee hiilineutraaliuutta vuoteen 2030 mennessä, mikä on samalla koko Uudenmaan tavoiteaikataulu. Asemakaavaluonnoksen selostuksessa todetaan vaikutusten arvioinnin kohdassa ”Muut vaikutukset”, että kaavalla on vaikutuksia myös ilmastokestävyyden kannalta. Varsinaista ilmastonvaikutusten arviointia ei kuitenkaan ole tehty. Vuonna 2019 laaditun Kirkkonummen ilmastotoimenpiteiden tiekartan mukaan rakennusten energiankäyttö on kunnan toiseksi suurin päästösektori vuonna 2030. Kunta voi vaikuttaa rakennusten energiankäyttöön esimerkiksi rakennusten energiatehokkuusvaatimusten kautta. Asemakaavan vaikutusten arvioinnin mukaan metsäisen alueen muuttaminen rakennetuksi ympäristöksi vähentää alueen hiilinieluja. Vapautuvia hiilipäästöjä voidaan kompensoida alueelle toteutettavilla ekologisilla ratkaisuilla, kuten esimerkiksi puurakentamisella tai suosimalla uusiutuvan energian käyttöä. Asemakaavatyön yhteydessä tulee tarkastella, miten alueen rakentamista voidaan ohjata energiatehokkaammaksi ja vähäpäästöisemmäksi. Maankäytön kehittäminen ensisijaisesti hyvien joukkoliikenneyhteyksien yhteyteen tukee liikkumisen päästöjen	**Kaavaehdotusta on muutettu valmisteluaineistoon verrattuna seuraavasti:** Kaavaratkaisusta on laadittu ilmastovaikutusten arviointi KILVA-työkalulla, joka sisältyy kaavaselostukseen. Lisäksi rakennusten katoille on sallittua sijoittaa aurinkokeräimiä.

Lausunnon antaja	Lausunto	Vastine
	vähentämistä. Liikenteen päästöjen vähentäminen edellyttää paitsi liikkumisen sähköistymistä myös joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn kulkutapaosuuden kasvattamista. Asemakaavoituksessa tulee varmistaa sujuvat ja turvalliset yhteydet Masalan keskukseen ja juna-asemalle. Kaikissa kaavatöissä on tärkeää, että etsitään kaavallisia keinoja ilmastonmuutoksen hillintään ja muutokseen sopeutumiseen. Tällöin on myös tärkeää arvioida kaavan ilmastovaikutuksia mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Ilmastovaikutusten arvioinnin työkalut ovat siten sekä arvioinnin välineitä että osa kaavasuunnittelua. Uudenmaan liitto kannustaa hyödyntämään osana kaavaratkaisua ilmastovaikutusten arviointimenetelmää, kuten KILVA-työkalua. Kaavaselostuksessa on hyvä esittää ilmastovaikutusten arviointi kattavasti sekä tunnistaa ja esittää negatiivisten vaikutusten kaavalliset lieventämiskeinot.	

Lausunnon antaja	Lausunto	Vastine
	6.8. Yhteenveto Uudenmaan liitto pitää hyvänä, että tiivistyvillä alueilla tarjotaan monipuolisia asumisratkaisuja ja näkee Tassumäen asemakaavan erinomaiseksi mahdollisuudeksi luoda omaleimaista, kerroksellista ja luonnonläheistä asuinaluetta. Liitto pitää kuitenkin seudullisella tasolla rantaradan varikko -kysymystä ensisijaisen tärkeänä ja kiireisimpänä ratkaista. Suunnittelualue sisältyy Luoman osayleiskaavatyöhön, joka on tullut vireille 2016 mutta ei ole edennyt valmisteluvaiheeseen. Osayleiskaavan hankekortin mukaan hanketta ei ole edistetty johtuen mm. seudullisesta lähijunaliikenteen varikkohankkeesta. Liitto pitää ratkaisua hyvänä ja näkee, että yhtä pidättyvästi olisi hyvä toimia samalla alueella, tarkemmalla kaavatasolla. Kirkkonummen kunnalla on vireillä useita pientaloasumista mahdollistavia asemakaavatöitä. Mikäli kunta kuitenkin jatkaa Tassumäen asemakaavan aktiivista laadintaa, tulee asemakaavatyössä selvittää ja esittää kattavasti varikkovarauksen vaikutukset, niissä kaikissa sijainneissa, joissa kunta varikon sijoittamista tutkii (ml. mahdollinen lisäsiirtoraide). Uudenmaan liitto pitää tärkeänä, että kaavatyössä tarvittaessa mahdollistetaan eri viranomaisten ennakoiva ja rakentava yhteistyö, kuten työneuvottelut.	Merkitään tiedoksi.

Lausunnon antaja	Lausunto	Vastine
7. **Ympäristönsuojeluyksikkö, Kirkkonummen kunta**	7.1. Keskeneräinen luontoselvitysraportti tulee tehdä valmiiksi niin, että se on mukana nähtäville tulevassa kaavaehdotusaineistossa.	Luontoselvityksen (Luontotieto Keiron Oy, 2026) tulokset ovat olleet kaavan laatijoiden käytössä syksyllä 2025. Sen keskeiset havainnot ja kartat on liitetty osaksi asemakaavaselostusta. Todettakoon, että kunnan ympäristönsuojelu on ohjannut selvityksen laatimista.
	7.2. Kirkkonummen pienvesiselvityksessä vuodelta 2018 on rajattu maakunnallisesti arvokkaaksi Bobäck bäckenin varrella oleva luonnontilainen tervaleppäluhta, jota ei ole mainittu Tassumäen luontoselvityksen yhteenvedossa. Tervaleppämetsät ovat luonnonsuojelulain 64 §:n mukaisia suojeltuja luontotyyppejä. Kyseinen tervaleppäluhta on syytä merkitä asemakaavassa suojelumerkinnällä, joka turvaa sen luontoarvot.	**Kaavaehdotusta on muutettu valmisteluaineistoon verrattuna seuraavasti:** Asemakaavan pohjoisosassa olevan puron (Bobäck bäcken) rantavyöhykkeen lähivirkistysaluetta (VL) ja maisemallisesti arvokasta peltoaluetta (MA) koskee ympäristön säilyttämistä koskeva kaavamerkintä (luo-n): ”Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alueen osa. Puron varren puusto ei saa hävittää.” Tälle alueelle ei osoiteta asukkaille tarkoitettua vetovoimaista toimintaa ja tämä turvaa luontoarvojen säilymisen alueella.
	7.3. Masalan ja Luoman osayleiskaavan pohjaksi laaditussa luontoselvityksessä vuodelta 2015 on rajattu paikallisesti erittäin arvokkaaksi asemakaava-alueen länsipuoleinen kalliojyrkänne ja jyrkänteen alusmetsä, joka on vanhaa sekapuustoista lehtomaista kangasta. Nämä kohteet on syytä merkitä asemakaavassa suojelumerkinnällä, joka turvaa niiden luontoarvot.	Luontoselvityksen (Luontotieto Keiron Oy, 2026) mukaan asemakaavan länsiosan kalliojyrkänne on liito-oravien ydinalueeksi soveltuvaa metsää, jossa on myös liito-oravien hyvä ekologinen yhteys. Alueella on myös runsaasti kääpäesiintymiä. Luontotyyppinä kalliojyrkänne ei kuitenkaan ole uhanalainen eikä sitä ole arvotettu esimerkiksi maakunnallisesti arvokkaaksi luontotyypiksi tai LUOPAS-luokituksessa luokan 1 tai 2 alueeksi. Edellisessä kappaleessa käsitelty alue on osoitettu asemakaavassa rakentamattomaksi lähivirkistysalueeksi (VL), jolle ei kohdistu erityisiä virkistyspaineita suurten maaston suurten korkeuserojen takia. **Ei aiheuta muutosta kaavaehdotukseen valmisteluaineistoon verrattuna.**

Lausunnon antaja	Lausunto	Vastine
	7.4. Liito-oravan ydinalueelta kaava-alueen länsiosan kautta suuntautuva yhteys on paikoin kriittisen kapea ajatellen riittävän puuston säilymistä ottaen huomioon vieressä tapahtuva rakentaminen. On tärkeää, että Tassumäen asemakaava-alueella olevan liito-oravan ydinalueen (4), Hommaksessa olevan liito-oravan ydinalueen (5) ja Tinapellontien varrella olevan liito-oravan ydinalueen (11) välillä säilyy toimiva yhteys/toimivia yhteyksiä. VL-merkinnän alueet, jotka ovat tärkeitä liito-oravan liikkumiselle on syytä osoittaa merkinnällä VL/eko (liito-oravan liikkumisen kannalta tärkeä alue, jolla ei osaa tehdä toimenpiteitä, jotka heikentävät olennaisesti liito-oravan liikkumista).	**Kaavaehdotusta on muutettu valmisteluaineistoon verrattuna seuraavasti:** Liito-oravien ydinalueen läheinen lähivirkistysalue (Metsälaakso) on asemakaavassa merkitty VL/eko-merkinnällä, joka varmistaa liito-oravien kulkuyhteyden säilymisen. Lisäksi kulkuyhteyden läheisille asemakaavan korttelialueille (muun muassa korttelissa 8003) on lisätty kaavamerkintä, joka edellyttää puuston säilyttämistä. Näin ne toimivat korttelien sisäisinä liito-oravareitteinä muun muassa ydinalueelta idän suuntaan.
	7.5. VL-merkinnän (ja VL/eko-merkinnän) alueisiin on syytä liittää kaavamääräys, jonka mukaan alueen hoidossa on lähtökohtana sen monimuotoisuusarvojen säilyminen ja kehittyminen.	**Kaavaehdotusta on muutettu valmisteluaineistoon verrattuna seuraavasti:** VL-merkintään on lisätty kohta: ”Alueen puustoa, kasvualustaa sekä kasvillisuutta on hoidettava siten, että luonnon monimuotoisuusarvot säilyvät ja pystyvät kehittymään yhä monipuolisemmiksi.”
	7.6. Kaavaselostuksen (luku 3.1.2) kaava-alueella on aiemmin tavattu liito-oravaa, joskin 2023 liito-oravan ydinalue oli asumaton. Varmempaa on todeta, että vuonna 2023 tehdyssä liito-oravaselvityksessä ei havaittu alueella liito-oravaa eikä merkkejä siitä.	**Kaavaehdotusta on muutettu valmisteluaineistoon verrattuna seuraavasti:** Kaavaselostusta on täydennetty uuden luontoselvityksen (Luontotieto Keiron Oy, 2026) vuonna 2025 tehdyillä liito-oravahavainnoilla.

Lausunnon antaja	Lausunto	Vastine
	7.7. Kaavaselostuksen (luku 3.1.2) kuvausta vedenjakajista on syytä tarkistaa. Kaava-alueelta ei valu pintavesiä Vitträskiin, joten siihen ei kuulu Vitträskin valuma-aluetta. Selostuksessa jätetään mainitsematta, että osa kaava-alueesta kuuluu Jolkbyånin valuma-alueeseen.	**Kaavaehdotusta on muutettu valmisteluaineistoon verrattuna seuraavasti:** Vitträsk-järven valuma-alue on tarkistettu kaavaselostukseen.
	7.8. Nähtäville tulevaan kaavaehdotusaineistoon on syytä sisällyttää hulevesien hallintasuunnitelma. Kaava-alueelta päätyy hulevesiä Espoonlahden Natura 2000 -alueelle sekä Uudenmaan ELY-keskuksen määrittelemiin lohi- ja siikapitoisiin vesistöihin sisältyvään Bobäck bäckeniin ja Jolkbyåniin. Hulevesien hallinnan ratkaisujen on tarpeen olla luontopohjaisia.	Hulevesien hallintasuunnitelma sisältyy kunnallistekniseen yleissuunnitelmaan (Sweco Finland Oy, 2026). Asemakaavan määräyksen mukaan hulevedet on käsiteltävä tontilla. Viivytysjärjestelmien laskennallinen minimitilavuus on yksi kuutiometri jokaista sataa vettä läpäisemätöntä neliömetriä kohti.
	7.9. Nähtäville tulevaan kaavaehdotusaineistoon tulee sisällyttää ilmastovaikutusten arviointi, ja sen tulokset on syytä ottaa huomioon kaavaehdotuksessa.	**Kaavaehdotusta on muutettu valmisteluaineistoon verrattuna seuraavasti:** Kaavaratkaisusta on laadittu ilmastovaikutusten arviointi KILVA-työkalulla, joka sisältyy kaavaselostukseen.
8. **Digita Oy**	8.1. Masto-operaattorina Digita Oy toteaa, että alueelle muodostuu uutta pientaloasutusta ja mobiiliverkon käyttäjien määrä alueella kasvaa huomattavasti. Nykyinen tarvealueen ja sen ympäristön verkkorakenne ei kykene kattamaan lisääntyvää mobiiliverkon kapasiteetin tarvetta. Kaavoitettavalle alueelle tulisi varata emt-aluevaraus uudelle tukiasemalle (masto ja laitetila). Ohessa alustava sijoitusalue-esitys emt-varausalueelle. Kyseinen sijoitusalue olisi radioteknisesti sopiva ko. tarvealueelle. Annamme mielellämme lisätietoja alueen määrittelystä yms.	**Kaavaehdotusta on muutettu valmisteluaineistoon verrattuna seuraavasti:** Asemakaavassa on osoitettu omalla kaavamerkinnällään tietoliikenteen tukiaseman (emt) sijaintipaikka korttelin 8009 P/s-korttelialueelta eli Ljusdalan tontilta. Sijaintipaikka perustuu kaavakonsultin ja Digita Oy:n edustajan keskusteluun vuonna 2026.

Lausunnon antaja	Lausunto	Vastine
9. **HSL**	9.1. HSL pitää hyvänä, että jalankulun ja pyöräilyn yhteyksiä parannetaan. Sujuvien kulkuyhteyksien varmistaminen Masalantielle ja Masalan keskustaan ja sen palveluihin on tärkeää kestävän liikkumisen edistämisen näkökulmasta.	Merkitään tiedoksi.
	9.2. Jatkokeskusteluun HSL:n kanssa tulisi ottaa kääntöpaikkavaraus Tassumäkeen alueen sisälle, jotta mahdollistetaan bussiliikenteen kehittäminen alueelle jatkossa.	**Kaavaehdotusta on muutettu valmisteluaineistoon verrattuna seuraavasti:** Asemakaavan alueen kokoojakadulle (Tyriksentie) on osoitettu asemakaavassa, sen havainnekuvassa sekä kunnallisteknisessä yleissuunnitelmassa bussiliikenteelle mitoitettu kääntöpaikka, jonka tuntumassa on yksi bussipysäkki. Tyriksentielle koulun ja mahdollisen päiväkodin pohjoispuolelle on esitetty uusi pysäkkipari.
10. **Luomanmäen tiehoitokunta**	10.1. Tassumäen kaavan toteutuessa syntyy lisää liikennettä Masalantiellä. Luomanmäen liittymä on turvaton jo nykyisillä liikennemäärillä. Vaadimme turvallisuutta parantavia toimenpiteitä risteykseemme ennenkuin Tassumäkeä ruvetaan toteuttamaan.	Merkitään tiedoksi. Luomanmäen ja Masalantien risteys ei kuulu asemakaavan alueeseen. Kaavan toteutumisen myötä ajoneuvoliikenne kasvaa Masalantiellä kyseisessä risteyksen kohdalla.

11. **Svinvallen-Gränsnäsvägen tiekunta**	11.1. Luoman kylään kaavaillun uuden asuinalueen, Tassumäen, liikenne tulee osittain kulkemaan Gränsnäsintien jäljempänä Gnt) kautta. Kaavoitusehdotuksen ja käytyjen keskustelujen, mm. asemakaavapäällikkö Simon Storen kanssa, perusteella on esitetty, että Gränsnäsintien alkupäästä liikenne ohjattaisiin Tassumäen alueelle. Kirkkonummen kunta ottaisi Gnt alkupään ns. 'Jeppasbacken'-nimiseen kohtaan asti vastuulleen ja huolehtisi tämän osan kunnossapidosta kaikilta osin. Tästä eteenpäin, kohdasta Gnt 55, tie jatkuisi yksityisenä tiekuntana, kuten se on vuosikymmenten ajan toiminut. Gränsnäsintien tiekunnalla ei ole huomautettavaa Tassumäen kaavoitusehdotusta vastaan eikä siitä, että Gnt alkupää liitetään kunnan tiehoitoverkostoon. Kuitenkin haluamme tietää, miten kaavoituksessa on huomioitu Gnt loppupään, eli yksityisen tiekunnan hallinnoiman osan käyttö. Tämä osa jää palvelemaan kiinteistöjen omistajia ja käyttäjiä ja on tärkeää varmistaa, että liikennemäärät eivät kasva kohtuuttomasti Tassumäen asukasmäärän noustessa. Gränsnäsintien tiekunnan näkemyksen mukaan, koska Tassumäeltä ei ole suunniteltu suoraa liittymää Hommaksentielle, osa asukkaista tulee todennäköisesti käyttämään Gnt:ä kulkiessaan Masalaan. Tämä lisää väistämättä tien kulutusta, jota tällä hetkellä ylläpidetään yksityisinvaroin. Kun Gnt alkupää siirtyy kunnan vastuulle, tiekunnan varat huoltotoimiin vähenevät merkittävästi. Gnt ei ole suunniteltu raskaalle tai vilkkaalle liikenteelle, ja se on talvella ja etenkin kevättalvella kelirikon aikaan usein heikossa kunnossa. On selvää, että kun Tassumäkeen rakennetaan noin 180 uutta kotia, kaikki asukkaat eivät aina käytä kunnan asfaltoitua tietä. Liikennemäärän kasvu, etenkin raskaiden	Asemakaavan toteutumisella ei ole kovin suurta vaikutusta liikennemääriin eikä etenkään moottoriajoneuvoliikenteen määriin Gränsnäsintiellä. Asemakaavan keskeiseltä alueelta liikkujalle Gränsnäsintie on pidempi reitti Tassumäestä Masalaan kuin muut reitit, eikä sinne arvioida suuntautuvan muuta kuin ulkoiluliikennettä. Gränsnäsintie Jeppasbackenin itäpuolella muuttuu asemakaavassa kunnan kaduksi. **Ei aiheuta muutosta kaavaehdotukseen valmisteluaineistoon verrattuna.**

	ajoneuvojen osalta, tulee näkemyksemme mukaan olemaan huomattavaa rakennusvaiheen aikana, joka saattaa kestää vuosia. Liikenteen moninkertainen lisääntyminen Gnt:ä heikentää myös liikenneturvallisuutta. Gnt on yksikaistainen tie, ja valaistus loppuu Jeppasbackenin kohdalla (Gnt 55). Tien loppuosan asukkailla ei tällä hetkellä ole aikomusta tai taloudellisia mahdollisuuksia lisätä valaistusta. Tie on myös koulun oppilaiden vilkkaassa käytössä aamuisin ja iltapäivisin. Olemme tähän asti pärjänneet vähäisen liikenteen ansiosta, mutta liikenteen lisääntyessä tilanne muuttuu. Tämä koskee luonnollisesti myös Gtn:n virkistyskäyttöä. Koska olisi kohtuutonta, että yksityisin varoin ylläpidettävä tie kuormittuisi ulkopuolisella liikenteellä sekä tien kestävyyden että liikenneturvallisuuden näkökulmasta, haluamme tietää, miten Tassumäen liikenne on suunniteltu siten, että se ei rasita Gnt:n yksityistä osaa (Gnt 55–120) enempää kuin nykyisin? Lisäksi, millä aikataululla kunta on ottamassa Gnt alkupään vastuulleen? Gränsnäsintien tiekunnan mielestä tämä tulisi tapahtua mahdollisimman pian ja ennen rakennustöiden alkamista, sillä tiekunnalla ei ole resursseja ylläpitää alkupäätä rakennusvaiheen aikana.	

Lausunnon antaja	Lausunto	Vastine
12. **Caruna Oy**	12.1. Nykyinen sähköverkko 20 kV / 0,4 kV. Kaava-alueella sijaitsee Caruna Espoo Oy:n sähkönjakeluverkkoa liitteen 1 mukaisesti. 20 kV:n johdot on esitetty sinisellä ja 0,4 kV:n johdot vihreällä sekä vaaleanpunaisella värillä. Ilmajohdot on esitetty yhtenäisellä viivalla ja maakaapelit katkoviivalla. Puistomuuntamot on merkitty violeteilla neliöillä.	Merkitään tiedoksi. Ks. vastine 12.2.
	12.2. Vaikutukset sähkönjakeluun Uuden asemakaavan myötä sähkönkäyttö alueella kasvaa, eikä nykyinen sähköverkko riitä palvelemaan alueen sähköntarvetta. Sen myötä alueella on tarvetta uusille kaapeloinneille sekä kaavan valmisteluaineiston perusteella kolmelle uudelle puistomuuntamolle. Pyydämme, että kaava-alueelle lisätään määräalat (20 m2) uusille puistomuuntamoille liitteen 2 mukaisesti. Puistomuuntamoina käytämme Carunan rakentamistapaohjeen mukaisia vakiorakenteisia ja -värisiä muuntamoita. Puistomuuntamo tulee sijoittaa siten, että sen luokse on helposti päästävissä. Kaava-alueen rakentuminen edellyttää lisäksi uusien 20 ja 0,4 kV:n kaapeleiden rakentamista alueelle. Uudet kaapeloinnit toteutetaan katurakentamisen yhteydessä.	**Kaavaehdotusta on muutettu valmisteluaineistoon verrattuna seuraavasti:** Asemakaavan alueelle on esitetty yhteensä kolme puistomuuntamoa esityksenne mukaisiin sijainteihin lähivirkistysalueille (VL) katualueiden läheisyyteen. Ne on osoitettu kaavakartalle omilla kohdemerkinnöillään (et-m).

Lausunnon antaja	Lausunto	Vastine
	12.3. Siirtokustannusten jako Mahdolliset tarvittavat Caruna Espoon sähköverkon komponenttien siirrot tehdään Caruna Espoon toimesta ja siirtokustannuksista vastaa siirron tilaaja. Johtojen, muuntamoiden ja muiden komponenttien siirtojen edellytys on, että niille järjestyy uudet pysyvät sijainnit	Merkitään tiedoksi.
	12.4. Muuta huomautettavaa Carunalla ei ole muuta huomautettavaa ko. asemakaavaehdotuksesta. Pyydämme mahdollisuutta lausua vielä kaavaehdotusvaiheessa.	Merkitään tiedoksi.

Lausunnon antaja	Lausunto	Vastine
13. **Kirkkonummen vammais-neuvosto**	13.1. Lausuttavana olevassa valmisteluaineistossa on vammais-neuvoston käsityksen mukaan otettu huomioon selvityksin sekä määräyksin rakentamisen laatuun ja tapaan, meluun, tuleviin pysäköinteihin, luontoarvoihin, hulevesien vaikutuksiin ja kulttuurihistoriallisiin kohteisiin (mm. muinaismuistot). Vammaisneuvosto muistuttaa, että hankkeen jatkosuunnitteluvaiheissa huomioidaan esteetön rakentaminen sekä turvallisen, terveellisen että saavutettavan ympäristön toteutuminen. Esteettömät autopaikat tulee sijoittaa liikkeiden sisäänkäyntien läheisyyteen, ja niiltä pitää olla esteetön ja helppokulkuinen reitti sisäänkäynnille. Etäisyyden esteettömän autopaikan ja sisäänkäynnin välillä tulisi olla korkeintaan 10 m. Vammaisneuvosto esittää, että jatkosuunnittelussa huomioidaan myös esteettömien autopaikkojen talvikunnossapito, ettei lumen kasaaminen estä tai vaikeuta esteettömän autopaikan käyttöä. Muilta osin vammaisneuvosto päätti, että asia merkittiin tiedoksi ja päätti ettei sillä ole tässä vaiheessa asiasta enempää huomautettavaa.	Merkitään tiedoksi.

Lausunnon antaja	Lausunto	Vastine
14. **Kirkkonummen nuorisovaltuusto**	14.1. Liikenneturvallisuus Nuorten liikkuminen alueella, erityisesti Masalaa kohti, on tärkeä huomioida asemakaavan suunnittelussa. Masalan alue tulee olemaan nuorille suosittu, sillä siellä sijaitsevat monet nuorille suunnatut palvelut, kuten nuorisotila ja lähimmät kaupat. Tämän vuoksi tiet Masalaan sekä Bobäcks Skolaniin on suunniteltava ensisijaisiksi kevyenliikenteen väyliksi. Erityisesti suurten ajoratojen ylitykset on minimoitava, ja vaihtoehtoisesti voidaan harkita alikulkujen rakentamista. Alueen ennustetun ikärakenteen ja nuorten kiinnostuskohteiden perusteella voidaan olettaa, että kevyet moottoriajoneuvot, esimerkiksi mopot ja mopoautot, tulevat olemaan suosittuja. Tämän takia teiden liittymäkohtien näkyvyys tulee varmistaa, ja tarvittaessa harkita liikenneympyröitä sujuvoittamaan liikennettä.	Asemakaavan alueelta on useita jalankulun ja pyöräilyn reittejä kohti Masalan liikekeskustaa, juna-asemaa ja kouluja sekä Masalantielle. Kyseiset kävelyn ja pyöräilyn yhteydet ovat keskeisiltä asuntoalueilta selvästi autoliikenteen yhteyksiä lyhyempiä ja ne käyttävät sekä katuverkkoa että virkistysalueiden reittiverkostoa. Osa yhteyksistä on maastonmuotojen takia melko jyrkkiä (yli 10 %), mutta myös esteettömiä reittejä on asemakaavan alueen ja Masalan liikekeskustan välillä kuten esimerkiksi Majbyntien kautta. Lausunnossa esitetyille alikuluille ei ole taloudellisia perusteita, koska niiden käyttäjämäärä olisi huomattavan pieni. Alikuluille ei ole myöskään maastollisesti luontevia paikkoja. Asemakaavan keskeisen alueen asukkaiden aiheuttama moottoriajoneuvoliikenne (myös mopot ja mopoautot) käyttää uutta kokoojakatua (Tyriksentie) liittyessään Masalantielle. Uusi katuliittymä on selvästi parempi liikenneturvallisuuden ja liikenteen toimivuuden kannalta kuin nykyinen Gränsnäsintien ja Masalantien liittymä, koska uusi liittymä on tasaisemmalla paikalla ja sen näkemät ovat paremmat. **Ei aiheuta muutosta kaavaehdotukseen valmisteluaineistoon verrattuna.**

Lausunnon antaja	Lausunto	Vastine
	14.2. Yhteisöllisyys Nuorisovaltuusto arvostaa sitä, että kaavoituksessa on huomioitu yhteisöllisyyden ja kulttuuriharrastusten tarpeet, esimerkiksi kylätalon kohdalla. Nuorten takia on kuitenkin tärkeää varmistaa, että alueelle sijoittuu riittävästi mielekästä tekemistä, jotka ovat helposti saavutettavilla olevilla paikoilla. Skeittirampin tai koripallokentän suunnitteleminen koulun läheisyyteen tarjoaisi nuorille mahdollisuuden harrastaa liikuntaa ja tavata toisiaan. Lisäksi taloyhtiöille ja asuinrakennusten lähistölle kannattaisi kaavoittaa yhteisiä alueita, joihin voitaisiin rakentaa esimerkiksi leikkipaikkoja lapsille ja koripallokenttiä nuorille. Nämä toimenpiteet tukevat myös alueen yhteisöllisyyttä. Nuorisovaltuusto haluaa myös kiinnittää huomiota nuorten liikuntamahdollisuuksiin alueella. Lähiluonto tarjoaa jo hyvät puitteet ulkoilulle ja liikunnalle, mutta alueelle voisi harkita myös esimerkiksi ulkokuntosalia tai liikuntaportaita, jotka edistäisivät nuorten liikunnallisuutta sekä toimisivat apuna lähikoulun liikuntatunneille.	**Kaavaehdotusta on muutettu valmisteluaineistoon verrattuna seuraavasti:** Asemakaavan alueelle on esitetty kaksi alueellista leikkipaikkaa (vk) lähivirkistysalueille (VL). Lisäksi asemakaava mahdollistaa koulun (Bobäcks skola) tontin eteläosaan lähiliikuntapaikan (vu) rakentamisen. Lisäksi Masalan urheilupuisto sijaitsee lisäksi varsin lähellä (noin 2,5 km etäisyydellä keskeisiltä asuntoalueilta) asemakaavan aluetta tarjoten monipuolisia liikuntamahdollisuuksia.

Lausunnon antaja	Lausunto	Vastine
	14.3. Viihtyvyys Nuorisovaltuusto on iloinen siitä, että alueen viihtyvyyteen on huomioitu, erityisesti lähiluonnon osalta. Kuitenkin Bobäckin koulun läheisyydessä oleva parkkipaikka voi alueen ikärakenteen ja nuorten mopoiluinnon vuoksi muodostua iltaisin mopoilijoiden kokoontumispaikaksi. Tämä antaa nuorille tärkeän kohtaamispaikan, mutta asia on huomioitava parkkipaikan lähirakennusten kaavoituksessa mahdollisen melutason takia.	Merkitään tiedoksi.
15. **Hem och skola i Bobäck**	15.1. Koulun (Bobäcks skola) ja sen koulupiha sisältyvät asemakaavaan. Koska asemakaava vaikuttaa huomattavasti oppilaiden, henkilökunnan ja perheiden arkeen, on tärkeää, että kaavasta tehdään lapsivaikutusten arviointi ja selvitetään sen vaikutukset sekä nykyisiin oppilaisiin että niihin lapsiin, joiden odotetaan asuvan tulevaisuudessa, sekä nykyisessä Luomassa että suunnitellulla asuinalueella. Koulun oppilaille on järjestettävä kuulemistilaisuus, jossa lapset voivat tuoda esiin, mitä heidän näkökulmastaan on otettava huomioon ja mikä on heille tärkeää, kuten esimerkiksi koulun vieressä oleva metsäalue, urheilukenttä, hiihtoladut ja että koulun ympärillä oleva liikenne on turvallista. Yhdistys on kiitollinen siitä, että kunnan arkkitehti suhtautui myönteisesti oppilaiden kuulemiseen. Yhdistys on käytettävissä, jos on tarpeen.	Erillistä tilaisuutta koulun edustajien kanssa ei ole järjestetty, koska koulun edustajilla on ollut mahdollisuus ilmaista mielipiteitään asemakaavan laatimisvaiheessa kuten muillakin osallisilla. Lisäksi kaavan ehdotusvaiheessa on mahdollisuus uudelle kuulemiselle.

Lausunnon antaja	Lausunto	Vastine
	15.2. Suunnitelluille liikennejärjestelyille uudelle asuinalueelle on tehtävä riskinarviointi. Nykyisen suunnitelman mukaan se muodostaa vaaran sekä oppilaille, henkilökunnalle että vanhemmille, koska suunnittelussa ei ole otettu huomioon, että suuri osa koulun (Bobäcks skola) oppilaista saapuu kouluun kuljetuksella. He eivät kävele tai pyöräile, toisin kuin Sundsbergin ja Kartanonrannan kouluissa, joihinkin on myös vain yksi sisääntulotie.	**Kaavaehdotusta on muutettu valmisteluaineistoon verrattuna seuraavasti:** Koulun saattoliikenne on tutkittu kaavoitustyöhön liittyvässä kunnallisteknisessä yleissuunnitelmassa. Liikenneratkaisu perustuu yhteen suuntaan ajettavaan kehään, jonka etelälaidalla on koulutaksien alue. Vanhempien saattopaikat ovat Tyriksenrinne-kadun varressa. Niiltä on suora, käyttäjäystävällinen yhteys Tyriksenrinne-kadun jalankulun ja pyöräilyn väylälle. Koulu on hyvin saavutettavissa kävellen tai pyörällä Tyriksenrinne-kadun lisäksi Masalantieltä Vanhaa Gränsnäsintietä pitkin ja etelästä Tuohikujaa pitkin.
	15.3. Koulussa (Bobäcks skola) on jo nyt tilanpuutetta oppilasmäärän kasvun vuoksi, ja sama pätee ruotsinkieliseen Hommas-nimiseen päiväkotiin. Asukasluvun kasvaessa kasvaa myös paine koulun ja päiväkodin oppilaspaikkojen määrään, mikä on otettava huomioon varhaiskasvatuksen ja koulutuksen yhteistyössä. Nyt on olemassa riski, että suunnittelussa keskitytään yksinomaan suomenkielisiin lapsiin ja että ruotsinkielisiä lapsia ei siten oteta tasapuolisesti huomioon. Kaavoituksessa on mainittu päiväkoti, mutta toistaiseksi ei ole tietoa siitä, onko se suunniteltu ruotsinkieliseksi vai suomenkieliseksi päiväkodiksi. Vanhempainyhdistys muistuttaa myös, että Kartanonrannan koulu Sundsbergissä on jo useiden vuosien ajan ollut liian pieni ottamaan vastaan Sundsbergin lapsia. Vanhempainyhdistys kiinnittää huomiota siihen, että tätä virhettä ei saa toistaa tällä kertaa.	Asemakaava mahdollistaa koulun lisärakentamisen noin 1200 k-m^2:n laajuudessa. Kaavassa ei oteta kantaa mahdollisen päiväkodin kieliasiaan. Kirkkonummen kunnan palveluverkkosuunnitelmassa 2025–2035 ei ole osoitettu päiväkotia asemakaavan alueelle. **Ei aiheuta muutosta kaavaehdotukseen valmisteluaineistoon verrattuna.**

Lausunnon antaja	Lausunto	Vastine
16. **Kirkkonummen Pienkiinteistö-yhdistys ry**	16.1. Yleistä asemakaavaehdotuksesta KPY katsoo Tassumäen asemakaavan sijoittuvan tärkeälle rantaradan läheisyyden kehitysalueelle, jolle kunnan on hyvä kyllä kaavoittaa. Toisaalta Tassumäen asemakaava ei sijaitse rautatieasemien läheisyydessä eikä edes kuntakeskusten läheisyydessä, niin alue pitää myös vastaavasti kaavoittaa kuten taajama-alueiden reunoilla aikaisemmin tehty. Onhan alue v. 2023 vahvistetun maakuntakaavankin mukaan taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeellä ja kunnan oman yleiskaavan mukaan AT-aluetta, joka tarkoittaa kyläkeskuksen aluetta. Nyt esillä olevasta ehdotuksesta KPY esittää jyrkän vastalauseensa, erityisesti esitetylle kaavoituksen korttelikohtaisille tehokkuuksille. Asemakaavan taloudellinen kannattavuus kunnalle ei saa olla ajava voima asemakaavojen teossa. KPY muistuttaa, että vaikka kaavan tekijänä olisi ulkopuolinen maanomistajien tilaama taho, on kunnalla ohjausvelvollisuus kaavan järkevyyden osalta. Nyt asemakaavaehdotelmasta näkyy vain maanomistajien tahtotila maksimaaliseen tuottoon – joka tulisi asettamaan Kirkkonummen kaavoituksen aivan uusille urille. KPY katsoo nyt esillä olevan asemakaavaehdotuksen lähinnä palautettavaksi uudelleen valmisteluun ja tuotavaksi sitten aikanaan uudestaan uutena korjattuna ehdotuksena uudelleen kommentoitavaksi.	Asemakaavassa käytetyt rakentamisen tehokkuudet vaihtelevat korttelialueittain melko tehokkaasta varsin väljään sijainnista ja muun muassa maastonmuodoista riippuen. Pääsääntöisesti tehokkaimmat ja pääosin yhtiömuotoiset asuinkorttelit (A ja AP) sijoittuvat asemakaavan keskeiselle alueelle Tyriksentien vaikutusalueelle ja väljemmät korttelit sen reunoille. Kaavan alueelle sijoittuu monipuolisesti erillispientaloja omilla tonteillaan ja myös yhtiömuotoisia pientalokortteleita. Kahdessa asuinrakennusten korttelissa (A) sallitaan myös pienkerrostalotyyppinen rakentaminen, mikä mahdollistaa entistä monipuolisemman asuntokannan toteutumisen. Asuinrakentaminen on pääosin kaksikerroksista ja tyyliltään pientalomaista. **Kaavaehdotusta on muutettu valmisteluaineistoon verrattuna seuraavasti:** Verrattuna valmisteluaineistoon, voidaan todeta, että rakentamisen tehokkuutta on vähennetty jonkin verran. Lisäksi tietyillä kaavan alueilla osaa virkistysalueista (muun muassa Vartiotuvanmetsässä ja Metsälaaksossa) on levennetty.

Lausunnon antaja	Lausunto	Vastine
	16.2. Kaavoitustehokkuus AP-korttelit AP-korttelille ehdotettu peräti e = 0,5 on täysin ennenkuulumatonta Kirkkonummella. Vastaavia kaavoitustiheyksiä ei kunnan asemakaavoista löydy, Sundsbergissakin on enintään mainintana e = 0,3 AP-kortteleille. Brossa jopa A kortteleilla on vain e = 0,4 tehokkuuslukuja kaavassa. KPY perehtyi myös omatoimisesti Espoon alueen asemakaavoihin etsien tietoja AP korttelien suunnittelusta – yli 10 sopivaa asemakaavaa läpikatsottuna voidaan todeta löydetyn vain yhdessä asemakaavassa Järvenperässä AP kortteleille tehokkuusluku e > 0,3 määritteitä (e = 0,33–0,38). Kaikki muut olivat väljempiä, jopa uudemmissa kaavoissa Espoon Kallvik/Mustalahden alueella. KPY:n yhteydenotosta Espoon kaupungin kaavoitusosastoon, esitettiin Espoosta kaava-alue jossa suuri e-luku. Tosin siinäkin korttelin viereen oli osoitettu erillinen lähipysäköintialue (LPA) korttelille – jotain mitä Tassumäessä ei ole. Lisäksi Espoon vastauksessa myös todettiin, että yli 0,3 tehokkuusluvut olevan aika harvinaisia Espoossa. Joten nyt ehdotettuja AP-korttelitehokkuuksia ei Espoossakaan pahemmin ole, niin miksi Kirkkonummella pitäisi kaukana kaikista kuntakeskuksista kaavoittaa moisella tehokkuudella? KPY katsookin, että asemakaavaehdotus on muutettava vastaaman yleistä AP-korttelien tehokkuutta, max e = 0,3. Tassumäki ei todellakaan ole kuntakeskus aluetta ja kyllä kaavoituksessakin tämä huomioitava korttelitasollakin.	**Kaavaehdotusta on muutettu valmisteluaineistoon verrattuna seuraavasti:** Ks. vastine 16.1. Asemakaavan suurin tonttitehokkuus (e_t=0,35) koskee Tyriksentien varren kolmea korttelia (A-korttelit 8007 ja 8008 sekä AP-kortteli 8016) sekä yhtä AP-korttelialuetta korttelissa 8013. Asuinpientalojen korttelialueilla (AP) vallitseva tehokkuus on joko 0,25 tai 0,30. Edellä esitetyt ovat tavanomaisia tehokkuuksia Kirkkonummen pientalokortteleissa.

	16.3. Kaavoitustehokkuus AO-korttelit KPY tahtoo kiittää kaavoittajia erikokoisten rakennusoikeuksien mahdollistamisesta alueen AO kortteleissa. Myös pienemmille erillispientaloille on markkinoita jo olemassa. Toisaalta KPY esittää huolensa AO tonttien pienuuksista. Asemakaava ehdotuksessa ei ole AO tonttien osalta tonttien kokoja kerrottu, taikka e-lukua käytetty, niin tarkkaa arviota suunniteltujen AO-tonttien koosta ei ole – mutta omatoimisesti kun esitysmateriaalin liitteenä olevaa kaavakarttaa mitoitusohjelmassa pyöritti, niin pienimmät löydetyt tontit ovat alkaen 600 m2. KPY huomauttaa, että tämä on poikkeuksellisen pieni tontti ja rakennusoikeus tälle on merkittävä verrattuna kunnan muihin vastaaviin kaavoihin, esim. Juhlakalliolla samaa rakennusoikeutta on annettu tonteille alkaen n. 740 m2. KPY katsoo, että Tassumäen suunnittelussa tulee AO tonttien osalta ne kaavoittaa vähintään tavanomaisen kokoisiksi. Kun lisäksi huomioidaan, että Tassumäki on periferiassa, kyläkeskus alueella, pitäisi tonttien olla jopa suurempia kuin Kuntakeskusten lähellä sijaitsevilla alueilla.	Asemakaavan rakentamattomien erillispientalokorttelien (AO) tontit ovat pinta-alaltaan verraten erikokoisia. Niistä pienimmät ovat kooltaan vähäisesti alle 500 m^2 ja suurimmat vähän yli 900 m^2. Todettakoon, että suurin osa uusista erillispientalotonteista on kooltaan 700–850 m^2. Uusien erillispientalotonttien tyypillinen tonttitehokkuus vaihtelee 0,21 ja 0,32 välillä ilman talousrakennusten rakennusoikeutta. Tonttien muodoissa ja rakennusaloissa on huomioitu riittävät etäisyydet naapuritonttien asuinrakennuksiin. Tästä syystä rakennusalat on annettu osassa kortteleista (korttelit 8017–8024) siten, että joka toisella tontilla asuinrakennus sijoittuu tontin kadun puoleiseen osaan ja vastaavasti joka toisella keskemmälle tonttia tai tontin takaosaan. Asemakaavan täydennysrakentamisen alueilla (muun muassa kortteleissa 2115, 2116, 8001, 8002, 8003, 8006 ja 8010) on selvästi suurempi tonttien keskikoko ja vaihteluväli ja niissä tonttitehokkuudet ovat selvästi matalampia kuin nykyään rakentamattomilla erillispientalotonteilla. Asemakaavan alueella on siis erikokoisia tontteja perheiden erilaisiin tarpeisiin. Luonnollisesti pienimmillä tonteilla on myös pienempi rakennusoikeus kuin suuremmilla. Maltillisella tonttikoolla ja melko suurella korttelitehokkuudella on jätetty mahdollisimman paljon virkistysalueita ja muita rakentamattomia alueita. **Kaavaehdotusta on muutettu valmisteluaineistoon verrattuna seuraavasti:** Verrattuna valmisteluaineistoon on asemakaavassa AO-tonttien kokonaislukumäärää vähennetty muutamalla, samalla kun niiden keskipinta-ala on kasvanut vähäisesti. Kaikkiaan uusia AO-tontteja muodostuu noin 126, joista noin 45 sijoittuu Masalantien

Lausunnon antaja	Lausunto	Vastine
		täydennysrakentamisalueelle ja noin 80 Tyriksentien vaikutusalueelle.
	16.4. Rakennusoikeutta – ei tonttien pakkopilkkomisia KPY esittää paheksuntansa, että taas ehdotetaan olemassa olevien tonttien pakkopilkkomisia osana asemakaavaehdotusta. Samaa ehdotettiin aikoinaan myös Juhlakallion ja Tolsanmäen asemakaavaehdotuksissa, mutta päädyttiin lopulta rakennusoikeuden (x as) määrittämiseen nykyisille tonteille. KPY oli yksi taho joka tätä muutosta patisti silloin ja edelleen katsoo, että näin tulisi toimia aina kun vanhoja asuinalueita kehitetään. Tämä on myös asukkaiden kohtuullista kohtelemista: kiinteistövero kun asemakaavan myötä muutenkin merkittävästi alueella nousee niin pakkolohkotuille tonteille kuin lohkomattomillekin. Lohkotuille tulisi lisäksi vielä veron lisänousu, sikäli kun ne ovat rakentamattomia. Asukkailla on oltava oikeus itse päättää koska mahdollisesti tonttinsa lohkovat.	Asemakaavan rakennettujen kiinteistöjen omistajien kanssa on käyty vuoropuhelua ja heiltä on myös saatu runsaasti mielipiteitä omistamiensa alueiden kehittämiselle. Niinpä esimerkiksi kiinteistökohtaiset tonttijakoehdotukset, kuten esimerkiksi koskien kortteleita 2116, 8001, 8002, 8003, 8005, 8006, 8010, 8013 ja 8021, on saatu pääosin asukkailta perustuen heidän toiveisiinsa. Osalle tonteista on osoitettu useamman asunnon rakentamismahdollisuus (kaavamerkintä 2as tai 3as), jonka mukaisesti tontille saa rakentaa olevan asuinrakennuksen lisäksi toisen, uuden erillispientalon. Osa rakennetuista kiinteistöistä jaetaan asemakaavassa pääsääntöisesti kahdeksi tontiksi, jolloin toiselle tontille sijoittuu oleva asuinrakennus talousrakennuksineen ja toiselle tontille voidaan rakentaa uusi erillispientalo. Tätä käytäntöä on käytetty silloin, kun uuden tontin muodostaminen on rakennetun ympäristön ja muun muassa ajoreittien kannalta mahdollista. **Ei aiheuta muutosta kaavaehdotukseen valmisteluaineistoon verrattuna.**

Lausunnon antaja	Lausunto	Vastine
	16.5. Koulun tarpeet Bobäck skola eroaa muista kunnan pienkouluista siltä osin, että merkittävä osa nuorista saapuu alueen ulkopuolelta. Tämä asettaa myös normaalista poikkeavia vaatimuksia, jotka on suunnittelussa huomioitava. Saattoliikenne kouluun ja päiväkotiin on merkittävää ja sille tulee suunnitella toteutus, joka mahdollistaa koulun lähelle lyhytaikaisen pysäköinnin päiväkodin liikennettä varten, sekä jouhevan kiertävän liikenteen muulle jättöliikenteelle. Erityisesti taksien ja bussien liikennöinti on mietittävä järkevästi, mahdollistaen näiden kuljettajille myös WC-palvelut, kun koulu toimii peräti bussilinjan päätepisteenä. Myös pääsyä koulun sisäpihalle tulisi miettiä, sillä pysäköinti paikkojen riittävyys on myös asia, jota on syytä tarkastella. Koulun alapuolella oleva koulun hiekkakenttää kun on nykyään iltaisin täysin iltakäyttäjien valtaama P-paikka.	Koulun (Bobäcks skola) sekä mahdollisen päiväkodin saattoliikenne on merkittävää. Tämän takia saattoliikenteen sujuvuus ja yleinen liikenneturvallisuus on tärkeää. Sijaintinsa ansiosta näiden toimintojen aiheuttama liikenne ei häiritse juurikaan alueen asutusta. **Kaavaehdotusta on muutettu valmisteluaineistoon verrattuna seuraavasti:** Asemakaavoitukseen kuuluva kunnallistekninen yleissuunnitelma käsittää liikenteellisesti toimivan ratkaisun. Koulun saattoliikenne kiertää yhteen suuntaan ja oppilaiden saattopaikat ovat Tyriksenrinne-kadun varressa, josta oppilaat pääsevät suoraan, turvallisesti ja käyttäjäystävällisesti Tyriksenrinteen jalankulun ja pyöräilyn väylälle. Asemakaavassa osoitettu mahdollinen päiväkoti sijaitsee koulun koillispuolella ja sen liikenneratkaisut ovat järjestettävissä kätevämmin verrattua valmisteluaineistoon, jossa mahdollinen päiväkoti sijaitsi Ljusdalan länsipuolella. Todettakoon, että koulun ja mahdollisen päiväkodin edellyttämät autopaikat toimivat myös toistensa varapaikkoina esimerkiksi iltatilaisuuksien aikana, jolloin koulun hiekkakenttää ei tarvitsisi käyttää iltakäyttäjien pysäköintiin kuin poikkeustilanteissa. Pysäköintipaikkojen kokonaismäärä koulun läheisyydessä on jonkin verran suurempi kuin nykyään.

Lausunnon antaja	Lausunto	Vastine
	16.6. Joukkoliikenne KPY tahtoo huomauttaa, että alueen julkinen liikenne jättää toivomisen varaa nykyisellään, esim. Luoman Ljusdalassa järjestettyyn Tassumäen asemakaavaehdotuksen infotilaisuuteen arki-iltana klo 17:30 ei enää julkisella liikenteellä päässyt klo 16 jälkeen. Kaavaehdotuksessa oleva toive julkisen liikenteen lisääntymisestä kaavan myötä ei vakuuta.	**Kaavaehdotusta on muutettu valmisteluaineistoon verrattuna seuraavasti:** Asemakaava sekä sen kunnallistekninen yleissuunnitelma mahdollistavat uuden bussilinjan toteuttamisen asemakaavan keskeiselle alueelle kokoojakadun (Tyriksentie) vaikutusalueella. Bussien kääntöpaikka on kokoojakadulla ja sen pohjoispuolella on bussien päätepysäkki. Toinen Tyriksentien pysäkkipari on koulun ja mahdollisen päiväkodin pohjoispuolella. Asemakaavan mahdollistaman uuden bussilinjan toteuttaminen on kuitenkin epävarmaa, koska kunnan bussilinjastoista sekä linjojen aikatauluista päätetään toisaalla.
	16.7. Julkisen liikenteen pysäkit KPY esittää toiveen, että katusuunnitelmien yhteydessä myös julkisen liikenteen, eli bussien, pysäkkien paikkoja ja riittävyyttä huomioidaan, jotta ne palvelisivat myös tätä uutta kaava-aluetta.	Ks. edellinen vastine. **Kaavaehdotusta on muutettu valmisteluaineistoon verrattuna seuraavasti:** Masalantien bussipysäkeille on kunnallisteknisessä yleissuunnitelmassa esitetty parannuksia kuten esimerkiksi suojateitä, keskisaarekkeita ja odotustiloja.
	16.8. Masalantie Tassumäen esittelytilaisuudessa kunnan edustaja Simon Store kertoi, että Masalantie olisi kaavan myötä siirtymässä ELY:ltä kunnan vastuulle. KPY haluaakin tiedustella, etteikö tällöin kannattaisi ulottaa kaava-alue nyt jo kattamaan myös siirtyvä Masalantien osuus? Vastaavastihan oli äskettäin Tolsanporttien asemakaavoissa huomioitu kunnalle siirtyvät tienpätkät osaksi asemakaavoja.	Masalantie kuuluu laadittavaan asemakaavaan, jossa se on osoitettu katualueeksi. Eli sen maanomistus siirtyy valtiolta kunnalle. **Ei aiheuta muutosta kaavaehdotukseen valmisteluaineistoon verrattuna.**

Lausunnon antaja	Lausunto	Vastine
	16.9. Uuden pääkokoojakadun ja Masalantien risteys KPY tahtoo painottaa, että kaavan toteutuessa tarvitaan ehdottomasti uudelle alueen pääkokoojakadun liittymälle keskikorokkeellinen erkanemiskaistalla oleva liittymä Masalantielle. Aivan kuten juuri valmistui Vanhalle Rantatielle uusi hieno liittymä Vesitorninmäen 2-osalle.	Asemakaavoituksen kuuluvassa kunnallisteknisessä yleissuunnitelmassa Tyriksentien ja Masalantien liittymä on suunniteltu ilman keskikoroketta. Masalantien ja Tyriksentien liittymän toimivuus on edellä mainitun liikenneselvityksen mukaan erittäin hyvä kaikissa suunnissa myös vilkkaimman iltahuipputunnin aikana. Masalantielle muodostuu vasemmalle Tyriksentielle kääntyvistä ajoneuvoista jonoutumista, mutta selvityksen simuloinneissa havainnoidut jonot jäävät lyhyiksi (maksimijonopituus on 18 m) ja purkautuivat nopeasti. Selvityksen mukaan liittymä toimii ennustetilanteessa (vuonna 2045) myös ilman erillistä kääntymiskaistaa etelästä Masalantieltä Tyriksentielle tai väistötilaa. **Ei aiheuta muutosta kaavaehdotukseen valmisteluaineistoon verrattuna.**
	16.10. Yhteys Hommaksenkaarelle KPY katsoo, että kevyen liikenteen yhteys Hommaksenkaarelle tulee toteuttaa järkevästi ja turvallisesti myös liikuntarajoitteiset huomioiden. Tarvittaessa sopiva kallioleikkaus tulee toteuttaa, kuten juuri Juhlakallion alueella Vanhalle Heikkiläntielle tehtiin.	Ulkoilijoita palveleva kulkuyhteys asemakaavan keskeiseltä alueelta eli Tyriksentien vaikutusalueelta Hommaksenkaarelle ja Hommaksentielle on liikenteellisesti vaikea maaston suuren korkeuseron vuoksi. Suunnittelun aikana on tutkittu erilaisia reittivaihtoehtoja kuten esimerkiksi kuntoportaita osana erästä reittivaihtoehtoa. Esteetöntä reittiä ei tälle välille saa järjestettyä eikä mittavia kallioleikkauksia ole tarkoituksenmukaista toteuttaa maisemallisista tai taloudellisista syistä. Asemakaavassa kulkuyhteys on esitetty sijainniltaan ohjeellisena polkuna. Toimivampi ja esteettömämpi reitti on järjestettävissä esimerkiksi Majbyntien kautta. **Ei aiheuta muutosta kaavaehdotukseen valmisteluaineistoon verrattuna.**

Lausunnon antaja	Lausunto	Vastine
	16.11. Senioriasuminen KPY esittää ihmettelynsä kaavassa ja esittelytilaisuudessa esiin noustujen senioriasumisten mielekkyydestä. Alue on täysin riippuvainen Masalan kaupallisista palveluista, jonne kertyy kohtuullisesti matkaa riippumatta siitä, ollaanko liikkeellä kävellen tai autolla. Senioriasumisessa kun omaa autoa ei enää läheskään aina löydy. KPY:n todellakin ihmettelee tämän suunnitelman mielekkyyttä.	**Kaavaehdotusta on muutettu valmisteluaineistoon verrattuna seuraavasti:** Senioriasuminen oli nostettu valmisteluaineistovaiheessa esille mahdollisuutena. Tämä on poistettu kaavan tavoitteenasettelusta, koska se ei ole Kirkkonummen palveluverkoston 2025–2035 mukainen.
	16.12. Onko kunnan kaavoitusidentiteetti muuttumassa? KPY katsoo nyt Tassumäen asemakaavaehdotelman poikkeavan merkittävästi Kirkkonummen kunnan vallitsevasta kaavoitus perinteestä. Tämä ei suinkaan ole ensimmäinen kerta, kun maanomistajat tahtovat maksimoida tuottoa mailleen, esim. Veikkolanpuro II asemakaavaehdotelmaan vuonna 2016 KPY myös kritisoi suunniteltua tiiveyttä. Joten jos Tassumäen kaava hyväksytään tallaisena, olleen kuitenkin kaukana kaikista kuntakeskuksistamme, syntyisi tästä merkittävä ennakkotapaus tulevaisuuden kaavoitukselle. Kaavoitustiheydelle, joka jopa Espoossa ei ole normaalia. Tallainen muutos kaavoitustapaan muuttaisi merkittävästi kunnan identiteettiä pientalo alueilla, KPY tahtoo nyt tiedustella, että onko tämä todellakin kunnan tahtotila? KPY katsoo, että pientalovaltaisuutta voidaan painottaa nykyiselläkin kaavoitusidentiteetillä.	Asemakaavan ratkaisut perustuvat kunnan strategisiin linjauksiin sekä ylemmän tason suunnitelmiin, kuten yleiskaavaan. Kaavaratkaisun asuinrakentamisen tehokkuus tai luonne eivät poikkea oleellisesti tavanomaisista pientaloalueista Kirkkonummella. **Ei aiheuta muutosta kaavaehdotukseen valmisteluaineistoon verrattuna.**

Lausunnon antaja	Lausunto	Vastine
	16.13. Kylän identiteetti uhattuna Lopuksi KPY painotta vielä, että kun Kirkkonummen tuoreessa kuntastrategiassa jopa painotetaan: Veto- ja pitovoimatekijöinämme ovat omaleimaiset kylät ja alueet, joiden oma identiteetti on vahva. Niin KPY kyllä katsoo, että Tassumäen asemakaavaehdotus nykyisessä muodossaan olisi Luoman kylän historialliselle identiteetille ja nykyiselle vahvalle kyläyhteisölle merkittävä uhka. Tätä pohjaa vasten KPY vielä lopuksi kysyy, että miten nyt ehdotettu asemakaavaehdotus muka toteuttaa kunnan strategiaa tältä osin?	Toteutuessaan asemakaava muuttaa Luoman kylän luonnetta oleellisesti nykyiseen verrattuna. Kaavan mahdollistama asukasmäärän lisäys on merkittävä ja myös uusien asuinkortteleiden rakentamisen luonne poikkeaa Luoman kylän tavanomaisesta rakentamistavasta. **Ei aiheuta muutosta kaavaehdotukseen valmisteluaineistoon verrattuna.**
17. **Kyrklätts hembygdsförening r.f.**	17.1. Olemme tutustuneet Eteläisen Tolsanportin (Södra Tollsporten) valmisteluaineistoon ja voimme todeta, ettei meillä ole siihen mitään huomautettavaa.	Merkitään tiedoksi.
18. **Kirkkonummen vanhusneuvosto**	18.1. Ilmoittavat, että eivät lähetä lausuntoa.	Merkitään tiedoksi.

Mielipiteen antaja	Mielipide	Vastine
1. **Mielipide 1**	1.1. Kaavakuvassa näyttää Vartiotuvantie leviävän osin meidän kiinteistöllemme. Meidän parhaat omenapuut ja marjapensaat kiinteistöllä ovat n. 23 m Vartiotuvantien suuntaisesta, nykyisestä rajastamme ja oksat ulottuvat vielä lähemmäksi. Toivoisimme, että uusi erotettava tontti olisi siis pari metriä kapeampi kuin laatimissanne suunnitelmissa: leveys korkeintaan 21–22 m nykyisestä rajalinjasta (eli noin 19–20 m levitettävästä Vartiotuvantiestä), jotta omenapuut säilyisivät meidän puolellamme.	**Kaavaehdotusta on muutettu valmisteluaineistoon verrattuna seuraavasti:** Asemakaavassa Vartiotuvantie levenee jonkin verran molemmin puolin nykyisten kiinteistöjen raja-alueella. Uutta muodostuvaa tonttia on kavennettu valmisteluaineistossa esitetystä ehdotuksenne mukaisesti ja sen leveys on asemakaavassa hieman alle 20 m.
	1.2. Lisäksi naapuriemme kanssa keskustelimme, että voisikohan talousrakennuksille varata hieman enemmän rakennusoikeutta molemmille kiinteistöille siten, että isommille, nykyisten asuinrakennusten tonteille tulisi molemmille rakennusoikeutta 200+75m2. Meillä on molemmilla useampi auto, veneitä ja traktoreita yms., jotka tarvitsevat sateen/lumen suojaa. Erotettaville "uusille" rakennuspaikoille riittäisi ehdottamanne 200+50.	**Kaavaehdotusta on muutettu valmisteluaineistoon verrattuna seuraavasti:** Rakennusoikeudet osoitetaan asemakaavassa mielipiteen antajan ehdotuksen mukaan.
2. **Mielipide 2**	2.1. Kiitos taannoisesta keskustelusta koskien kiinteistöäni koskevaa asemakaavaehdotusta. Kyselin mahdollisuutta muuttaa tontin alaosaan piirrettyjä kahta omakotitonttia paritalotontiksi. Tarkemmin ajateltuani taidankin pitäytyä kunnan suunnitelmassa.	Merkitään tiedoksi.
	2.2. Liikenteen aiheuttama meluhaitta kuuluu Tassumäessä vielä selvemmin, kuin esim. Rajavartijantiellä. Sen havaitsee esim. marjastaessa. Onko kaavoittajalla mahdollisuutta	Laaditun meluselvityksen (Sweco Finland Oy, 2026) mukaan Tassumäen asemakaavan alueelle kantautuu liikennemelua, jonka pääasialliset lähteet ovat Masalantie, Rantarata ja Kehä III. Päiväaikainen melutaso on selvityksen mukaan nykytilanteessa vähän

Mielipiteen antaja	Mielipide	Vastine
	vaikuttaa siihen, että Tassumäen kaavoitukseen liittyen Kehä III:lle saadaan kunnon meluaita?	yli 60 dB Masalantietä lähimpänä olevien asuinrakennusten pihoilla, mikä ylittää valtioneuvoston asettamat ohjearvot ulkoalueiden melutasoille. Ennustetilanteessa (vuonna 2050) melutasojen arvioidaan kasvavan noin 1–2 desibelillä. Meluisimmilla tonteilla meluntorjuntaan on kiinnitettävä huomiota rakennusten sijoittelun ja pihojen suuntaamisen avulla. Lisäksi tonteilla voidaan käyttää melua torjuvia rakenteita, kuten umpinaisia aitoja. Kehä III:n mahdollinen meluntorjunta ei kuulu Tassumäen asemakaavoitukseen. **Ei aiheuta muutosta kaavaehdotukseen valmisteluaineistoon verrattuna.**
3. **Mielipide 3**	3.1. Kiinteistön vuonna 1958 rakennettu talo ei välttämättä ole kulttuurihistoriallisesti tai maisemallisesti merkittävä. Näyttää selvältä, ettei talolla ole erityistä arkkitehtonista tai kulttuurista merkitystä. Tällaisissa tilanteissa tontin arvo muodostuu ensisijaisesti käytännön tekijöistä, kuten sijainnista, infrastruktuurista ja tontin kehitysmahdollisuuksista, ei kulttuuri- tai maisema-arvoista. Kiinteistön kohdalla pääpaino tulisi olla käytännön järjestelyissä ja omistajien tarpeissa, ei liiallisessa kulttuuri- tai maisema-arvojen korostamisessa, jos näille ei ole selkeitä perusteita.	Kiinteistön molemmat päärakennukset on kaavoitustyön yhteydessä laaditussa maisema- ja kulttuuriympäristöselvityksessä (Tengbom Oy, 2023) arvotettu arvokkaiksi rakennuksiksi ja niitä koskee kaavamerkintä, joka edellyttää rakennusten suojelua (sr). Vuonna 1958 rakennetulla rakennuksella, jonka alakerrassa on ollut myymälä tai kyläkauppa, on paikallisesti merkittävää historiallista arvoa, vaikka kaupan toiminta onkin päättynyt kauan sitten. Se on myös hyvin näkyvällä sijainnilla Masalantien maisemassa etenkin pohjoisesta saavuttaessa. **Ei aiheuta muutosta kaavaehdotukseen valmisteluaineistoon verrattuna.**
	3.2. Kaksi tontille vievää tienhaaraa, jotka on poistettu kartasta, mutta joista toinen on vain väliaikaisesti poissa käytöstä, tuovat oman haasteensa. Jos tontti jaetaan tulevaisuudessa, tienhaaran palauttaminen käyttöön voisi olla välttämätöntä toimivan liikennejärjestelyn takaamiseksi. Olisi järkevää varmistaa, että tämä vaihtoehto pysyy avoi-	Asemakaava sallii molemmille tonteille omat tonttiliittymähaaransa, jotka yhtyvät yhdeksi tonttiliittymäksi Masalantielle. Toisin sanoen nykyinen tilanne ei asemakaavan toteutumisen myötä muutu. **Ei aiheuta muutosta kaavaehdotukseen valmisteluaineistoon verrattuna.**

Mielipiteen antaja	Mielipide	Vastine
	mena ja että karttamerkinnät vastaavat kiinteistön todellisia käyttömahdollisuuksia. Näin vältettäisiin turhat hallinnolliset ongelmat ja varmistettaisiin kiinteistön tehokas ja järkevä käyttö jatkossa.	
	3.3. Tontti on jaettu kahden omistajan välisellä hallinnan jakosopimuksella ja mahdollinen tuleva jakaminen kahtia on järkevä ja käytännöllinen ratkaisu. Tontti toivotaan jaettavan kahteen osaan siten, että molempien tonttien koko olisi noin 1500 m².	**Kaavaehdotusta on muutettu valmisteluaineistoon verrattuna seuraavasti:** Asemakaavassa maanomistajan kiinteistöstä on muodostettu kaksi tonttia. Tonttien pinta-alat ovat kuitenkin alle 1500 m^2, koska kiinteistön nykyinen pinta-ala on alle 3000 m^2.
	3.4. Haluan ilmaista syvän huoleni sekä vastustukseni tätä kaavamuutosta kohtaan. Toivon, että suunnittelulautakunta ottaa vakavasti nämä huolet ja arvioi uudelleen päätöksen rakentaa asuintaloja koulun pellolle. On tärkeää, että alueen nykyiset ja tulevat asukkaat voivat nauttia turvallisesta, vihreästä ja viihtyisästä ympäristöstä, joka tukee niin koulutusta kuin yhteisöllisyyttä. Vihreän alueen menetys Koulun pelto on ollut vuosikymmenten ajan tärkeä vihreä alue ja luonnonmukainen tila, jota on hyödynnetty niin koulun oppilaiden ulkoiluun kuin alueen asukkaiden virkistyskäyttöön. Rakennushankkeen toteuttaminen tuhoaisi tämän harvinaisen avoimen tilan ja jättäisi lapsille ja asukkaille vähemmän ulkoilumahdollisuuksia.	**Kaavaehdotusta on muutettu valmisteluaineistoon verrattuna seuraavasti:** Asemakaavassa maanomistajan kiinteistön luoteispuolella oleva peltoalue osoitetaan rakentamiseen (kortteli 8004). Valmisteluaineiston mukaisen pientalokorttelin sijaan on kaavassa osoitettu paikka mahdolliselle päiväkodille tai muulle vastaavalle palvelutoiminnalle. Masalantien länsipuolella ja kokoojakadun (Tyriksentie) pohjoispuolella osa pellosta säilyy maisemallisesti arvokkaana peltoalueena asemakaavassa (MA).
	3.5. Liikenteen lisääntyminen Asuinrakennusten rakentaminen koulun läheisyyteen johtaisi väistämättä liikenteen lisääntymiseen. Tämä puolestaan kasvattaa liikenneturvallisuuteen liittyviä riskejä erityisesti koulumatkalaisten ja alueen nuorten kohdalla. On	Asemakaavan toteutuminen lisää moottoriajoneuvoliikennettä sekä muuta liikennettä uusien katujen lisäksi myös olevilla kaduilla ja reiteillä. Liikenneturvallisuuteen on kiinnitetty huomiota

Mielipiteen antaja	Mielipide	Vastine
	olemassa huoli siitä, että tiivis rakennettu ympäristö tuo mukanaan ruuhkaa ja vaaratilanteita pienillä asuinalueen kaduilla.	kunnallisteknisessä yleissuunnitelmassa esimerkiksi niin, että katualueille on esitetty korotettuja suojateitä keskeisiin ylityksiin. **Ei aiheuta muutosta kaavaehdotukseen valmisteluaineistoon verrattuna.**
	3.6. Vaikutukset koulun toimintaan Koulun läheisyydessä tapahtuva rakentaminen voi vaikuttaa koulun päivittäiseen toimintaan ja oppimisympäristöön. Rakennustyömaa tuottaa väistämättä melua ja häiriöitä, jotka voivat haitata oppilaiden keskittymistä ja hyvinvointia. On myös huolta siitä, että uusi asutus tuo mukanaan liiallista painetta jo valmiiksi kuormitetuille koulun resursseille.	Rakennustyömaista aiheutuva melu, työmaaliikenne ja muut häiriöt ovat asemakaavan alueella tavanomaisia pientaloalueiden rakentamisaikaisia haittoja. Ne eivät erityisesti keskity koulun välittömään läheisyyteen. Asemakaava mahdollistaa koulun tontilla tapahtuvan noin 1200 k-m^2:n suuruisen lisärakentamisen. **Ei aiheuta muutosta kaavaehdotukseen valmisteluaineistoon verrattuna.**
	3.7. Luontoarvojen heikkeneminen Peltomaisema koulun vieressä on myös ekologisesti merkittävä, sillä se tarjoaa elinympäristön monille paikallisille eläinlajeille. Alueen rakentaminen heikentää luonnon monimuotoisuutta ja tuhoaa arvokasta luontoa, jota ei ole helposti palautettavissa.	Luontoselvityksen (Luontotieto Keiron Oy, 2026) mukaan peltoalueella ei ole erityisiä luontoarvoja. **Ei aiheuta muutosta kaavaehdotukseen valmisteluaineistoon verrattuna.**
	3.8. Talvinen käyttö hiihtoratana Talvisin koulun pelto toimii koulun ja esikoulun oppilaiden aktiivisessa käytössä hiihtoratana. Tämä tarjoaa lapsille mahdollisuuden liikkua ja harrastaa talvikuukausina turvallisesti aivan koulun lähellä. Rakentaminen tuhoaisi tämän tärkeän liikuntamahdollisuuden ja pakottaisi oppilaat käyttämään muita, mahdollisesti kauempana olevia paikkoja. Hiihtoradan menetys olisi suuri haitta niin koulun kuin esikoulun oppilaille, jotka hyötyvät liikunnasta päivittäisessä arjessaan.	Ks. vastine 3.4. Hiihtolatu voi jatkossa sijoittua esimerkiksi Tyriksentien pohjoispuoliselle pellolle, jonne pääseminen koululta tai mahdolliselta päiväkodilta vaatii kokoojakadun (Tyriksentie) ylityksen. **Ei aiheuta muutosta kaavaehdotukseen valmisteluaineistoon verrattuna.**

Mielipiteen antaja	Mielipide	Vastine
	3.9. Yhteisöllisyyden katoaminen Koulun pelto on ollut osa yhteisön arkea ja elämäntapaa. Se on alue, jossa lapset ja aikuiset voivat tavata, leikkiä ja viettää aikaa yhdessä. Talojen rakentaminen tähän ympäristöön kaventaa näitä yhteisöllisiä tiloja ja saattaa vähentää sosiaalisen kanssakäymisen mahdollisuuksia.	Asemakaavan alueella on runsaasti erilaisia ulkotiloja sosiaaliselle kanssakäymiselle. Esimerkiksi uuden, mahdollisen päiväkodin rakentamisen sekä lähivirkistysalueille esitettyjen leikki- ja oleskelualueiden (vk) myötä leikkipaikkojen määrä kasvaa nykyiseen verrattuna. Lisäksi esimerkiksi koulutontille (Bobäcks skola) asemakaava mahdollistaa lähiliikuntapaikan (vu) rakentamisen. **Ei aiheuta muutosta kaavaehdotukseen valmisteluaineistoon verrattuna.**
4. **Mielipide 4**	4.1. Kaavaluonnoksen AO-alue Kaavaluonnoksessa esitetty yksi tontti olemassa olevalle rakennukselle. Maanomistaja esittää kyseisen AO-alueen rakennusoikeuden sekä rakennuspaikkojen määrän kasvattamista.	**Kaavaehdotusta on muutettu valmisteluaineistoon verrattuna seuraavasti:** Kyseiselle erillispientalojen korttelialueelle (AO) osoitetaan kaksi rakennuspaikkaa (2as), joiden rakennusoikeus on yhteensä 400+t100 k-m^2.
	4.2. Maanomista pyytää huomiomaan, että kyseisen AO-alueen ”vasen” pohjois-etelä suuntainen raja nykyisellä kiinteistöllä muodostuisi olemassa olevan metsä-/puustolinjan mukaisesti.	**Kaavaehdotusta on muutettu valmisteluaineistoon verrattuna seuraavasti:** Erillispientalojen (AO) ja asuinpientalojen (AP) korttelialueiden raja on esitetty ilmakuvan ja pohjakartan tietoihin perustuen metsän reunaan. Lisäksi rajan sijainti on varmistettu kiinteistönomistajalta.
	4.3. Kaavaluonnoksen AP-alue Kaavaluonnoksessa esitetty alueelle tehokkuuslukua 0,25. Maanomistaja esittää kyseisen alueen tehokkuusluvun kasvattamista.	**Kaavaehdotusta on muutettu valmisteluaineistoon verrattuna seuraavasti:** Asuinpientalojen korttelialueen (AP) tehokkuusluku on asemakaavassa 0,30.
	4.4. Maanomistaja esittää, että kaavaluonnoksen AP-alueen asuinrakennuksissa voi nykyisen lisäksi olla osittain maanpäällinen kellarikerros tai kerrokseksi laskettava osittain	Asuinpientalojen korttelialueen (AP) kerrosluvuksi on asemakaavassa annettu kaksi kuten pääsääntöisesti muuallakin alueella. Kokonaan maanpäällisiä kellarikerroksia ei sallita, mutta kellarikerroksia saa rakentaa, jos ne ovat pääosin maan alla.

Mielipiteen antaja	Mielipide	Vastine
	rinteeseen upotettu kerros, mikä mahdollistaa rakennusten joustavamman sijoittamisen ja sopeuttamisen kiinteistölle.	**Ei aiheuta muutosta kaavaehdotukseen valmisteluaineistoon verrattuna.**
	4.5. Kaavaluonnoksen katualue Maanomistaja pyytää huomioimaan, että kaavaluonnoksessa esitetty uusi kokoojakatu sijoitetaan mahdollisimman lähelle nykyisen kiinteistön etelä-itä suuntaista rajaa, kuten kaavaluonnoksessa on tällä hetkellä esitetty.	**Kaavaehdotusta on muutettu valmisteluaineistoon verrattuna seuraavasti:** Kaavoitustyön rinnalla laaditussa kunnallisteknisessä yleissuunnitelmassa (Sweco Finland Oy, 2026) asemakaavan alueen uuden kokoojakadun (Tyriksentie) yleissuunnitelmatasoinen suunnitelma on tarkentunut. Asemakaavassa kokoojakatu (Tyriksentie) on leventynyt jonkin verran molemmille puolilleen verrattuna kaavan valmisteluaineistoon.
	4.6. Maanomistaja pyytää huomiomaan, että luonnoksessa olevan uuden katualueen korkoaseman suunnittelussa otetaan huomioon sekä nykyisen kiinteistön korkoasema että pääsy/käynti tuleville kiinteistöille, kuten kaavaluonnoksessa on tällä hetkellä esitetty.	**Kaavaehdotusta on muutettu valmisteluaineistoon verrattuna seuraavasti:** Kaavan suunnitelmaratkaisussa on otettu huomioon toimivat korkeusasemat kiinteistöjen ja katujen välillä. Lisäksi kunnallisteknisessä yleissuunnitelmassa on tutkittu katujen korkeusasemat sekä katujen että niitä ympäröivien kortteleiden kannalta. Suunnitelmaratkaisut ovat tältä osin tarkentuneet valmisteluaineistoon verrattuna.
	4.7. Maanomistaja esittää, että kaavaluonnoksessa esitettyä eko-/kierrätyspisteen sijaintia tarkasteltaisiin uudelleen ja tutkittaisiin mahdollisuutta siirtää eko-/kierrätyspiste nykyisen kiinteistön alueelta sille paremmin soveltuvalle sijainnille asemakaava-alueella. Maanomistaja huomauttaa, että kaavaluonnoksessa eko-/kierrätyspiste sijaitsee tällä hetkellä luonnoksessa olevan uuden kokoojakadun ”väärällä” puolella, kun tarkastellaan eko-/kierrätyspisteen sijoittumista suhteessa nykyisen ja tulevan asutuksen sijoittumiseen asemakaava-alueella. Tällä hetkellä suurin osa	**Kaavaehdotusta on muutettu valmisteluaineistoon verrattuna seuraavasti:** Eko-/kierrätyspisteen paikka on asemakaavassa osoitettu mahdollisen päiväkodin kortteliin (8004). Näin se ei sijaitse enää mielipiteen antajan kiinteistöllä.

Mielipiteen antaja	Mielipide	Vastine
	kaava-alueen asukkaista joutuisi ylittämään kokoojakadun eko-/kierrätyspistettä käyttäessään, mikä saattaa aiheuttaa kokoojakadun ruuhkautumista auto-, jalankulku- sekä pyöräliikenteen kannalta.	
	4.8. Kunta on esittänyt, että nykyisellä kiinteistöllä sijaitsevien kasvihuoneiden alueelta on toimitettava maapohjasta haitta-aineselvitys. Maanomistaja toimittaa selvityksen vuoden 2025 aikana.	Kyseisen kiinteistön kasvihuoneiden alueelta on laadittu maaperän pilaantumisselvitys (Tapio Strandberg Oy, 15.9.2026). Sen mukaan maaperässä on kynnysarvot ylittäviä pitoisuuksia arseenin, lyijyn ja sinkin osalta. Ennen alueelle myönnettäviä rakentamislupia on riskinarvion avulla arvioitava kasvihuoneiden alueen maaperän puhdistamistarve. **Ei aiheuta muutosta kaavaehdotukseen valmisteluaineistoon verrattuna.**
5. **Mielipide 5**	5.1. Liitteenä tekemäni, päivitetty ehdotus tonttijaon muuttamiseksi. Näin nykyinen omakotitalo voisi säilyttää autokatoksen ja pihapiirinsä. Kiinteistöillä oleville hirsisaunarakennukselle ja aitalle omistajalla ei jatkossa ole käyttöä, eli ne saavat jäädä uusille tonteille. Lisäksi toivotaan nykyisen Masalantien liittymän säilyttämistä omakotitalolle; uusille tonteille kulku Rajavartijantien kautta.	**Kaavaehdotusta on muutettu valmisteluaineistoon verrattuna seuraavasti:** Asemakaavassa tonttijakoa on muutettu mielipiteen antajan esityksen mukaan. Kiinteistön nykyinen ajoyhteys Masalantieltä on poistettu liikenneturvallisuuden vuoksi ja sekä uusien että olevan erillispientalon ajoyhteydet on osoitettu kaavassa Rajavartijantien kautta.
6. **Mielipide 6**	6.1. Puheluuni viitaten pyytäisin vielä näin kirjallisestikin ystävällisesti ottamaan huomioon toiveeni rakennuslupien lisäämisestä kiinteistölleni. Tällä hetkellähän luonnokseen on piirretty kaksi rakennuslupaa. Asemakaavapäällikön	Kyseiselle kiinteistölle on esitetty asemakaavassa kaksi erillispientalotonttia (AO). Useampien tonttien esittäminen kaventaisi merkittävästi viereisiä lähivirkistysalueita ja haittaisi luontoarvojen säilymistä niillä.

Mielipiteen antaja	Mielipide	Vastine
	kanssa oli puhetta ainakin kahden lisäluvan onnistumisesta.	**Ei aiheuta muutosta kaavaehdotukseen valmisteluaineistoon verrattuna.**
7. **Mielipide 7**	7.1. Liitteenä on kaksi vaihtoehtoa kiinteistön ajoyhteydelle. Mielestämme vaihtoehto 1 voidaan toteuttaa ilman, että pihalle johtavan tien kaltevuus aiheuttaa ongelmia.	**Kaavaehdotusta on muutettu valmisteluaineistoon verrattuna seuraavasti:** Kiinteistö on asemakaavassa jaettu kahdeksi erillispientalotontiksi (AO), joista toisella on kahden uuden asuinrakennuksen rakennusoikeus (2as). Ajoyhteys uusille erillispientaloille on esitetty kaavassa Rajapuomintieltä tonttien yhteisen tonttiliittymän kautta.
8. **Mielipide 8**	8.1. Olemme uusia asukkaita Luomassa. Meitä veti puoleensa alueen rauhallisuus, väljä rakennuskanta sekä kylämäisyys – silti helpon ajo- ja junamatkan päässä pääkaupunkiseudusta. Tätä komboa ei kovin monesta paikkaa tunnu enää löytyvän. Tämänhetkisen suunnitelman mukainen rakentaminen Tassumäen metsän tilalle vaikuttaa mielestämme hyvin tiheältä ja se syrjäyttää koko metsän. Tassumäen metsä on alueen asukkaille tärkeä virkistysalue päivittäiseen käyttöön, eikä helpon kävelymatkan päässä ole vastaavanlaista luontoaluetta. Suunnitelmassa olevan rakentamisen harventaminen/vähentäminen auttaisi säilyttämään Tassumäen alueen persoonallista identiteettiä ja asukkaille merkityksellistä virkistysaluetta sekä lievittäisi pussiefektiä ja painetta siirtymälle uudelta alueelta Masalantielle ruuhka-aikoina. Yksi	Toteutuessaan asemakaava muuttaa Luoman kylän luonnetta oleellisesti nykyiseen verrattuna. Kaavan mahdollistama asukasmäärän lisäys on merkittävä ja myös uusien asuinkortteleiden rakentamisen luonne poikkeaa Luoman kylän tavanomaisesta rakentamistavasta. **Kaavaehdotusta on muutettu valmisteluaineistoon verrattuna seuraavasti:** Verrattuna valmisteluaineistoon, voidaan todeta, että rakentamisen tehokkuutta on vähennetty jonkin verran. Lisäksi tietyillä kaavan alueilla osaa virkistysalueista (muun muassa Vartiotuvanmetsässä ja Metsälaaksossa) on levennetty.

Mielipiteen antaja	Mielipide	Vastine
	konkreettinen esimerkki olisi poistaa suunnitelmasta läntinen pihakatu, jolloin yhtenäistä puustoakin jäisi enemmän jäljelle. Meidän mielestämme mitä vähemmän uutta rakentamista Tassumäkeen, sen parempi. Ymmärrämme kuitenkin, että asutus levittäytyy ja alueita on kehitettävä. Oli hienoa kuulla, ettei vanhan alueen läpi ole suunniteltu läpiajoa.	
9. **Mielipide 9**	9.1. Näkemyksenä kaavaehdotukseen. Yleisenä toteamuksena, että mielestämme ollaan kaavoittamassa Luoman kylään liian tiivistä rakentamista. Kaavaehdotuksen mukaan vanhan asutuksen läheisyyteen tulee liian tiivistä rakentamista. Vanhojen asuintonttien läheisyyteen pitäisi tulla harvempaa rakentamista ja tiiviimpi rakentaminen tulisi sijoittuu kauemmas nykyisestä asuinalueesta.	Toteutuessaan asemakaava muuttaa Luoman kylän luonnetta oleellisesti nykyiseen verrattuna. Kaavan mahdollistama asukasmäärän lisäys on merkittävä ja myös uusien asuinkortteleiden rakentamisen luonne poikkeaa Luoman kylän tavanomaisesta rakentamistavasta. **Kaavaehdotusta on muutettu valmisteluaineistoon verrattuna seuraavasti:** Verrattuna valmisteluaineistoon, voidaan todeta, että rakentamisen tehokkuutta on vähennetty jonkin verran. Lisäksi tietyillä kaavan alueilla osaa virkistysalueista (muun muassa Vartiotuvanmetsässä ja Metsälaaksossa) on levennetty.

Mielipiteen antaja	Mielipide	Vastine
	9.2. Lisäksi vanhan ja uusien asuinalueiden 8013 ja 8014 välissä olevan viheralueen tulisi olla leveämpi. Tällä alueella on pääasiassa isoa puustoa ja kun sitä halkomaan on suunniteltu koko matkalle kävelytie, niin se ei ole riittävän leveä viheralue rauhoittamaan erityyppisiä asuinalueita, saatikka että mahdollistaisi liikkumisen luonnossa. Kävelytien sijoittamisessa ja rakentamisessa toivoisi myös, että vanha puusto ja kalliot säilytetään mahdollisimman hyvin. Esim. punaisella merkitty koukkaus tonttiemme rajalle on tarpeeton.	**Kaavaehdotusta on muutettu valmisteluaineistoon verrattuna seuraavasti:** Lähivirkistysaluetta on Vartiotuvanmetsässä levennetty valmisteluaineiston korttelin 8013 (kaavassa kortteli 8014) eteläpuolella. Lisäksi ulkoilureittien ohjeellisia sijainteja on muutettu edellä mainitussa kohdassa.
10. **Mielipide 10**	10.1. Kiinteistöön tulisi kaavoittaa enemmän asuintontteja, nyt laitetun kolmen lisäksi. Tontti on 2,5 hehtaarin kokoinen, muille vastaavan kokoisilla rakentamattomille tonteille on suunniteltu suhteellisesti paljon enemmän asuintontteja. Masalantien puoleisessa osassa kiinteistöä on todettu olevan luontoarvona säilytettävä suo, mutta kiinteistön muihin osiin on mahdollista kaavoittaa lisää asuintontteja. Esimerkiksi tonttikadun yli menevän viherkaistaleen voi tasapuolisuuden nimissä sijoittaa toisen kiinteistön maille, jos sille on tarve löytää paikka. Silloin tonttikadun molemmille puolille olisi mahdollista kaavoittaa asuintontteja.	**Kaavaehdotusta on muutettu valmisteluaineistoon verrattuna seuraavasti:** Asemakaavan kortteleita 8022 ja 8023 (valmisteluaineistossa korttelit 8019 ja 8020) on kasvatettu itään päin, jolloin niihin on muodostunut kaksi erillispientalotonttia (AO) enemmän. Vastaavasti korttelia 8021 (valmisteluaineistossa kortteli 8018) on pienennetty yhden tontin verran verrattuna valmisteluaineiston mukaiseen maankäyttöön, jotta edellä mainittujen korttelien väliin muodostuu lähivirkistysalueyhteys (VL) ulkoilureitteineen. Asemakaavassa erillispientalotonttien määrä maanomistajan kiinteistöllä on siis kasvanut yhdellä.
11. **Mielipide 11**	11.1. Pyydämme ystävällisesti poistamaan VL-merkinnän tontiltamme. Asemakaavaluonnoksessa puolet tontistamme on saanut VL-merkinnän. Tällä tonttimme osalla sijaitsevat kuitenkin vaja, polttopuuvarasto, lautavarasto, kasvihuone, parikym-	**Kaavaehdotusta on muutettu valmisteluaineistoon verrattuna seuraavasti:** Asemakaavassa lähivirkistysaluetta (VL) on supistettu ja korttelia 8003 on laajennettu verrattuna valmisteluaineiston mukaiseen maankäyttöön. Asemakaavan erillispientalotontti (AO) muodostetaan mielipiteen antajan kiinteistön nykyisten rajojen mukaan. Kyseisen kiinteistön alueella sekä sen naapurikiinteistöillä on asemakaavassa alueen osa, joka on liito-oravien elinpiirin kannalta

Mielipiteen antaja	Mielipide	Vastine
	mentä ulkokasvilavaa, 2 isoa kompostoria, kaivo, nuotiopaikka, oleskelutiloja, istutettuja puita ja pensaita, vanhaa puustoa sekä paranneltuja luonnonlampia. Olemme raivanneet tontin umpimetsästä ja rakentaneet talon lisäksi ympäristöä n. 25 vuotta. Alue on aktiivikäytössä ja siellä harrastamme mm. viljelyä omaan tarpeeseen. Alue on myös liito-oravan esiintymisaluetta. Olemme suojelleet liito-oravaa säästämällä puustoa ja rakentamalla sille pönttöjä. Pesintäaikana vältämme käyntejä tonttimme sillä osalla. Tätä käytäntöä aiomme jatkaa ja uskomme, että se on liito-oravan kannalta parempi ratkaisu kuin se, että alue olisi merkitty yleiseksi lähivirkistysalueeksi.	tärkeä ja joka on säilytettävä luonnonmukaisena, eikä sillä saa tehdä liito-oravan elinedellytyksiä heikentäviä toimenpiteitä. Kaavakartalle merkitylle alueelle on oltava latvusyhteys ja/tai metsäkäytävä.
12. **Mielipide 12**	12.1. Me maanomistajina otamme kantaa esillä olevaan kaavaan ja emme voi hyväksyä rakennusoikeuksia; esimerkiksi tonttien kokoa voitaisiin pienentää, jolloin alueelle mahtuisi enemmän rakennuksia. Myöskään kiinteistössä, jossa olemme myös osakkaita, ei myöskään voida hyväksyä kaavaa kahdella talotontilla. Jos esimerkiksi huomioidaan AP-rivitalotonttien rakennusoikeutta 0,3:n tehokkuudella, siellä voitaisiin varmasti pienentää ja suunnitella sen sijaan rivitalotontteja kyseiselle kiinteistölle. Se olisi varmasti viihtyisämpää asutukselle.	**Kaavaehdotusta on muutettu valmisteluaineistoon verrattuna seuraavasti:** Mielipiteen antajan kiinteistölle on asemakaavassa esitetty yksi erillispientalotontti (AO) enemmän kuin asemakaavaluonnoksessa. Mielipiteen antajan toiselle kiinteistölle on asemakaavassa esitetty yhteensä 17 erillispientalotonttia (AO) Tyriksentien molemmin puolin. Kortteleita ei muuteta asuinpientalokortteleiksi (AP). Asemakaavassa käytetyt rakentamisen tehokkuudet vaihtelevat korttelialueittain melko tehokkaasta varsin väljään sijainnista ja muun muassa maastonmuodoista riippuen. Pääsääntöisesti tehokkaimmat ja pääosin yhtiömuotoiset asuinkorttelit (A ja AP) sijoittuvat asemakaavan keskeiselle alueelle Tyriksentien vaikutusalueelle ja väljemmät korttelit sen reunoille.

Mielipiteen antaja	Mielipide	Vastine
13. **Mielipide 13**	13.1. Omistamani talo ja pihapiiri oli merkattu sr eli kulttuurihistoriallisesti arvokas rakennus? Ainoastaan keittiö ja eteinen on vanha muut huoneet on rakennettu 1950 ja 60 luvulla myös kaikki muut rakennukset rakennettu myöhemmin, voiko asialle tehdä jotain että saisi muutoksia asiaan? Rakennukselle on annettu sr-merkintä, vaikka ainoastaan sen keittiö ja eteinen ovat vanhoja. Muut huoneet on rakennettu 1950- ja 1960-luvuilla. Voiko sr-merkintään vaikuttaa?	Päärakennus on kaavoitustyön yhteydessä laaditussa maisema- ja kulttuuriympäristöselvityksessä (Tassumäen maisema- ja kulttuuriympäristöselvitys, Tengbom Oy, 2023) arvotettu maisemallisesti arvokkaaksi osana huvila-/palstatilavyöhykettä. On tiedossa, että rakennusta on laajennettu 1950- ja 1960-luvuilla. Rakennukselle annetaan asemakaavassa sr-merkintä. **Ei aiheuta muutosta kaavaehdotukseen valmisteluaineistoon verrattuna.**
14. **Mielipide 14**	14.1. Haluaisin muistuttaa, että Tassumäen alue rakentuu olemassa olevan Luoman kylän sisälle, sitä ei tule verrata esim. Sundsberg-asuinalueeseen joka on perustettu Masalan alueen ulkopuolelle peltoalueelle.	Toteutuessaan asemakaava muuttaa Luoman kylän luonnetta oleellisesti nykyiseen verrattuna. Kaavan mahdollistama asukasmäärän lisäys on merkittävä ja myös uusien asuinkortteleiden rakentamisen luonne poikkeaa Luoman kylän tavanomaisesta rakentamistavasta. **Kaavaehdotusta on muutettu valmisteluaineistoon verrattuna seuraavasti:** Verrattuna valmisteluaineistoon, voidaan todeta, että rakentamisen tehokkuutta on vähennetty jonkin verran. Lisäksi tietyillä kaavan alueilla osaa virkistysalueista (muun muassa Vartiotuvanmetsässä ja Metsälaaksossa) on levennetty.

Mielipiteen antaja	Mielipide	Vastine
	14.2. Asian valmistelussa ei ole kuultu Luoman kyläläisten mielipiteitä asuintiheyden ja Masalantien liikennemäärien kasvusta, aiempien kyselyiden perusteella on selvää, että uusi asemakaava tulisi olla pientalo valtaista ja väljästi rakennettua asuinaluetta, näin ainakin suuri osa luomalaisista on toivonut ja vastannut kyselyissä. Eli on kuultu mutta ilmeisesti niillä ei ole ollut vaikutusta.	Asemakaavan valmistelussa on kuultu kaava-alueen ja sen lähiympäristön asukkaita tilaisuuksissa (työpaja 24.10.2023 ja valmisteluaineiston asukastilaisuus 2.10.2024) ja lisäksi heiltä on saatu paljon mielipiteitä ja muita yhteydenottoja kaavan laatimisen yhteydessä. Asemakaava on lähes täysin pientalovaltainen, mikä on ollut monien mielipiteen jättäjien toiveena. **Ei aiheuta muutosta kaavaehdotukseen valmisteluaineistoon verrattuna.**
	14.3. Tuo suunniteltu tehokkuusluku on aivan liian korkea, kaikki me tiedämme, että rakennusliikkeet käyttävät kaiken rakennusoikeuden ja lopputulos on väistämättä liian tiheästi asuttua aluetta. Maksimissaan voisi olla perusteltua olla samalla tehokkuusluvulla kuin Sundsberg, tiheämpi asuinalue löytyisi sitten Masalan kerrostaloalueelta.	Asemakaavan ratkaisut perustuvat kunnan strategisiin linjauksiin sekä ylemmän tason suunnitelmiin, kuten yleiskaavaan. Kaavaratkaisun asuinrakentamisen tehokkuus tai luonne eivät poikkea oleellisesti tavanomaisista pientaloalueista Kirkkonummella. Ks. myös vastine 14.1. **Ei aiheuta muutosta kaavaehdotukseen valmisteluaineistoon verrattuna.**
	14.4. Toinen aivan oleellinen asia on liikenne Masalantiellä, nyt suunnitteilla oleva alue kuormittaa ja lisää Masalantien liikennemääriä reilusti. -raskasliikenne moninkertaistuu alakoulujen varsilla (Masalankoulu, Luoman koulu) -nyt jo vaarallinen Luomanmäki-Hvitträskintie-risteys muuttuu todella vaaralliseksi -ilmeisesti oletus on, että kaikki uudet asukkaat haluavat asioida Espoon Lidlissä, koska läntistä ajoyhteyttä ei ole vielä suunniteltu.	Liikenneselvityksen (Masalantie-Tyriksentie liikenneselvitys, Kirkkonummi, Sweco Finland Oy, 2026) mukaan asemakaavan mahdollistama rakentaminen tuottaa arviolta noin 1200 ajoneuvon lisäyksen keskimääräiseen arkivuorokausiliikenteeseen (KAVL). Tämä lisäys kohdistuu lähes täysimääräisesti Masalantielle, jossa se jakautuu etelään Masalan suuntaan ja pohjoiseen Espoon ja Kauklahden suuntaan. Masalan suuntaan ohjautuvan liikenteen on arvioitu olevan merkittävämpää. Masalantiellä suoraan ajavien ajoneuvojen määrän on ennustettu olevan vuonna 2045 noin 3000 ajoneuvoa vuorokaudessa. Henkilöautolla tehtävien matkojen osuudeksi on kyseisessä liikenneselvityksessä arvioitu 67 %.

Mielipiteen antaja	Mielipide	Vastine
	-liikenteen lisääntyessä muodostuu "pullonkauloja" Mankintien / Kehä 3 -risteysalueelle ja lisää yksikaistaisen Kehä 3 ongelmallisuutta, sitä aamuisin käyttävät huomaavat nyt jo, päivisin se toimii mutta se ei vedä tarpeeksi edes nykyistä aamuliikennettä.	**Ei aiheuta muutosta kaavaehdotukseen valmisteluaineistoon verrattuna.**
	14.5. Ainakin seuraavia muutoksia olisi hyvä tehdä ennen Tassumäen rakentamisen alkua -Kehä 3 kaksikaistaiseksi -Masalan suuntaan ajoyhteys Tassumäen länsiosasta, eli ajoyhteyksiä vähintään toinenkin -liikenneympyrä Luomanmäki-Hvitträskintie-risteykseen, liikennemääristä riippuen myös Mankintien kohdalla tarpeellisuuden arviointi. -selvä vahvistettu suunnitelma julkisten liikenneyhteyksien parantamisesta, myös viikonloppuisin. -koululaisten käyttämään pyörätien muuttaminen alikulkuiseksi tulevan uuden Tassumäen itäisen liittymän kohdalta.	Asemakaava ei koske Kehä III:a tai muita kaava-alueen ulkopuolisia alueita. Asemakaavan keskeiseltä asuinalueelta ei ole järjestettävissä ajoyhteyttä Masalan suuntaan, koska maaston korkeuserot estävät katuyhteyden toteuttamisen. Käytännössä kaikki moottoriajoneuvoliikenne suuntautuu Tyriksentietä Masalantielle, josta se haarautuu joko pohjoiseen tai etelään. **Kaavaehdotusta on muutettu valmisteluaineistoon verrattuna seuraavasti:** Asemakaavan alueen kokoojakadulle (Tyriksentie) on osoitettu asemakaavassa, sen havainnekuvassa sekä kunnallisteknisessä yleissuunnitelmassa bussiliikenteelle mitoitettu kääntöpaikka, jonka tuntumassa on yksi bussipysäkki. Tyriksentielle koulun ja mahdollisen päiväkodin pohjoispuolelle on esitetty uusi pysäkkipari. Asemakaavan mahdollistaman uuden bussilinjan toteuttaminen on kuitenkin epävarmaa, koska kunnan bussilinjastoista sekä linjojen aikatauluista päätetään toisaalla. Masalantietä on mahdollista kehittää pyöräilyn pääväylänä ja sen länsireunalla kulkevaa jalankulun ja pyöräilyn väylää on tarkoitus leventää kaavahankkeen yhteydessä laaditun kunnallisteknisen yleissuunnitelman mukaisesti. Asemakaavan alueelta kulkeminen Masalantien jalankulun ja pyöräilyn väylälle ei edellytä Masalantien ajoradan ylittämistä. Mielipiteessä esitetyille alikululle ei ole

Mielipiteen antaja	Mielipide	Vastine
		taloudellista perustetta, koska sen käyttäjämäärä olisi huomattavan pieni. Alikululle ei ole myöskään maastollisesti luontevaa paikkaa.
15. **Mielipide 15**	15.1. Vastustan Tassumäen kaavasuunnitelmaa, ja toivon, että hanke lopetetaan tai vähintään arvioidaan uudelleen. Asun itse Luomassa Gränsnäsintiellä, ja hieno maisemamme ikkunoista muuttuisi täysin. Mutta ikävämpi tilanne on se, että Tassumetsä on erittäin rakastettu metsä lenkkeilyyn ja virkistykseen. Itsekin käyn Tassumetsässä koiran kanssa viikoittain. Aina siellä ollessa tunnen syvää kiitollisuutta siitä, miten meillä voi olla niin hieno metsä niin lähellä.	Toteutuessaan asemakaava muuttaa Luoman kylän luonnetta oleellisesti nykyiseen verrattuna. Kaavan mahdollistama asukasmäärän lisäys on merkittävä ja myös uusien asuinkortteleiden rakentamisen luonne poikkeaa Luoman kylän tavanomaisesta rakentamistavasta. **Kaavaehdotusta on muutettu valmisteluaineistoon verrattuna seuraavasti:** Verrattuna valmisteluaineistoon, voidaan todeta, että rakentamisen tehokkuutta on vähennetty jonkin verran. Lisäksi tietyillä kaavan alueilla osaa virkistysalueista (muun muassa Vartiotuvanmetsässä ja Metsälaaksossa) on levennetty.
	15.2. Luomaan muutettaessa tiesin muuttavani 100 % maalle asumaan, ja Luoman pitäisi myös säilyä sellaisena. Joku pieni säilytettävä metsänpätkä ei valitettavasti riitä. On ollut sydäntä särkevää seurata näitä suunnitelmia. Ymmärrän toki, että lisää asukkaita tarvitaan Kirkkonummelle, mutta keskelle Luoman metsää ei valitettavasti sovi uusi Sundsberg.	Merkitään tiedoksi. Kunnanvaltuusto on 19.5.2025 (§ 45) päättänyt, että mahdollinen lähijunavarikko kaavoitetaan Vuohimäkeen.

Mielipiteen antaja	Mielipide	Vastine
	Toivon, että arvoitte tätä uudestaan, ja otatte myös huomioon nykyisten kuntalaisten mielipiteet Suurin osa ovat asuneet pitkään Luomassa ja esim. olleet hyviä veronmaksajia. Kiitokseksi tulee uusi Sundsberg sekä ehkä vielä bonuksena junavarikko.	

16. **Mielipide 16**	16.1. Kiitos mahdollisuudesta kommentoida tassumäen kaavoitusta ja kehitys suunnitelmia. Katsoessani suunnitelmaa herää mielessäni useita kysymyksiä, erityisesti Bobäckin koulun lähistö. Otin puhelimella näyttö kuvan ja ympyröin kohdan, johon haluan kommentoida. Tällä hetkellä punaisella ympyröity alue (pellon laita) on koululaisten aktiivisessa käytössä. Lapset hiihtävät pellon ympäri talvisin ja leikkivät reunoilla muina vuoden aikoina. Herää kysymys, onko koulun välittömään läheisyyteen tarpeellista rakentaa asuin alue? Jos tuohon kuvaan merkittyyn alueeseen rakennetaan osakeyhtiö, olisi se kuin koulun pihalla. Epäilen suuresti, että koulun välittömässä läheisyydessä kukaan olisi halukas ostamaan asuntoa, kun hulinaa ja vilskettä riittäisi talon ympärillä koulu aikoina. Lisäksi Bobäckin koulu on ainoa ruotsinkielinen koulu Masalan alueella, jossa oppilasmäärät ovat jatkuvassa kasvussa. Olisi hienoa, että tätä kasvua voisi tuoda esille ja huomioida kaavoituksessa ja suunnitelmassa enemmän. Esim. Kehittää lapsille turvallista bussipysäkkiä ko. alueelle. Koulun tämän hetken parkkipaikka on aivan liian pieni, tämä nousee hyvin esille koulun järjestämän tapahtumien yhteydessä, kun koulun hiekkakenttä sekä tien varsi täyttyy autoista. Tässä nykyisessä suunnitelmassa tätä ei ole otettu huomioon. Ehdotan, että kuvan punaiselle ympyrälle, johon nyt kaavoitettu osakeyhtiö rakennettaisiin lapsille turvallinen bussipysäkki ja parkkipaikka.	**Kaavaehdotusta on muutettu valmisteluaineistoon verrattuna seuraavasti:** Asemakaavassa osa peltoalueesta osoitetaan rakentamiseen (korttelit 8004 ja 8005). Valmisteluaineiston mukaisen pientalokorttelin (8004) sijaan on kaavassa osoitettu paikka mahdolliselle päiväkodille tai muulle vastaavalle palvelutoiminnalle. Masalantien länsipuolella ja kokoojakadun (Tyriksentie) pohjoispuolella osa pellosta säilyy maisemallisesti arvokkaana peltoalueena asemakaavassa (MA). Asemakaavoitukseen kuuluva kunnallistekninen yleissuunnitelma käsittää liikenteellisesti toimivan ratkaisun. Koulun saattoliikenne kiertää yhteen suuntaan ja oppilaiden saattopaikat ovat Tyriksenrinne-kadun varressa, josta oppilaat pääsevät suoraan, turvallisesti ja käyttäjäystävällisesti Tyriksenrinteen jalankulun ja pyöräilyn väylälle. Asemakaavassa mahdollinen päiväkoti sijaitsee koulun koillispuolella ja sen liikenneratkaisut ovat järjestettävissä kätevämmin verrattua valmisteluaineistoon, jossa se sijaitsi Ljusdalan länsipuolella. Masalantien bussilinjojen ja pysäkkien lisäksi kaavaratkaisu mahdollistaa myös Tyriksentielle toteutettavan vuorobussiliikenteen. Asuntoalueen keskeiselle alueelle on asemakaavassa esitetty kiertoliittymä, jossa bussit voivat käydä kääntymässä ja sen pohjoispuolella on yksi pysäkki. Lisäksi koulun ja mahdollisen päiväkodin pohjoispuolella on uusi pysäkkipari.

	16.2. Kaavoituksessa hämmennystä herättää asuinkiinteistöjen suunniteltu suuri määrä sekä tiheään rakentaminen. Tuolla alueella ei ole palveluja läheisyydessä ja siellä asuessa tulee asukkaan omistaa auto, jolla liikkua palvelujen äärelle. Alue soveltuisi paremmin erillistalo- / omakotitaloalueeksi. Seuraan aktiivisesti Kirkkonummella asuntojen myynti ilmoituksia. Otan esimerkiksi Masalassa sijaitsevan Ratsumiehentien, joka on erillistaloalue. Alue on hyvin suosittu. Asuntojen myynti ajat ovat aina olleet lyhyitä (n. viikko). Asuntoja on myös harvoin vapaana, joka kertoo siitä, että alueella viihdytään. Masalassa on siis kysyntää erillistaloalueelle. Erillistaloilla / omakotitaloilla saisi alueen arvokkuuden ja luonnon säilymään ennallaan. Taloja ei kuitenkaan tulisi rakentaa liian tiheästi. Masalassa on paljon pieniä yksiöitä, kaksioita ja kolmioita vapaana palveluiden välittömässä läheisyydessä. Joten miksi juuri Luomaan kohdentuisi muuttovirtaa? Tiedän useita perheitä, jotka haluaisivat rakentaa oman talon Masalaan. Minusta juuri Luoma olisi omakotitalolle hieno ja haluttu paikka.	Toteutuessaan asemakaava muuttaa Luoman kylän luonnetta oleellisesti nykyiseen verrattuna. Kaavan mahdollistama asukasmäärän lisäys on merkittävä ja myös uusien asuinkortteleiden rakentamisen luonne poikkeaa Luoman kylän tavanomaisesta rakentamistavasta. Todettakoon, että asemakaava toteuttaa Kirkkonummen kuntastrategiaa 2024–2030. Asemakaavan keskeiselle alueelle, Tyriksentien vaikutusalueelle on osoitettu pientaloja, joista osa on erillispientaloja (AO) omilla tonteillaan muun muassa kortteleissa 8011, 8013, 8014 ja 8017–8024 ja osa on yhtiömuotoisia asuinpientaloja (AP) muun muassa kortteleissa 8012, 8013, 8015 ja 8016. Yhtiömuotoisten tonttien asuinratkaisut voivat olla kytkettyjä erillistaloja, paritaloja tai rivitaloja. Asuinrakennusten kortteleissa (A, korttelit 8007 ja 8008) sallitaan myös päällekkäisten asuntojen rakentaminen. Asemakaavan alueelle ei ole ehdotettu lainkaan varsinaisia kerrostaloja. Asuntojen huoneistopinta-alaa ei asemakaavassa käsitellä, mutta asuntojen keskikoko asettunee yhtiömuotoisilla tonteilla pääosin sadan huoneistoneliömetrin molemmin puolin. Asuinrakennusten kortteleissa (A) voidaan toteuttaa myös pienkerrostaloja, joissa voi olla perheasuntojen lisäksi myös pieniä asuntoja. **Kaavaehdotusta on muutettu valmisteluaineistoon verrattuna seuraavasti:** Verrattuna valmisteluaineistoon, voidaan todeta, että rakentamisen tehokkuutta on vähennetty jonkin verran. Lisäksi tietyillä kaavan alueilla osaa virkistysalueista (muun muassa Vartiotuvanmetsässä ja Metsälaaksossa) on levennetty.

Mielipiteen antaja	Mielipide	Vastine
17. **Mielipide 17**	17.1. Taloyhtiön hallitus keskusteli Tassumäen asemakaavasta ja päätti jättää muistutuksen. Hallitus toteaa, että naapurustoon suunnitellaan laajempaa asuinaluetta. Alueelle on suunniteltu vain yksi ulosajo. Tassumäen kokoojakatu liittyy Masalantiehen suoraan As Oy Luomanrivi -kiinteistön vastapäätä osoitteessa Masalantie 551.	**Kaavaehdotusta on muutettu valmisteluaineistoon verrattuna seuraavasti:** Uuden kokoojakadun (Tyriksentien) liittymän sijaintia Masalantiellä on tutkittu asemakaavan rinnalla laaditussa kunnallisteknisessä yleissuunnitelmassa. Liittymää on asemakaavassa siirretty asemakaavan valmisteluaineistoon verrattuna noin 30 metriä pohjoiseen, jossa se on maastonmuotojen ja liikenneturvallisuuden kannalta paremmassa sijainnissa eikä sijaitse enää suoraan vastapäätä mielipiteen antajan edustamaa kiinteistöä.
	17.2. Tunnistetut ongelmat • Alueelle rakennetaan noin 250 uutta asuinrakennusta. Asuntoa kohti on 1–2 autoa, sillä asukkaiden käytettävissä ei ole junia ja busseja on vain vähän. • Yli 1 000 asukkaan lisäksi alueella on 150 koululaista sekä 30 hengen henkilökunta. Heidän on joka arkipäivä saavuttava alueelle ja poistuttava sieltä kokoojakadun kautta. • Kaikki autoliikenne, mukaan lukien koululiikenne, kulkee kokoojakadun kautta. • Näkyvyys Masalantien varrella Tassumäen alueen suunnitellun liittymän kohdalla on rajoitettu.	Liikenneselvityksen (Masalantie-Tyriksentie liikenneselvitys, Kirkkonummi, Sweco Finland Oy, 2026) mukaan asemakaavan mahdollistama rakentaminen tuottaa arviolta noin 1200 ajoneuvon lisäyksen keskimääräiseen arkivuorokausiliikenteeseen (KAVL). Tämä lisäys kohdistuu lähes täysimääräisesti Masalantielle, jossa se jakautuu etelään Masalan suuntaan ja pohjoiseen Espoon ja Kauklahden suuntaan. Masalan suuntaan ohjautuvan liikenteen on arvioitu olevan merkittävämpää. Masalantiellä suoraan ajavien ajoneuvojen määrän on ennustettu olevan vuonna 2045 noin 3000 ajoneuvoa vuorokaudessa. Henkilöautolla tehtävien matkojen osuudeksi on kyseisessä liikenneselvityksessä arvioitu 67 %. Masalantien ja Tyriksentien liittymän toimivuus on edellä mainitun liikenneselvityksen mukaan erittäin hyvä kaikissa suunnissa

Mielipiteen antaja	Mielipide	Vastine
	• Autojen ajovalot tulevat valaisemaan Masalantien 551:n kiinteistöä, kun autot lähestyvät Masalantietä kokoojakadun suunnalta. • Tulee olemaan liikenneruuhkaa (paljon autoja, busseja, jalankulkijoita ja pyöräilijöitä) aamuisin kun koulu alkaa ja iltapäivisin koulun päättyessä. • Yksinkertainen T-risteys aiheuttaa liikennevaaran. On epäselvää, miten liikenneympyrä voitaisiin rakentaa ja risteys saada turvalliseksi, sillä liikenneympyrä vaatii paljon tilaa ja sijaitsisi hyvin lähellä ajotiemme sisäänkäyntiä. Masalantien 551:n As Oy Luomanrivi:n tonttiraja kulkee Masalantietä pitkin. • Siksi Tassumäen alueelle tulisi ehdottomasti olla vähintään kaksi liittymää.	myös vilkkaimman iltahuipputunnin aikana. Masalantielle muodostuu vasemmalle Tyriksentielle kääntyvistä ajoneuvoista jonoutumista, mutta selvityksen simuloinneissa havainnoidut jonot jäävät lyhyiksi (maksimijonopituus on 18 m) ja purkautuivat nopeasti. Selvityksen mukaan liittymä toimii ennustetilanteessa (2045) myös ilman erillistä kääntymiskaistaa etelästä Masalantieltä Tyriksentielle tai väistötilaa. Asemakaavoitukseen kuuluva kunnallistekninen yleissuunnitelma käsittää liikenteellisesti toimivan ratkaisun. Koulun saattoliikenne kiertää yhteen suuntaan ja oppilaiden saattopaikat ovat Tyriksenrinne-kadun varressa, josta oppilaat pääsevät suoraan, turvallisesti ja käyttäjäystävällisesti Tyriksenrinteen jalankulun ja pyöräilyn väylälle. Masalantien bussilinjojen ja pysäkkien lisäksi kaavaratkaisu mahdollistaa myös Tyriksentielle toteutettavan vuorobussiliikenteen. Asuntoalueen keskeiselle alueelle on asemakaavassa esitetty kiertoliittymä, jossa bussit voivat käydä kääntymässä ja sen pohjoispuolella on yksi pysäkki. Lisäksi koulun ja mahdollisen päiväkodin pohjoispuolella on varaus uudelle pysäkkiparille. **Ei aiheuta muutosta kaavaehdotukseen valmisteluaineistoon verrattuna.**

Mielipiteen antaja	Mielipide	Vastine
	17.3. Vaihtoehtoinen ulosajoliittymä Masalantielle. • Puron kohdalle voitaisiin rakentaa liikenneympyrä, johon olisi liittymät myös Hvitträskintieltä ja Luomanmäeltä. • Gränsnäsintien, Staffansinkujan ja Masalantien risteykseen voitaisiin rakentaa liikenneympyrä. • Tassumäen alueelta tulisi olla useampia liittymiä, jotta liikenne jakautuisi useammalle alueelle.	Hvitträskintien ja Luomanmäen liittymä ei sijaitse asemakaavan alueella. Gränsnäsintien nykyinen liittymä muutetaan asemakaavassa vain jalankululle ja pyöräilylle. Moottoriajoneuvoliikennettä siinä ei liikenneturvallisuuden vuoksi sallita jatkossa. Myöskään Vanhan Gränsnäsintien (nykyinen Gränsnäsintie) muuttaminen kokoojakaduksi ei ole kadun luonteen vuoksi mahdollista. Moottoriajoneuvoliikennettä ei voida johtaa etelään Hommaksenkaarelle maaston suurten korkeuserojen takia eikä muitakaan luontevia paikkoja vaihtoehtoisille kokoojakaduille ole löydettävissä. **Ei aiheuta muutosta kaavaehdotukseen valmisteluaineistoon verrattuna.**
18. **Mielipide 18**	18.1. Haluan esittää vakavan vastalauseeni Tassumäen asemakaavaan liittyen. Suunniteltu kaava ei noudata maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) keskeisiä vaatimuksia, eikä ympäristövaikutusten arviointia (YVA) ole tehty riittävän kattavasti. Lisäksi olen huolissani suunnitelmista ottaa maata asukkaiden tonteilta, vaikka kunnan omalta alueelta löytyisi tilaa tietä varten.	Lakia ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (YVA-laki) sovelletaan laajoissa ja ympäristövaikutuksiltaan merkittävissä hankkeissa. Asuinalueen asemakaava ei ole tällainen hanke. Asemakaavahankkeen suunnittelussa on otettava joka tapauksessa huomioon ympäristövaikutukset ja niistä on kerrottava kaavaselostuksessa. Alueelta on laadittu kattava luontoselvitys (Luontotieto Keiron Oy, 2026), joka sisältää esimerkiksi liito-orava- ja lepakkoselvitykset. Luontoselvityksen tulokset on huomioitu asemakaavan suunnitelmaratkaisussa. Kaavoitusta ohjaavat keskeiset tahot, kuten lupa- ja valvontavirasto (entinen ELY-keskus), elinvoimakeskus tai Uudenmaan liitto eivät ole edellyttäneet YVA-arviointia tässä kaavahankkeessa. Asemakaavan katuverkko suunnitellaan tarkoituksenmukaiseksi. Kaavan alueelta kunta omistaa vain muutaman kiinteistön eikä katuja tai muita yleisiä alueita ole mahdollista osoittaa vain kunnan omistamille maille. Asemakaavassa osoitetut kadut, kävelyn ja pyöräilyn reitit sekä muut yleiset alueet sijoittuvat useiden eri maanomistajien nykyisille kiinteistöille. Kaavan laadinnassa

Mielipiteen antaja	Mielipide	Vastine
		maanomistajien tasapuolinen kohtelu on eräs tavoite ja se koskee myös kunnan omistamia kiinteistöjä. **Ei aiheuta muutosta kaavaehdotukseen valmisteluaineistoon verrattuna.**
	18.2. Ympäristövaikutusten arvioinnin (YVA) puutteet MRL 9 § edellyttää, että kaavoitusprosessissa arvioidaan kaavan merkittävät vaikutukset ympäristöön. Tassumäen alueen kaavoituksessa on laadittu osittaisia luontoselvityksiä, mutta YVA-prosessi ei ole vielä valmis eikä kaavan vaikutuksia alueen luonnon monimuotoisuuteen ole riittävästi arvioitu. Tämä on vakava puute, sillä kaava-alueella on tunnistettu arvokkaita luontokohteita, kuten avokallioita, kosteikkoja sekä maisemallisesti merkittäviä peltoalueita. YVA olisi tullut arvioida tarkemmin myös liito-oravien ja lepakoiden elinympäristöjä, joihin ehdotettu rakentaminen vaikuttaisi suoraan. Näiden kohteiden suojelu on tärkeää ja kuuluu sekä kansalliseen lainsäädäntöön että kansainvälisiin sitoumuksiin. Mikäli YVA jää puutteelliseksi, kaava ei täytä lain vaatimuksia, ja sen hyväksyminen tulee keskeyttää, kunnes tarvittavat selvitykset on suoritettu.	Ks. vastine 18.1.
	18.3. Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) vaatimusten rikkominen MRL 39 § mukaan asemakaavan tulee edistää ympäristön laadun säilymistä ja turvata luonnon ja kulttuuriperinnön	Toteutuessaan asemakaava muuttaa Luoman kylän luonnetta oleellisesti nykyiseen verrattuna. Kaavan mahdollistama asukas-

Mielipiteen antaja	Mielipide	Vastine
	arvot. Suunniteltu kaava on ristiriidassa näiden periaatteiden kanssa, sillä se johtaisi kylän luonteen ja maisemarakenteen tuhoutumiseen. Erityisesti laajat metsät ja maisemallisesti merkittävät avokallioalueet uhkaavat jäädä rakennusten alle, mikä rikkoo MRL vaatimuksia luonnon ja maisema-arvojen säilyttämisestä. Kaavan tulisi myös perustua riittäviin vuorovaikutus- ja osallistumisprosesseihin (MRL 16 §), joissa alueen asukkailla on mahdollisuus vaikuttaa kaavan sisältöön. Vaikka kaavaprosessissa on järjestetty tilaisuuksia, asukkaiden huolia ei ole huomioitu riittävästi. Erityisesti kylän maisema- ja kulttuuriympäristön suojeluun liittyviä vaatimuksia ei ole otettu huomioon.	määrän lisäys on merkittävä ja myös uusien asuinkortteleiden rakentamisen luonne poikkeaa Luoman kylän tavanomaisesta rakentamistavasta. Asemakaavan valmistelussa on kuultu kaava-alueen ja sen lähiympäristön asukkaita tilaisuuksissa (työpaja 24.10.2023 ja valmisteluaineiston asukastilaisuus 2.10.2024) ja lisäksi heiltä on saatu paljon mielipiteitä ja muita yhteydenottoja kaavan laatimisen yhteydessä. **Kaavaehdotusta on muutettu valmisteluaineistoon verrattuna seuraavasti:** Verrattuna valmisteluaineistoon, voidaan todeta, että rakentamisen tehokkuutta on vähennetty jonkin verran. Lisäksi tietyillä kaavan alueilla osaa virkistysalueista (muun muassa Vartiotuvanmetsässä ja Metsälaaksossa) on levennetty. Maisemaan ja kulttuuriympäristöön liittyviä merkintöjä on täydennetty asemakaavaan.
	18.4. Maan ottaminen asukkaiden tonteilta tien leventämistä varten Kaavassa suunnitellaan laajennettavan tietä, joka johtaa siihen, että maata otetaan asukkaiden tonteilta. Tämä on kohtuuton vaatimus, erityisesti kun huomioidaan, että kunnalla on käytössään omia maa-alueita, joilla tietä voitaisiin leventää. **Kunnan omalla alueella on tilaa**, ja tiehanketta olisi mahdollista toteuttaa ottamatta maata yksityisiltä maanomistajilta. MRL 12 § ja perustuslain omaisuudensuoja edellyttävät, että pakkolunastukseen turvaudutaan vain silloin, kun se on välttämätöntä yleisen edun vuoksi, ja että asukkaille	Ks. vastine 18.1.

Mielipiteen antaja	Mielipide	Vastine
	maksetaan täysi korvaus. Tässä tapauksessa kunnalla on muita vaihtoehtoja, kuten omien maa-alueidensa hyödyntäminen tien leventämiseksi. Tämän vuoksi pakkolunastus ei ole perusteltua eikä oikeasuhtaista.	
	18.5. Yhteenveto: Vetoan kuntaan, että Tassumäen asemakaava palautetaan uudelleen valmisteltavaksi ja että YVA tehdään kattavasti MRL mukaisesti. Lisäksi vaadin, että tien leventämistä ei toteuteta asukkaiden tonteille kohdistuvana pakkolunastuksena, kun kunnalla on mahdollisuus hyödyntää omia maa-alueitaan. Kylän luonnon, maiseman ja kulttuuriympäristön säilyttäminen tulee asettaa etusijalle, ja kaavan tulee kunnioittaa näitä arvoja. Kaavan hyväksyminen sen nykyisessä muodossa olisi vastoin sekä MRL:ää että yleisesti hyväksyttyjä kestävän kehityksen periaatteita.	Ks. vastineet 18.1 ja 18.3.
19. **Mielipide 19**	19.1. Suunnittelussa tavoitellaan mm. pienimittakaavaista, laadukasta, ekologista ja viihtyisää kylärakennetta. Asiakirjojen perusteella voi havaita, että suunnitteilla on kaikkea muuta kuin pienimuotoinen asuinalue. Taloja on liikaa ja ne ovat lähes kiinni toisissaan. Alueen maasto ja luonto on herkkää avokallioineen ja sammalmättäineen. Nykysuunnitelman toteuduttua tämä herkkä maasto tullaan menettämään. Noin tuhat uutta asukasta pitävät siitä huolen. Alueen viihtyisyyteen vaikuttaa myös autojen ja liikenteen roima lisääntyminen myös alueen lähistöllä. Toivomus olisi, että alueen valaistuksessa pysyttäisiin kohtuudessa.	Toteutuessaan asemakaava muuttaa Luoman kylän luonnetta oleellisesti nykyiseen verrattuna. Kaavan mahdollistama asukasmäärän lisäys on merkittävä ja myös uusien asuinkortteleiden rakentamisen luonne poikkeaa Luoman kylän tavanomaisesta rakentamistavasta. **Kaavaehdotusta on muutettu valmisteluaineistoon verrattuna seuraavasti:**

Mielipiteen antaja	Mielipide	Vastine
	Ulkovalot suunnattaisiin niin, että ne eivät näkyisi voimakkaasti lähiympäristöön.	Verrattuna valmisteluaineistoon, voidaan todeta, että rakentamisen tehokkuutta on vähennetty jonkin verran. Lisäksi tietyillä kaavan alueilla osaa virkistysalueista (muun muassa Vartiotuvanmetsässä ja Metsälaaksossa) on levennetty.
	19.2. Oma kysymyksensä on Gränsnäsintien loppupään (Gränsnäsintie 55:stä Hommaksentielle) tilanne. Koska kunta ottaa tien alkupään hoitoonsa, jäänee loppupää tiekunnaksi, tieosakkaiden hoidettavaksi. Mahdollinen liikenteen lisääntyminen tällä tienpätkällä rasittaisi tiekuntaa kohtuuttomasti. Tässä kohtaa viittaan Gränsnäsintien hoitokunnan kunnalle antamaan vastineeseen, jossa asiaa on käsitelty tarkemmmin.	Gränsnäsintien länsiosa on asemakaavan alueen ulkopuolella ja jää alueen tiekunnan hoidettavaksi. Asemakaavan toteutumisella ei ole kovin suurta vaikutusta liikennemääriin eikä etenkään moottoriajoneuvoliikenteen määriin Gränsnäsintiellä. Asemakaavan keskeiseltä alueelta liikkujalle Gränsnäsintie on pidempi reitti Tassumäestä Masalaan kuin muut reitit, eikä sinne arvioida suuntautuvan muuta kuin ulkoiluliikennettä. **Ei aiheuta muutosta kaavaehdotukseen valmisteluaineistoon verrattuna.**
	19.3. Tassumäen metsä ollut paikallisten asukkaiden olohuone, joten käsitelkää sitä varoen.	Merkitään tiedoksi
	19.4. Kummallista tässä on se, että näitä suunnitellaan rakennettavan poikkeuksellisen tiheään: ydinalueelle tulisi 1000 m2 tontille oikeus rakentaa olisi e=0,5. Suunnitelmassa näitä tiheästi rakennettuja taloja on kuin hampaita pitkin kiemurtelevia teitä sillä pienellä alueella. Näistä taloista on jo suunnitelmat, jossa ne olisivat 2-kerroksisia jyrkkäkattoisia toisissaan kiinni olevia (kuin Englannissa).	Asemakaavan ratkaisut perustuvat kunnan strategisiin linjauksiin sekä keskeisten kaavoitusta ohjaavien viranomaistahojen Uudenmaan ELY-keskuksen (nykyään LVV), Uudenmaan elinvoimakeskuksen ja Uudenmaan liiton näkemyksiin alueen sopivuudesta asuinalueeksi. Kaavaratkaisun asuinrakentamisen tehokkuus tai luonne eivät poikkea oleellisesti tavanomaisista pientaloalueista Kirkkonummella. Ks. myös vastine 1.1. **Kaavaehdotusta on muutettu valmisteluaineistoon verrattuna seuraavasti:**

Mielipiteen antaja	Mielipide	Vastine
		Verrattuna valmisteluaineistoon, voidaan todeta, että rakentamisen tehokkuutta on vähennetty jonkin verran. Lisäksi tietyillä kaavan alueilla osaa virkistysalueista (muun muassa Vartiotuvanmetsässä ja Metsälaaksossa) on levennetty. Rakennussuunnitelmia ei rakennuksista ole tehty, vaan kyse on asemakaavaa varten tehdystä esimerkinomaisista viitesuunnitelmista. Asemakaavan rinnalla laaditussa Tassumäen lähiympäristö- ja rakentamistapaohjeessa (Tengbom Oy, 2026) on tarkennettu tiettyjä rakennusten ilmeeseen liittyviä tekijöitä. **Ei aiheuta muutosta kaavaehdotukseen valmisteluaineistoon verrattuna.**
20. **Mielipide 20**	20.1. Kuormien kuljetusten ruuhka rakentamisesta tulee olemaan aivan uskomaton: on arvioitu, että ne tukkivat tuntitolkulla Masalantietä.	Rakennustyömaista aiheutuva melu, työmaaliikenne ja muut häiriöt ovat asemakaavan alueella tavanomaisia pientaloalueiden rakentamisaikaisia haittoja. Alueen rakentaminen on kuitenkin pitkäkestoinen prosessi, eikä sen voida arvioida aiheuttavan tavanomaisesta poikkeavia ruuhkia lähiympäristön kaduille. **Ei aiheuta muutosta kaavaehdotukseen valmisteluaineistoon verrattuna.**
	20.2. Bobäck skola on jo nyt täynnä oppilaita => tarvitaan lisää koulu- ja tarharakennuksia	Asemakaava mahdollistaa koulun lisärakentamisen noin 1200 k-m^2:n laajuudessa. Asemakaava mahdollistaa uuden päiväkodin rakentamisen palvelurakennusten kortteliin (P) 8004. Kirkkonummen kunnan palveluverkkosuunnitelmassa 2025–2035 ei ole osoitettu päiväkotia asemakaavan alueelle.

Mielipiteen antaja	Mielipide	Vastine
		Ei aiheuta muutosta kaavaehdotukseen valmisteluaineistoon verrattuna.
	20.3. Aurauksen ongelmat	Asemakaavassa ja siihen liittyvässä kunnallisteknisessä yleissuunnitelmassa huomioidaan riittävät lumenaurauksen tarvitsemat tilat katujen varsilla. Alustavat lumenkasaamispaikkojen sijainnit on esitetty Tassumäen asemakaavan lähiympäristö- ja rakentamistapaohjeessa. **Ei aiheuta muutosta kaavaehdotukseen valmisteluaineistoon verrattuna.**
	20.4. Alue tulee olemaan täysin tukossa, sillä sinne olisi vain 1 ulostulo Masalantielle. Eli Luoman paloasemalta eteenpäin tulee olemaan päivittäiset autojonot!	Liikenneselvityksen (Masalantie-Tyriksentie liikenneselvitys, Kirkkonummi, Sweco Finland Oy, 2026) mukaan asemakaavan mahdollistama rakentaminen tuottaa arviolta noin 1200 ajoneuvon lisäyksen keskimääräiseen arkivuorokausiliikenteeseen (KAVL). Tämä lisäys kohdistuu lähes täysimääräisesti Masalantielle, jossa se jakautuu etelään Masalan suuntaan ja pohjoiseen Espoon ja Kauklahden suuntaan. Masalan suuntaan ohjautuvan liikenteen on arvioitu olevan merkittävämpää. Masalantiellä suoraan ajavien ajoneuvojen määrän on ennustettu olevan vuonna 2045 noin 3000 ajoneuvoa vuorokaudessa. Henkilöautolla tehtävien matkojen osuudeksi on kyseisessä liikenneselvityksessä arvioitu 67 %. Masalantien ja Tyriksentien liittymän toimivuus on edellä mainitun liikenneselvityksen mukaan erittäin hyvä kaikissa suunnissa myös vilkkaimman iltahuipputunnin aikana. Masalantielle muodostuu vasemmalle Tyriksentielle kääntyvistä ajoneuvoista jonoutumista, mutta selvityksen simuloinneissa havainnoidut jonot jäävät lyhyiksi (maksimijonopituus on 18 m) ja purkautuivat nopeasti. Selvityksen mukaan liittymä toimii ennustetilanteessa

Mielipiteen antaja	Mielipide	Vastine
		(2045) myös ilman erillistä kääntymiskaistaa etelästä Masalantieltä Tyriksentielle tai väistötilaa. Moottoriajoneuvoliikennettä ei voida johtaa etelään Hommaksenkaarelle maaston suurten korkeuserojen takia eikä muitakaan luontevia paikkoja vaihtoehtoisille kokoojakaduille ole löydettävissä. **Ei aiheuta muutosta kaavaehdotukseen valmisteluaineistoon verrattuna.**
	20.5. Valtavan korkean kallion räjäytys sieltä talojen tieltä. Keskellä aluetta, joka kuitenkin on maaseutua!	Asemakaavassa ja siihen liittyvässä kunnallisteknisessä yleissuunnitelmassa on huomioitu alueen nykyiset maastonmuodot katujen ja rakennusten sijoittelussa. Kaavan toteuttaminen ei edellytä alueella kallioiden tarpeetonta louhimista. **Ei aiheuta muutosta kaavaehdotukseen valmisteluaineistoon verrattuna.**
	20.6. Kun Tassumäen kulttuurimaisema rakennetaan täyteen samanlaisia 2-krs taloja, se ei palaudu enää ikinä! Miksi tätä rakentamista ei tehdä, vaikka Masalaan, joka on jo maisemallisesti rikottu?	Toteutuessaan asemakaava muuttaa Luoman kylän luonnetta oleellisesti nykyiseen verrattuna. Kaavan mahdollistama asukasmäärän lisäys on merkittävä ja myös uusien asuinkortteleiden rakentamisen luonne poikkeaa Luoman kylän tavanomaisesta rakentamistavasta. **Kaavaehdotusta on muutettu valmisteluaineistoon verrattuna seuraavasti:** Verrattuna valmisteluaineistoon, voidaan todeta, että rakentamisen tehokkuutta on vähennetty jonkin verran. Lisäksi tietyillä kaavan alueilla osaa virkistysalueista (muun muassa Vartiotuvanmetsässä ja Metsälaaksossa) on levennetty.

Mielipiteen antaja	Mielipide	Vastine
	20.7. Ympäristön paine kasvaa tulla meidän alueellemme.	Merkitään tiedoksi.
	20.8. Roskaaminen lisääntyy (nyt jo tuodaan isoja huonekaluja, joita jätetään pitkin Rauhalantietä) ja parkkeerataan vaarallisesti Kivisenmäen mutkaan.	Merkitään tiedoksi.
	20.9. Rähinöinti ja varkaudet varmimmin ilmaantuvat juuri tällaisille tiheästi asutetuille alueille.	Merkitään tiedoksi.
	20.10. Luoman kylässä on erikoinen yhteisöllinen henki, jota noin tiheä asuminen tulee muuttamaan, uudet tulokkaat ovat kuin kaupunkilaisia! Tällaisesta ei synny sitä kyläyhteisöä.	Merkitään tiedoksi. Asemakaavan mahdollistamat uudet asukkaat voivat myös vahvistaa Luoman kyläyhteisön elinvoimaa. **Ei aiheuta muutosta kaavaehdotukseen valmisteluaineistoon verrattuna.**
	20.11. Herää kysymys, mikä rakennusyhtiö tähän hammasmaisesti tiheään rakennetuiden asuntojen tekijäksi valitaan? Sillä onhan se erikoista, jos kunnalle tämä rakentaminen ei kannata, jos se olisi yhtä väljää kuin missä tahansa Espoossa? Ja näin tiheään ei ole missään, edes Espoossa rakennettu! Siellä luku on liikkunut pahimmillaan 0,33–0,38 lukemassa.	Asemakaavan havainnekuvassa esitetty alueen yhdyskuntarakenne on luonteeltaan ohjeellinen. Kaavan tonttien rakennusalojen puitteissa esimerkiksi talonrakentamisen muoto ja niiden sijoittuminen voivat olla jotain muuta kuin havainnekuvassa esitetty. Asemakaavan ratkaisut perustuvat kunnan strategisiin linjauksiin sekä ylemmän tason suunnitelmiin, kuten yleiskaavaan. Kaavaratkaisun asuinrakentamisen tehokkuus tai luonne eivät poikkea oleellisesti tavanomaisista pientaloalueista Kirkkonummella. **Ei aiheuta muutosta kaavaehdotukseen valmisteluaineistoon verrattuna.**
	20.12. Mikäli talot Tassumäkeenkin pyrittäisiin rakennuttamaan savesta, järviruo'osta, puusta ja kivestä, tällaiset talot voisi	Merkitään tiedoksi.

Mielipiteen antaja	Mielipide	Vastine
	purkaa jopa täysin jälkiä jättämättä! Ne ovat sekä paloturvallisia, energiatehokkaita, hiilijalan jäljettömiä, ja niissä on hyvä äänieristys sekä ennen kaikkea: ne eivät sairastuta asukkaitaan.	
21. **Mielipide 21**	21.1. Aika samankaltaisia ajatuksia heräsi minulla kuin mitä KPY oli laittanut lausuntonsa. Mahdollisimman vähän taloja sille alueelle kiitos ja isommilla tonteilla.	Toteutuessaan asemakaava muuttaa Luoman kylän luonnetta oleellisesti nykyiseen verrattuna. Kaavan mahdollistama asukasmäärän lisäys on merkittävä ja myös uusien asuinkortteleiden rakentamisen luonne poikkeaa Luoman kylän tavanomaisesta rakentamistavasta. **Kaavaehdotusta on muutettu valmisteluaineistoon verrattuna seuraavasti:** Verrattuna valmisteluaineistoon, voidaan todeta, että rakentamisen tehokkuutta on vähennetty jonkin verran. Lisäksi tietyillä kaavan alueilla osaa virkistysalueista (muun muassa Vartiotuvanmetsässä ja Metsälaaksossa) on levennetty.
	21.2. Julkista liikennettä pitää ehdottomasti saada lisää, jos Luomaan nyt pitää kaavoittaa uutta asuinaluetta ja pilata ihana metsä ja peltoa. Nyt täältä ei pääse bussilla/ junalla seitsemäksi millään töihin.	**Kaavaehdotusta on muutettu valmisteluaineistoon verrattuna seuraavasti:** Asemakaava sekä sen kunnallistekninen yleissuunnitelma mahdollistavat uuden bussilinjan toteuttamisen asemakaavan keskeiselle alueelle kokoojakadun (Tyriksentie) vaikutusalueella. Bussien kääntöpaikka on kokoojakadulla ja sen pohjoispuolella on bussien päätepysäkki. Varaus uudelle pysäkkiparille on koulun ja mahdollisen päiväkodin pohjoispuolella. Asemakaavan mahdollistaman uuden bussilinjan toteuttaminen on kuitenkin epävarmaa, koska kunnan bussilinjastoista sekä linjojen aikatauluista päätetään toisaalla.

Mielipiteen antaja	Mielipide	Vastine
	21.3. Ja ennen kaikkea turvallisuus edellä pitäisi mennä tiesuunnittelussa. Vähän pelottaa lastemme ja muidenkin alueen lasten puolesta, kun nytkin jo tuo Masalantien risteys on ihan hirveä lasten ylittää. Ihmiset ajavat Masalantiellä niin kovaa. Eli liikennevalot/ liikenneympyrä tai sellainen Välkky-suojatieturvalaite olisi hyvä. Ja hyvähän se olisi, että myös Hommaksen suuntaan pääsisi alueelta suoraa, ettei liikennettä tulisi Masalantielle yhtään enempää. Nytkin jo vaikea päästä autolla omasta pihasta pois, kun vähän huono näkyvyys (tien kasvillisuus) ja autoa menee melkein taukoamatta.	Liikenneselvityksen (Masalantie-Tyriksentie liikenneselvitys, Kirkkonummi, Sweco Finland Oy, 2026) mukaan asemakaavan mahdollistama rakentaminen tuottaa arviolta noin 1200 ajoneuvon lisäyksen keskimääräiseen arkivuorokausiliikenteeseen (KAVL). Tämä lisäys kohdistuu lähes täysimääräisesti Masalantielle, jossa se jakautuu etelään Masalan suuntaan ja pohjoiseen Espoon ja Kauklahden suuntaan. Masalan suuntaan ohjautuvan liikenteen on arvioitu olevan merkittävämpää. Masalantiellä suoraan ajavien ajoneuvojen määrän on ennustettu olevan vuonna 2045 noin 3000 ajoneuvoa vuorokaudessa. Henkilöautolla tehtävien matkojen osuudeksi on kyseisessä liikenneselvityksessä arvioitu 67 %. Masalantien ja Tyriksentien liittymän toimivuus on edellä mainitun liikenneselvityksen mukaan erittäin hyvä kaikissa suunnissa myös vilkkaimman iltahuipputunnin aikana. Masalantielle muodostuu vasemmalle Tyriksentielle kääntyvistä ajoneuvoista jonoutumista, mutta selvityksen simuloinneissa havainnoidut jonot jäävät lyhyiksi (maksimijonopituus on 18 m) ja purkautuivat nopeasti. Selvityksen mukaan liittymä toimii ennustetilanteessa (2045) myös ilman erillistä kääntymiskaistaa etelästä Masalantieltä Tyriksentielle tai väistötilaa. Moottoriajoneuvoliikennettä ei voida johtaa etelään Hommaksenkaarelle maaston suurten korkeuserojen takia eikä muitakaan luontevia paikkoja vaihtoehtoisille kokoojakaduille ole löydettävissä. **Ei aiheuta muutosta kaavaehdotukseen valmisteluaineistoon verrattuna.**

Mielipiteen antaja	Mielipide	Vastine
	21.4. Toivottavasti alueelle jää kunnolla mustikka- ja puolukkametsää, ettei kaikkea kaavoitettaisi asuinkäyttöön, kiitos!	Merkitään tiedoksi.
22. **Mielipide 22**	22.1. Koskien mielipiteen antajan kiinteistöä: kaavasuunnitelmassa tämän kiinteistön osalle on luonnosteltu kaksi uutta rakennuspaikkaa. Kaavasuunnitelmassa muiden vastaavien paikkojen mitoituksen mukaisesti ja ottaen huomioon kiinteistöllä tällä hetkellä olevien vanhojen hirsirunkoisten rakennusten vähäisen rakennus- ja kulttuurihistoriallisen arvon takia, esitämme, että ko. kiinteistön osalta uusien rakennuspaikkojen määrä olisi kolme kappaletta eli kokonaisuudessaan nykyisen kiinteistön alalla olisi neljä rakennuspaikkaa.	**Kaavaehdotusta on muutettu valmisteluaineistoon verrattuna seuraavasti:** Asemakaavaa on muutettu siten, että nykyiselle kiinteistölle on esitetty yhteensä rakennuspaikat neljälle erillispientalolle, joista kolme on uusia erillispientaloja. Edellä mainituista kaksi uudisrakennuspaikkaa erotetaan omille tonteilleen ja olevan rakennuksen tontilla mahdollistetaan yhden uuden erillispientalon rakentaminen.
23. **Mielipide 23**	23.1. Mielipiteen antajan toinen kiinteistö: En halua tontilleni rakennusoikeutta eli rakennuspaikat voi poistaa.	**Kaavaehdotusta on muutettu valmisteluaineistoon verrattuna seuraavasti:** Kiinteistölle asemakaavan valmisteluaineistossa esitetyt uudet erillispientalotontit on poistettu. Mielipiteen antajan kiinteistöllä sallitaan asemakaavassa kolme asuntoa (3as). Tämä mahdollistaa olevan päärakennuksen lisäksi entisen saunarakennuksen tulkitsemisen asuinrakennukseksi ja sen lisäksi yhden uuden asuinrakennuksen rakentamisen.
	23.2. Tienlinjaus on näkemisen kannalta erittäin heikko, koska itäsuunnassa olevan mäen taakse ei näy tulevaa liikennettä ja matka on liian lyhyt. Punaisella piirretyllä linjauksella saadaan erinomainen näkymä itään mutkankin yli kevyenliikenteen väylän ansiosta että länteen suoralle tielle.	Rajapuomintien ja Masalantien nykyisen liittymän viereinen osuus Rajapuomintiestä on erittäin jyrkkä: ajoreitin pituuskaltevuus on noin 16 %. Asemakaavan ja kunnallisteknisen yleissuunnitelman mukaisesti Rajapuomintien itäpään linjaaminen pohjoisemmaksi loiventaa kadun pituuskaltevuutta huomattavasti,

Mielipiteen antaja	Mielipide	Vastine
	Lisäksi valtaosa liikenteestä suuntautuu Masalaan päin. Kokemusta tästä risteyksestä vuodesta 1979 alkaen.	koska uudelle kadulle tulee lisää pituutta ja lisäksi Masalantie on uuden katuliittymän kohdalla noin 1,5 metriä korkeammalla kuin nykyinen liittymä. Uuden kadun itäosan pituuskaltevuudeksi tulee tällöin noin 7,5 %. Mielipiteessä ehdotettu kadun linjaus etelän suuntaan ei ole katusuunnittelijoiden mukaan mahdollinen, koska siitä tulisi edelleen liian jyrkkä. Lisäksi ehdotetulla linjauksella oleva avokallio olisi louhittava ja kaiken lisäksi liittymä sijoittuisi Masalantien sisäkaarteeseen, siis bussipysäkkiä vastapäätä, jossa liittymän näkemät olisivat huomattavan heikot liikenneturvallisuuden kannalta. **Ei aiheuta muutosta kaavaehdotukseen valmisteluaineistoon verrattuna.**
	23.3. Mielipiteen antajan toinen kiinteistö: En halua tontilleni kevyen liikenteen väylää, koska 50 m päässä on tulossa jo yhteys. On täysin turhaa ohjata kevyttäkään liikennettä vanhalle asuntoalueelle. Rakennusoikeuden pienelle talolle ottaisin tälle tontille mielelläni, kunnallistekniikkakin on valmiina.	Rajavartijantieltä on tarkoituksenmukaista osoittaa jalankulun ja pyöräilyn yhteys Vartiotuvanmetsän lähivirkistysalueelle ja siellä kulkevalle Vuosirenkaanpolulle. Viereiset yli 100 metrin päässä olevat jalankulun ja pyöräilyn yhteydet Rajapuomintielle ja Vartiotuvantielle eivät palvele Rajavartijantien varren nykyisiä ja tulevia tontteja. Kyseinen kiinteistö on myös sopiva hulevesien käsittelylle. **Ei aiheuta muutosta kaavaehdotukseen valmisteluaineistoon verrattuna.**
24. **Mielipide 24**	24.1. Vaarallinen reitti ja sen tuomat riskit Kevyenliikenteenväylän sijoittaminen suunnitellulle reitille Liinakonrinteen ja Vanhan Hommaksentie 17 tontin väliin ei ole järkevää meidän alueen asukkaiden mielestä. Eikä myöskään mitenkään turvallista Vanhan Hommaksentien 17 käyttäjien sekä etenkään kevyenliikenteen väylän käyt-	**Kaavaehdotusta on muutettu valmisteluaineistoon verrattuna seuraavasti:** Jalankulun ja pyöräilyn reitti mielipiteen antajan kiinteistön vieressä olisi maaston suurten korkeuserojen vuoksi vaikea toteuttaa turvallisesti ja riittävän esteettömästi. Tästä syystä kyseinen reitti on poistettu asemakaavasta ja lähivirkistysalue (VL) sen kohdalla on muutettu erillispientalojen korttelialueeksi (AO).

Mielipiteen antaja	Mielipide	Vastine
	täjien kannalta, koska samaa väylää tulisi käyttämään kävelijät, pyöräilijät sekä moottoriajoneuvot. Huomioiden alueen korkeuserot, tulisi kyseisen kevyenliikenteenväylän matka olemaan kokonaisuudessaan mäkeä, jolloin etenkin talviaikaan turvallisuusriskit tulevat olemaan niin suuria, ettemme voi hyväksyä kyseistä reittiä. Huolenamme on kevyenliikenteen talvikunnossapito, mikä huomioiden väylän korkeuserot vaatisivat jatkuvaa auraamista ja hiekoittamista, jotta sitä pystyttäisiin edes käyttämään. Tällä hetkellä kohdassa olevaa yksityistietä on talvisaikaan todella vaikea käyttää ilman nelivetoautoa. Jos ideana on vielä tehdä tien alkupäähän mutkia ns. shikaaneja, niin todennäköisesti vauhtia ei saa otettua sen vertaa, että henkilöautolla mäkeä ei pysty kiipeämään ylös. Väylän aitaaminen olisi luultavasti välttämätöntä jyrkässä rinteessä kulkevan väylän turvallisuuden takaamiseksi, sillä osalla matkasta väylä kulkee erittäin jyrkässä rinteessä suhteessa viereisiin tontteihin.	Tämä alue liitetään osaksi mielipiteen antajan tonttia. Nykyinen ajojärjestely kyseisen alueen kautta ei muutu.
	24.2. Reitin sijoittuminen ja sen tuomat riskit Suuri huoli on kevyenliikenteen väylän sijoittuminen todella lähelle Liinakonrinne 4 ja 6 kiinteistöjä. Huomioitavana riskinä on Liinakonrinne 4 perustusten vaurioituminen kevyenliikenteen väylää rakennettaessa. Liinakonrinne 4 asuinrakennus on sijoitettu 2 m etäisyydelle tontin rajasta. Rakennuksen kellarin korkeusasemasta johtuen kevyen liikenteen väylältä on noin 2 m korkea jyrkkä rinne rakennuksen vierustalle ja kellarin ulko-ovelle.	Ks. vastine 24.1.

Mielipiteen antaja	Mielipide	Vastine
	Väylän hulevesien ja talvella aurattavien lumien päätyminen tontille ja rakennuksen sokkelin viereen on estettävä. Tämä vaatisi erityisrakenteita rakennuksen ohittavalle osuudelle. Alueen muoto ns. allasmaisuus on sellainen, että sade- ja pohjavesi valuu kyseiselle tiealueelle, jolloin tämän kaiken veden pitäisi pystyä ohjaamaan muuta kautta pois. Peruskallio on rakennuksen perustuksen tasalla ja osin ylempänä, mikä vaikeuttaa vesien poistoa rakennuksen vierustalta. Vesirasituksen lisääminen ja maaperän vesipitoisuuden muuttuminen voi johtaa rakennuksen vaurioitumiseen ja maanvaraiselle perustukselle rakennettujen rakennusten kallistumiseen ja liikkumiseen. Kevyen liikenteenväylä sijoittuisi Liinakonrinne 6 kiinteistön koko oikean sivun matkalle ja sijoittuisi siten maaston muodon vuoksi ylemmälle tasolle kuin koko kiinteistön piha-alue. Vilkkaan kevyen liikenteen väylän rakentaminen erittäin lähelle rakennuksia ja ulko-oleskelualueita häiritsee asukkaiden kotirauhaa ja lisää ilkivallan vaaraa. Väylän sijoittaminen tonttien reunaan kiinni pakottaisi tonttien aitaamiseen, mikä johtaisi näkymien menettämiseen talojen ikkunoista ja piha-alueilta. Liinakonrinne 6 kohdalla on tehty rakennusvaiheessa hulevesien erikoisjärjestely Vanhan Hommaksentie 17 osalta. Osa Vanhan Hommaksentie 17 hulevesistä johdetaan Liinakonrinne 6 tontin alitse, koska oli riskinä, että nämä vedet tulevat haittaamaan Liinakonrinne 4 rakenteita. Tämä järjestely on toiminut ja toimii moitteetta. Mikäli kevyenliikenteen väylä rakennetaan alueelle, tulee tämä toimiva	

Mielipiteen antaja	Mielipide	Vastine
	järjestely muuttumaan ja vaatii siten Liinakonrinne 6 tontin kaivuutyötä ja peruskallion räjäytystyötä. Räjäytystyöt ovat erittäin suuri riski, koska Liinakonrinne 6 autotallin oikea takakulma lepää peruskallion päällä. On lähes täysin varmaa, että pienetkin räjäytystyöt tulevat vaurioittamaan autotallin perustuksia pysyvästi. Liinakonrinne 6 autotallirakennus on rinnerakennus ja rakennuksen lattiapinta on nykyistä maanpintaa huomattavasti alempana rakennuksen kahdelta sivulta. Liinakonrinne 4 ja 6 kohdalla väylä kulkisi 2–4 m etäisyydellä rakennuksen ikkunoista ikkunoiden korkeudella. Liinakonrinne 6 kiinteistön saunan ja pesutilojen ikkunat ovat suoraan kohti aiottua kevyen liikenteen väylää. Talojen päädyistä on lisäksi kulku rakennuksen kellariin, katolle ja takapihalle. Tonttien väliin jätetty alue on alun perin suunniteltu kahden tontin satunnaiselle ajoliikenteelle. Kokonaista asuinaluetta palvelevan kevyen liikenteen pääväylän sijoittaminen talojen välittömään pihapiiriin tuo huomattavan liikennelisän ja asumishaitan verrattuna alkuperäiseen käyttötarkoitukseen. Näemme erittäin suurena riskinä kapean ja mutkaisen Vanhan Hommaksentien lisääntyvän kevyenliikenteen. Jo nyt etenkin pimeällä ja talvisaikaan on todella vaarallista liikkua kyseisellä tiellä jalan tai polkupyörällä, kun autoja tulee vastaan ja tilaa ei ole mihin väistää.	
	24.3. Ehdotuksemme kevyenliikenteen väylän sijoittamiselle Mielestämme luonnollinen paikka kevyenliikenteen väylälle on punaisilla ympyröillä ja sinisellä viivalla merkityt kohdat, joissa tällä hetkellä on jo yleinen tiepohja, mm.	Ks. vastine 24.1. Ulkoilijoita palveleva kulkuyhteys asemakaavan keskeiseltä alueelta eli Tyriksentien vaikutusalueelta Hommaksentielle on liikenteellisesti vaikea maaston suuren korkeuseron vuoksi. Suunnitte-

Mielipiteen antaja	Mielipide	Vastine
	Majbyntie. Nämä vaihtoehdot palvelisivat mm. koululaisia huomattavasti paremmin maan pinnan muodon ja korkeuserojen puolesta sekä lyhyemmällä matkalla asuinalueelta kouluun. Sinisellä viivalla merkityn reitin hyvänä puolena olisi sen suora kytkeytyminen Hommaksentiehen / Hommaksenkaareen ja linjaus metsäalueen keskellä, joka lisäisi reitin viihtyisyyttä, eikä olisi liian lähellä tämänhetkisiä tontteja. Pidämme kevyenliikenteen kaavaesitystä epäasianmukaisena, koska se tulee aiheuttamaan haittaa asuinympäristöllemme sekä maisemalle. Pyydämme, että kevyenliikenteen väylän paikkaa suunniteltaessa otettaisiin riittävästi huomioon alueen asukkaiden mielipiteet ja huolenaiheet turvallisuudesta.	lun aikana on tutkittu erilaisia reittivaihtoehtoja kuten esimerkiksi kuntoportaita osana erästä reittivaihtoehtoa. Esteetöntä reittiä ei tälle välille saa järjestettyä eikä mittavia kallioleikkauksia ole tarkoituksenmukaista toteuttaa maisemallisista tai taloudellisista syistä. Asemakaavassa kulkuyhteys on esitetty sijainniltaan ohjeellisena polkuna. Tassumäenmetsässä ja Vartiotuvanmetsässä kulkevat jalankulun ja pyöräilyn yhteydet uudelta asuntoalueelta liittyvät ympäröiviin reitteihin eli muun muassa Majbynkulman ja Majbyntien katuihin.

25. **Mielipide 25**	25.1. Luoma on rannikkokylä. Meille on saatu oma ranta, ja yhteyttä rannalle tulisi korostaa. Osa rannalle johtavasta tiestä on Tassumäen kaavassa. Tassumäen kaavassa tulisi järjestää asiat niin, että tie rannalle on vallitseva. 25.2. Luoman keskusta on sijainnut palolaitoksen lähellä jo muinaisista ajoista lähtien. Museovirasto yrittää vähätellä tämän merkitystä. Kohdassa 2 Lidlin pitäisi avata suurmyymälä. Kunnan pumppaamotontti voi sisältyä Lidlin liiketonttiin. Gränsnäsintien vanha reitti uusitaan ja liittymä tulee hieman rivitalon itäpuolelle. 25.3. Palokuntatalon kohdalla oleva risteys on hengenvaarallinen. Museovirasto vastustaa kunnostustöitä. Tässä ehdotetaan, että alinta osaa korotetaan, jotta risteykseen saadaan näkyvyyttä. Luomanmäki suljetaan ja uusi liittymä rakennetaan Tyris-tilan itäpuolelle, jossa on näkyvyyttä. 25.4. Kohdassa 4 rakennetaan tehokas tornitaloalue, joka mahdollistaa Bobäckin pysäkin perustamisen. Sen tie yhdistyy etelään johtavaan kehätiehen. Luoman asema sijoitetaan ylikäytävän alle, ja kulkuyhteydet laitureille kulkevat ylikäytävän sillan vieressä. Nykyisellä junareitillä ei ole kestävää perustaa. Rata siirretään merenpuoleiselle kallioharjanteelle radan toiselle puolelle.	Merkitään tiedoksi. Asemakaava on laadittu yleiskaavan tavoitteiden mukaisesti ja laaditut selvitykset huomioiden yhteistyössä eri viranomaisten kanssa.

	25.5. Korkeuserot mahdollistavat kävelysillan rakentamisen rautatien ja kehätien yli. Luoma liitetään selkeästi sen rantaan 6. 25.6. Muinaiselle talonperustukselle määritetään suojelualue. Viereisiä tontteja mukautetaan. Viereiset pallisadikivet suojellaan. Kaikkien muinaismuistojen tarkka sijainti määritetään GPS:n avulla. Lähiympäristöä tutkitaan muinaisen hautausmaan osalta. 25.7. Pieni muinaisaikainen talonperustus suojellaan. 25.8. Kappelin sokkeli suojellaan 25.9. Arkkuhauta suojellaan. 25.10. Hyvin säilynyt muinaisaikainen kyläjäännös suojellaan. Rakennustöiden aikana siellä ei saa ajaa ajoneuvoilla. Arvokkaiden jäännösten ympärille pystytetään suojakaide. Pieni järvi kunnostetaan, jotta se säilyy, ja sen laskukohta suojellaan. 25.11. Kirkon seinämaalaus suojataan aidalla. 25.12. Muinaislinnake. Kunnostetaan, jotta turistit eivät tuhoa sitä. 25.13. Alue, jolta suuri rahalöytö tehtiin, tutkitaan. Alue saattaa mahdollisesti olla tunnetun Bobäcksmarknaden-markkinapaikan sijaintipaikka. 25.14. Pieni navetta, jossa on käsintehtyjä pieniä lasiruutuja, suojataan. Se voidaan mahdollisesti siirtää museoalueelle.	